

Politični zapiski

Centralizem

se ne da več uporabljati

»Muslimanska Svijest« prinaša članek, kjer najprej govori o dr. Korošcu, nakar prehaja na njegovega naslednika dr. Kulovca, o katerem pravi: »Izvolite dr. Kulovca za šefa SLS je bila med vsemi Hrvatstvi, zlasti pa med muslimani sprejeta s simpatijami. Dr. Kulovec je izrazil pristaš politike sporazuma ter odločen bojovnik slovenske samouprave. Zato njegovo sodelovanje v vladi vsakakor pomeni okrepitev politike sporazuma. Sodiimo, da bo dr. Kulovec kmalu začel delovati v smislu svojega političnega programa ter bo zahteval rešitev vseh odprtih vprašanj, ki so znana pod imenom nadaljnje preurejanje države. V zvezi teh vprašanj je najtežje vprašanje Bosne in muslimanekih zahtev.« Nato list navaja besede zagrebskega Obzora, ki naglašajo, da bo takoj po prenovi vlade načeto vprašanje banovine Slovenije. »Ko bo ustanovljena banovina Slovenija, bo ostalo še nerešeno vprašanje razmejitve med Hrvatsko in bodočo Srbijo, kjer pa bo največ težav zaradi Bosne.« Nato pa list pravi: »Pozornost je vzbudil članek belgajske »Samouprave«, glavnega glasila JRZ, kjer je povedano, da je že izvršena sprememba pogledov na temeljna vprašanja države in da je centralizem sistem, ki ga v tej državi ni več mogoče uporabljati. Ideja jugoslovanskega naroda je zamenjana z idejo jugoslovanske državnosti, v kateri se evobodno razvijajo srbski, hrvaški in slovenski narod v svojih samoupravnih enotah.«

Načelo narodne svobode in enakopravnosti

»Hrvatski Dnevnik« v svoji sobotni številki prinaša politični uvodnik, kjer se najprej peča s politično, ki je po Rooseveltovem govoru nastala med ameriškim in časopisem Nemčije in Italije. Nato pa, ko je naglasil načelo narodne svobode ter enakopravnosti vseh narodov, ki naj žive vsak v svoji svobodni domovini, nadaljuje: »Zvesti temu načelu vidimo tudi mi svojo notranjo politiko v vidu sodelovanja s Srbi in Slovenci ter v skladu s tem načelom dajemo svoj delež tudi zunanji politiki Jugoslavije. V notranji politiki se je pokazalo, kar je srbska stran te dni docela pravilno naglasila, da je za moč države celote mnogo ugodnejše, če se zadovolje posamezne narodne individualnosti kakor pa da bi se te elabale baje zaradi krepitve skupnosti. Sploh na srbski strani opažamo, da tamkaj vedno bolj uvažujejo akt od 26. avgusta leta 1939. Globoko razvito čustvo srbskega naroda za državno celoto je bilo mnogo močnejše kakor pa mahinacije raznih spletakarjev. Danes lahko rečemo, da je srbski narod v resnici ta sporazum sprejel. V Belgradu sicer je nekako mešanje tudi zdaj, kar pa se bolj tiče osebnih vprašanj kakor pa načel državne politike. Belgrad ni le poln raznih ministrskih kandidatov, marveč so tamkaj tudi razne skupine in klike, ki bi kot celota rade prišle do večjega vpliva. Osebnost kritika je morda celo opravičena, lahko se dogaja marsikaj, češar ni mogoče zagovarjati, kaj šele hvaliti. Toda ne gre za to. Pač pa gre za načelo gledanje, ki pa se, kakor smo rekli, vedno bolj sklada z idejo sporazuma.« Nato list prehaja na zunanjo politiko ter pravi: da vsakemu narodu pripada pravica do svobode, katero je dolžan varovati, če je pa nima, jo je dolžan pridobiti. Nasa politika je miroljubna, celo tako miroljubna, da bi branili svoj mir in svojo svobodo pred vsakomur, ki bi jo ogrožal. Da pa ne nevarnosti ni, je posledica uvidevnosti na vseh straneh in pa tudi naše pripravljenosti priznati pravico vsakogar, pa tudi braniti svoje pravice.

Dve leti nemškega glasila za Slovenijo

Zadnja številka nemškega glasila za Slovenijo »Deutsche Nachrichten«, ki sicer izhaja v Zagrebu, prinaša članek ob koncu drugega svojega letnika. V tem članku na koncu navaja pohvalo, ki je bil list deležen od strani »velikega brata« ter pravi: »Völkischer Beobachter«, bojni list nacionalsocialističnega gibanja Velike Nemčije, nam je posvetil te dve leti. Ta narodno nemški list se odlikuje po svoji politični jasnosti in svetovnonazorni snažnosti ter si je zlasti kot bojni glasnik Nemcev v Sloveniji v vsej jugoslovanski javnosti znal pridobiti ugledno stališče. — To priznanje od strani, ki sicer s pohvalami tako skopari, nas še toliko bolj veseli. To nam je dokaz, da naše »Deutsche Nachrichten«, ki so bile zamisljene in urejane kot bojni list, hodijo pravo pot.« — Na koncu tega članka pa prinaša list vse hvalne vredne geslo: »Kdor svojega materinega jezika ne časti, prav gotovo počenega groša vreden ni!« — V tem listu tudi beremo, da bodo Nemci dne 19. prosinca v Mariboru imeli veliko zborovanje dravske župe (Gau) nemškega Kulturbunda. — Iz lista dalje posnemamo, da so 29. grudnia kočevski Nemci imeli občni zbor svoje skupine Kulturbunda, ki je bil veličanska manifestacija, na kateri je govoril Gauführer Hans Baron. — List prinaša mnogo dopisov iz raznih krajev, kjer ima nemški Kulturbund svoje skupine: iz Hrastnika, Dravograd, Marenberga, Tržica, Ormoža, Rač, Studencev, Konjice, od Sv. Lovrenca na Pohorju, Celja in tudi iz Zagreba.

Nemško geslo za novo leto

»Deutsches Volksblatt«, glavno glasilo Nemcev v Jugoslaviji, prinaša novoletni članek, kjer med drugim pravi: »Za nas Nemce je v novem letu le eno samo geslo: Zvestoba, oddanost in vztrajnost! V tem boju, ki naj odloči usodo dveh velikih držav, mora vsak nemški človek dati od sebe vse, kar najboljšega ima.«

Osiješka občina prevzela masonsko premoženje

Masonske lože v Jugoslaviji so se začele razhajati. Svoje veliko premoženje pa so izročile, komur se jim je zdelo. Tako poročajo zdaj hrvaški listi iz Osijeka, kjer je bila masonska loža posebno močna. »Dne 9. t. m. je občina mesta Osijeka postala lastnica hiše na Krekovem trgu št. 2, katera je bila doslej lastnina protestantske lože »Budnost«. Na podlagi odredbe kabineta bana banovine Hrvatske od 30. grudnia lanskega leta je bil sestanek med zastopniki mestnega županstva in zastopniki lože »Budnost«, ki so medsebojno sporazumno sklenili, da mesto Osijek razpolaga z vsem premoženjem te lože. Mestna občina prevzema v last vse premoženje razpuščene lože in obstoječe obveznosti, ki znašajo 35.000 dinarjev. Vsa opravila, ki je v tej hiši, kakor tudi hiša sama, je bila tega dne izročena v upravo mestne občine. Kako pa bo ta hiša za naprej uporabljena, o tem bo odločalo mestno zastopstvo.«

Konferenca o prehrani prebivalstva

Uredba za prisilni odkup pšenice in koruze, za pravično razdelitev živeža in surovin

Belgrad, 11. jan. m. V prostorih Privilegirane izvozne družbe se je nadaljevala konferenca glede pravilne ureditve prehrane ljudstva in prehrane prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Konferenca je sprejela tri uredbe, ki urejajo vsa ta vprašanja ter jih bo v kratkem izdala kr. vlada. Uredbe, ki so bile sprejele na današnji konferenci se nanašajo:

1. Na prisilen odkup pšenice in koruze. Uredba določa zelo stroge kazni za vse tiste, ki ne bi hoteli prigrisati svojih zalog ali bi jih netočno prigrisali.

Zimsko-športna tekma na Jesenicah

Jesenice, 11. januarja.

Danes popoldne se je začela na Jesenicah III. zimsko športna prireditve KID-a. Posebnost letošnjih tekmovalcev je to, da so prireditelji uvedli tudi medmestno tekmovalstvo mest Ljubljana-Maribor-Celje-Trbiš in Jesenice.

Pred začetkom današnjega športnega sporeda so se tekmovalci in vodstvo ter uprava tovarne zbrali pred gasilskim domom, kjer se je razvil sprevod. Sprevod je krenil od gasilskega doma skozi Jesenice na stadion KID-a. Na čelu sprevoda je korakala godba KID, nato so bili v četverstopu postrojeni delavci, vodstvo in uprava. V sprevodu je bilo nad 500 udeležencev, ki so v svojih slikovitih smučarskih dresih napravili jako lep vtis. Na stadionu KID-a je nato vse udeležence pozdravil ravnatelj dr. inž. Kilnar, ki je v kratkem nagovoru pozdravil najprej delavce, potem vodstvo in jim želel čimveč uspeha. Končno je pozdravil tudi sosede iz Celovca, to je hokejsko moštvo KAC. Godba je zaigrala državno himno in na jamber so pognili državno zastavo. S tem je bil končan službeni del prireditve in mladina je dobila besedo.

Proga 16 km: Proga je potekala od stadiona po pobočju Možaklje čez Dobravo ob desnem bregu Save in zopet nazaj. Proga je bila lahka značaja. Višinska razlika je znašala 220 m. Priglasilo se je 57 tekmovalcev, tekme se je udeležilo 27, od teh jih je 5 na progi odstopilo.

Izidi:

1. Razinger Tone, Jesenice, žičarna, 1:15.14.
2. Franc Smolej, Jesenice, kotlarna, 1:15.58.
3. Knifc Jože, Jesenice, 1:16.18.
4. Klančnik Gregor, 1:16.55.
5. Zemva Lovro, Jesenice, 1:18.31.
6. Mrak Franc, Jesenice, 1:21.51.

Plače za nočno in čezurno delo pri pošti

Belgrad, 11. januarja m. Poštni minister je na podlagi § 72. uredbe o organizaciji poštne ministrstva v sporazumu s finančnim ministrom predlagal pravilnik o nadomestilu in plačilu za nočno in nadurno delo na poštah, pri brzojavah in telefonih.

Čl. 1 Za nočno delo dobijo uslužbenci PTT, a) na poštah 1 do 5 reda a) uradniki in uradniški pripravniki 15 din od noči; b) zvanikiški, uslužbenci, slugi in dnevničarji, 10 din od noči;

2. Na poštah 6. reda a) uradniki in uradniški pripravniki 12 din od noči; b) zvanikiški, slugi, uslužbenci in dnevničarji 10 din od noči;

3. V ambulantnih poštah a) uradniki in poštini pripravniki 2 din od ure; b) zvanikiški, uslužbenci, slugi in dnevničarji 1.50 din od ure.

4. Za izvajanje najpotrebnejših zapor 1 din od ure.

5. Pri telefonih in brzojavah a) kontrolni nadzorni organi, hujisti, bodisti, teletipisti, radioteletipisti 18 din od noči; b) moristi, telefonisti, ki pomagajo na hysu, bodu in teletipistom, kakor tudi uradniki servisnega oddelka 15 din od noči; c) uradniški pripravniki, zvanikiški zaposleni pri drugih delih 12 din od noči; d) raznašalci brzojavnih in telefonskih pozivov kakor tudi slugi 10 din od noči;

6. mehaniški 15 din od noči.

Zemljevid k bojem v Kenji.

Mesti Buna in Evak so Italijani zasedli že lani poleti, ko so prodrli v severni del Kenje. Sedaj so jih Angleži vzeli nazaj.

Napad na Tobruk se je že začel?

Kairo, 11. jan. t. Associated Press. Naš poročevalec pri angleški vojski poroča, da se je davi že začel napad na utrbo trdnjavo Tobruk. Avstralske in francoske čete so na nekem kraju utrjenega pasu že vdrlle en kilometer globoko v utrjeno območje. Novih podrobnosti ni.

Reuterjev dopisnik pa javlja, da se Angleži pripravljajo na napad. Težko topniško prihaja z veliko naglico po krasni avtomobilski cesti ob obali morja iz Bardije in ga postavljajo pred tobruške utrbo. Angleški službeni vojaški krogi menijo, da je posadka v Tobruku močnejša, kakor

2. Uredba o racijoniranju določa vse potrebne ukrepe za pravično razdelitev življenjskih potrebščin med prebivalstvo. Sem spadajo posebne legitimacije, karte in drugo za konsumente.

3. Uredba, ki določa pravilno razdelitev surovin.

Na današnji konferenci je bilo tudi sklenjeno, da se bo vse žito, ki ga bo dnevno nakupila Privilegirana izvozna družba po določenih odstotkih razdelila med vojsko in ravnateljstvo za prehrano. O drugih vprašanjih bo konferenca razpravljala prihodnji teden.

7. Korenin Farne, Ljubljana 1:23.03.

8. Benedičič Mirko, Jesenice, 1:25.03.

9. Rožič Janez, Jesenice, 1:25.36.

10. Faneli Karel, Maribor, 1:27.41.

Naslov prvaka v teku na 16 km za leto 1941. si je pridobil Razinger Tone. Na prvi pogled preseneča poraz našega olimpijca Smoleja. Treba je pripomniti, da je Smolej prišel šele snoci s Poljudke, kjer trenira naše vojske. Pri včerajšnjem treningu je moral preteči 65 km in se je nocoj zopet vrnil na trening. Razumljivo je, da njegov čas ni mogel biti tako dober. Borba pa je bila nad vse lepa in zanimiva.

Sedil je patrolni tek na 8 km. Proga je imela start in cilj na igrišču Bratstva in je imela višinsko razliko 20 m. Priglasilo se je 10 patrol, startale pa so samo štiri:

1. vajeniška šola (Klinar Anton, Kofel Rafael, File Jože) 43.20;
2. kombinirana patrola ekonomata 44.16.

Dve patroli pa sta bili diskvalificirani.

Največ tekmovalcev je bilo pri teku na 4 km. Proga je potekala prav tako ob Možakljah do Stan in Doma in se vračala na igrišče. Tudi za najmlajše tekmovalce je bila proga zelo lahka, saj je imela le 20 m višinske razlike. Tekmovalo je 38 tekmovalcev ki so dosegli naslednji uspeh:

1. Hrovat Ivan, tovarna verig, Lesce, 18.40;
2. Razinger Lojze, martinarna, 18.46;
3. Sajlic Franc, martinarna, 19.05;
4. Čebašek Jože, ekonomat, 19.45;
5. Snoj Franc, tovarna verig, 19.53;
6. Kersnik Vlado, 19.56;
7. Razinger Tone, 20.34;
8. Pogačnik Martin, 20.35.

Potem je bila na sporedu hokej tekma med prvim moštvom Ilirije in gostom KAC. Ob času poročila tekma še traja.

Ni petroleja

pa vendar imate krasno in prijetno svetlobo s SVETILKO

LILIPUT za 80 sveč.

1 liter špirta gori 22 ur! Tehnično popolna svetilka brez komplikiranih vijakov kot navadno pri podobnih svetilkah. Dokler traja zaloga cene din 350 — s kompletnim priborom. VARIJTE SE POMOTE! Podoben izdelka po taki ceni in s tako močno svetlobo ni

PETRO-LUX k. d. Zagreb, Radišina ul. 9.

TEL. 72-60 — Prospekti brezplačno in franko!

Iščemo agilne zastopnike in preprodajalce.

Nova radijska postaja v Skoplju

Belgrad, 11. januarja. AA. Konec januarja bo začela delovati skopljanska radijska postaja. Nova radijska postaja v Skoplju ima moč 20 kilowattov in bo delovala na valovni dolžini 629 m. Ta valovna dolžina je začasna, ker je mednarodna konferenca v Montreuxu izdelala drugačen načrt za razdelitev valovnih dolžin, po katerem bodo vse evropske postaje spremenile svoje valovne dolžine.

Nemci opazujejo

Pod naslovom »Opazujemo« prinaša glasilo Nemcev na Hrvatskem »Slawonischer Volksbote« članek, kjer je med drugim povedano tako-le: »Opazujemo, da bogat kmet iz Valpova še vedno hujša zoper Kulturbund in zoper vse, kar je nemško. Kako dolgo še? — Opazujemo, da so nemški trgovci in obrtniki (v Osijeku) voščili za božič in novo leto svojim hrvaškim odjemalcem, ne pa tudi svojim nemškim. Zakaj? — Opazujemo, da je nekemu nemškemu hišniku (v Osijeku) njegova židovska hišna lastnica odpovedala službo, ker je stopil v Kulturbund. — Opazujemo, da brivski mojster v Donjem gradu (v Osijeku), ki je nemškega rodu, svoje nemške goste pozdravlja s Hitlerjevim pozdravom. On pa samega sebe ima za Hrvata. Zakaj tedaj pozdravlja s Hitlerjevim pozdravom?«

Ameriški zakon o pomoči Angliji bo kmalu podpisan

Washington, 11. januarja. b. Danes se je začela diskusija v obeh zbornicah (hišah) o novem Rooseveltovem načrtu za pomoč Angliji. Politiki pravijo, kakor je poročano včeraj, da se lahko pričakuje povoljen efekt te debate in da bo — kakor je izjavil danes neki ugledni političar — bianco — ček za predsednika zrel za podpis najkasneje v roku 5 do 6 tednov, a morda tudi prej.

Angleško-nemška fronta

(Nadaljevanje s 1. strani)

ton, v marecu 578.000 in v aprilu 875.000. Tedaj je bilo na delu 150 nemških podmornic. Situacija za Anglijo je postala nevarna. Treba je vedeti, da je Anglija v svetovni vojski izgubila 3.120 trgovskih ladij s 7.764.000 tonami tovarne. Od te ogromne vsote so nemške podmornice potopile 2.260 ladij s 6.685.000 tonami.

Nobenega dvoma ni, da je tudi v sedanjih vojski nemška podmornica največji angleški sovražnik, mnogo večji kot letalo. Nemška admirali-teta javlja, da so Nemci dosedaj potopili že več kot 7.000.000 ton angleških ladij. Torej že več kot vsa 4 leta prve svetovne vojske. Britanska admirali-teta osporava to visoko številko. Vendar pa je lord Lothian priznal, da so v novembru Angle-ži izgubili po 200.000 ton tedensko. Torej več, kot v najhujši dobi spomladi 1917.

Položaj je torej za Angleže vznemirljiv. Ali je tako nevaren kot pred 24. leti?

V početku sedanje vojske je Anglija razpolagala s približno 18.500.000 tonami. Norveška, danska, holandska, grška in francoska mornarica, ki so šle pod britansko zastavo, znašajo okrog 6 milijonov ton. Temu je treba prišteti še približno 1.000.000 ton novih ladij in 200.000 ton kupljenih ladij. Ako je Anglija izgubila res 7.000.000 ton, kakor trdijo Nemci, potem ima sedaj nekako isto tonažo kakor v septembru 1939. Vendar je treba pripomniti, da bo Anglija posledje potrebovala več ladij, ako bo hotela voziti material iz Amerike. Tudi bo posledje težje dobiti še kaj ladij od ne-vtralecev. Zaradi tega je za Angleže življenske važnosti, da ji Amerika priskoči s svojimi ladjami na pomoč, ako hoče z uspehom nadaljevati vojsko.

Napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 11. jan. t. Associated Press. Nemško službeno poročilo pravi, da se je nemški protiletalski obrambi včeraj posrečilo odbiti veliki angleški bombni napad na pokrajino Pas de Calaisa. Sestreljenih je bilo 6 sovražnih letal, dve drugi pa sta bili poškodovani.

Berlin, 11. januarja. AA. DNB. Preteklo noč britanska letala niso letela nad nemškim ozemljem niti nad zasedenimi kraji razen nad zahodno Francijo, kjer se je napad britanskih letal osredotočil na Brest. Vrženihi je bilo skupno 13 eksplozivnih in 14 žaigalnih bomb. S poučene vojaške strani poročajo, da so štiri eksplozivne bombe padle na prazen prostor, štiri so padle v vodo, dve sta zadeli neko hišo, ena je padla na vrt, ena pa na ulico. Samo ena eksplozivna bomba je padla v bližini protiletalske baterije, pa še ta ni povzročila nobene škode.

Angleška poročila

London, 11. jan. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Kakor je bilo že včeraj sporočeno, so večje skupine angleških bombnikov v spremstvu številnih lovskih letal včeraj podnevu napadle sovražna letališča v Pas de Calais v severni Franciji. Pri tem poletu, med katerim so bila sestreljena 3 sovražna letala in je bilo eno angleško izgubljeno, so naša izvidniška letala izsledila številna sovražna letališča, skrita v gozdovih. Pri povratku je bil nad Rokavskim prelivom sestreljen en nemški Messerschmidt. Pri napadu je sodelovalo 50 angleških bombnikov in 100 lovskih letal. To je bil doslej največji angleški dnevni napad na sovražne cilje.

London, 11. jan. t. Reuter. Poveljstvo obalne letalske obrambe poroča:

Skupina bombnikov angleške obalne letalske obrambe je ponovno napadla pristanišče Brest v Bretagni v Franciji, kjer je sovražno oporišče za podmornice. Bombni napad je uspel in so bili zadeti važni vojaški cilji.

»Priateljstvo - zaupanje - sodelovanje med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo«

Tisk v Nemčiji, Italiji in v Sovjetski zvezi proslavlja nove nemško-sovjetske pogodbe kot dokaz bratskega prijateljstva v bok angleškim in ameriškim upom

Sovjeti bodo Nemčiji poslali živeža, petroleja in rudnin za 18 milijard dinarjev

Moskva, 11. januarja. Tass. Sovjetsko-nemška pogodba, ki so se v Moskvi razvijala od konca oktobra preteklega leta, so se dne 10. januarja 1941 zaključila s podpisom razširjenega gospodarskega sporazuma. V imenu sovjetske vlade je sporazum podpisal ljudski komisar za zunanjo trgovino Mikojan, v imenu Nemčije pa odposlanec nemškega zunanjega ministrstva dr. Schnurre. Novi sporazum sloni na nemško-sovjetskem gospodarskem sporazumu z dne 11. februarja 1940 in namenja novo dobo pri uresničevanju gospodarskega načrta, ki je bil določen leta 1939 od sovjetske in nemške vlade. Sporazum ureja izmenjavo trgovinskih dobrin med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo, in sicer do 1. avgusta 1942. Višina vzajemno določenih naročil v ogromnem iznosu prekaša prvo leto po podpisu sporazuma. Sovjetska Rusija bo pošiljala Nemčiji surovine, industrijske proizvode, petrolej in življenjske potrebščine, zlasti žito. Nemčija bo pošiljala Sovjetski Rusiji industrijsko opremo.

Pogajanja so se razvijala v ozračju prijateljskega razumevanja in medsebojnega zaupanja, ki je v skladu s prijateljskimi vezmi, ki vežejo Sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Vsa gospodarska vprašanja, upoštevajoč tudi tista, ki so nastala s priključitvijo novih ozemelj k Sovjetski Rusiji, so urejena tako, da so v skladu s koristmi obeh držav.

Berlin, 11. jan. DNB. Novi nemško-sovjetski gospodarski sporazum (o katerem je poročal včerajšnji »Slovenec«) se more po svojem obsegu smatrati za najširši sporazum, ki je bil kdaj sklenjen med državami. V njem določeni promet doseže vsoto milijarde nemških mark (18 milijard din). Obsejni gospodarski sporazum od februarja meseca 1940, ki ga je treba smatrati kot prvo etapo izvajanja nemško-sovjetskega gospodarskega sodelovanja, je s sedanjim sporazumom znatno razširjen. Najpomembnejše mesto v okviru sovjetskih dobav zavzema žito vseh vrst. Tu prihajajo v poštev največje količine žita, ki so bile kdaj v zgodovini dosežene. Sovjetska vlada je mogla odobriti tako velike dobave žita toliko prej, ker je bila leta 1940 v najvažnejših žitornih krajih Sovjetske zveze žetev odlična. Po dosedanjih podatkih jo cenijo na 7 milijard prutov pudov (1 pud je 16 kg).

V sovjetskih dobavah zavzemajo pomembno mesto mineralna olja, med katere spada olje za mažo, za gorivo, petrolej in slično. Potem je važen tudi sovjetski izvoz bombaža, ker se je v Sovjetski zvezi v zadnjih letih posrečilo prideliti prvovrsten bombaž tako po kakovosti kakor tudi po količinah. Dobave bombaža so v okviru novega gospodarskega sporazuma tolikšne, kakor jih do zdaj še ne pomnijo nikjer. Zraven tega prihaja v poštev še izvoz lana, dalje velike količine kovin in rud, med njimi mangana.

Iz vsega tega sledi, da ta novi gospodarski sporazum s Sovjetsko zvezo pomeni za Nemčijo veliko povečanje vojne pomoči.

Kar se tiče dobav z nemške strani, je bila dosežena nova podlaga, ki se more tu najbolj označiti kot prispevek k izvedbi gospodarskega načrta.

Nemci se preselijo iz bivših baltičkih držav

Moskva, 11. jan. Tass. Te dni so se v Rigi in v Kovnu razvijala med nemškimi in sovjetskimi zastopstvom pogajanja o selitvi nemških državljanov in oseb nemške narodnosti iz sovjetskih socialističnih republik Litve, Letonske in Estonske v Nemčijo in o selitvi litvanskih državljanov in oseb litvanske, ruske in beloruske narodnosti iz Nemčije (bivše ozemlje Memela in Suvalkija) v Sovjetsko Rusijo. Pogajanja so se zaključila na ta način, da so v Rigi in v Kovnu dne 10. januarja podpisali sporazum, ki ureja vse vprašanja o selitvi prebivalstva. V skladu s tem sporazumom bodo vsi tisti, ki se bodo izrekli za selitev, v roku dveh in pol meseca od podpisa sporazuma preseljeni.

V Litvi je okroglo 4000 Nemcev, v Letonski jih je 10.000, medtem ko so jih v Estoniji našli 15.000. Vsi prihajajo v poštev za preselitev v Nemčijo.

Nemško-sovjetska meja

Tass: Včeraj je bil v Moskvi podpisan sporazum med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo, in sicer o sovjetsko-nemški meji od reke Igorko do Baltskega morja. S tem sporazumom se določa meja med Sovjetsko zvezo in Nemčijo. Ne omenjenem odseku je meja, ki gre vzdolž bivše meje, ki je dejansko obstajala med Litvo in Poljsko, in gre nato vzdolž bivše litvansko-nemške meje, ki je bila določena s sporazumom med Nemčijo in Litvo dne 29. januarja 1928 in 22. marca 1939. Sporazum med Sovjetsko zvezo in Nemčijo določa sovjetsko-nemško mejo med reko Igorko in Baltskim morjem. Podpisala sta ga Molotov in grof Schulenberg.

Sovjetska vlada, zastopana po Molotovu, predsedniku sveta ljudskih komisarjev, in nemška vlada, zastopana po grofu v. der Schulenbergu, nemškemu veleposlaniku v Moskvi, sta sklenili ta sporazum, ki se nanaša na obsejno ureditev med Sovjetsko zvezo in Nemčijo v odseku med reko Igorko in Baltskim morjem, in v zvezi s pristopitvijo dne 3. avgusta 1940 sovjetske socialistične republike Litve k Sovjetski zvezi.

Nemško službeno glasilo poveljuje »medsebojno zaupanje« med Nemčijo in Sovjeti

Berlin, 11. jan. DNB. Štirje novi sporazumi, ki so bili včeraj podpisani med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, veljajo po mnenju nemških listov za nov dokaz, da so netočna poročila, ki so v zadnjem času krožila v tujini o dozdnevem poslabšanju nemško-sovjetskih odnosov. Samo v duhu sodelovanja, polnega medsebojnega zaupanja, in jasnem poznavanju medsebojnih življenjskih koristi je mogoče doseči med dvema državama tako daljnosežno dejanje. Tako pravi »Völkischer Beobachter«, ki pristavlja, da gre za daljnosežno združenje vprašanj, ki so nastala iz razvoja dogodkov in katera predstavljajo predvsem politični in gospodarski načrt velikega obsega, ki pomeni velik prispevek dveh držav k miroljubnemu sodelovanju evropskih narodov v duhu novega reda. S tem mirovnim delom bodo preprečene vse nakane plutokracije. Ta sporazum bo prispeval k tesnemu sodelovanju med dvema državama. S tem sporazumom je prišla do izraza osnova nemško-sovjetske politike. Angleška diplomacija pa je spet postavljena pred dejstvo, ki ji bo onemogočilo vsako motenje miru na vzhodu.

»Pravda« istotako

Moskva, 11. jan. t. Associated Press. Moskova »Pravda«, ki je glasilo komunistične stranke v Rusiji, objavlja k nemško-sovjetski gospodarski pogodbi daljši članek, v katerem podčrta, da so sovjetska vlada vztrajno nadaljuje politiko miru in prijateljstva do Nemčije, kakor tudi do vseh držav, ki zasledujejo enako politiko do Sovjetske Rusije. Sovjetska zunanja politika je politika hladne trgovske stvarnosti in jo vodijo edino le obziri na koristi lastne države. Našo politiko prijateljstva z Nemčijo nam nalagajo življenjske koristi naše sovjetske domovine.

»Izvestija« proslavljajo »koristi prijateljstva med Sovjeti in Nemčijo«

Moskva, 11. jan. Tass. »Izvestija« objavljajo uvodnik pod naslovom »Razvoj prijateljskih odnosov med Sovjeti in Nemčijo«. Članek pravi: Odnosi med obema državama so se od 23. avgusta 1939 do danes razvijali v ozračju medsebojnega prijateljstva in vzajemnega razumevanja. Gospodarski odnosi med Nemčijo in SSSR so bili omejeni s trgovinsko-kreditnim sporazumom 19. avgusta 1939 in z gospodarskim dogovorom 11. februarja 1940. Sovjetska zveza je storila vse potrebno, da bi se sporazum z Nemčijo na vsem področju dejansko tudi izvajal. S svoje strani je tudi Nemčija storila vse, kar je bilo v tem pogledu potrebno. Berlinsko potovanje predsednika sveta ljudskih komisarjev Molotova je bilo važno obdobje v razvoju prijateljskih odnosov med obema državama. Ta obisk je pomagal pospešiti vsa pogajanja, kar se tiče gospodarskih vprašanj, kakor tudi o obsejnih vprašanjih.

V Angliji in v Združenih državah so državni, ki smatrajo, da lahko Angliji prodajo vse mogoče, prav tja do vojnih ladij, da pa s tem konec koncev le ne kršijo odredbe mednarodnega prava, niti ne kršijo svojega nevtralnega stališča. Prav isti državni pa smatrajo, da SSSR ne bi smela prodajati Nemčiji niti žita, če ne s tem izpodkopavati mirovno politiko. Ti nenavadni sklepi predstavljajo čuden zgled igračkanja s pojmi in načeli mednarodnega prava. Toda takšno samovoljno tolmačenje načel mednarodnega prava in nevtralnosti ne more imeti drugega pomena, kakor namen običajnega političnega manevra. Gospodarski odnosi med SSSR in Nemčijo in sporazumi, na katerih ti odnosi slone, so v prvi vrsti najpripravnější sredstva za utrditev miru in prijateljstva med SSSR in Nemčijo, med najmočnejšima državama v Evropi. Izkustvo je pokazalo, da obstoji med SSSR in Nemčijo zadosti medsebojnega razumevanja in zadosti zaupanja za reševanje najbolj zapletenih finančnih in gospodarskih vprašanj v duhu koristi ene kakor druge države.

Cela vrsta sporazumov med Nemčijo in SSSR, ki so bili te dni podpisani, so očiten dokaz o obstoju prijateljskih odnosov med SSSR in Nemčijo in o dobri volji na obeh straneh, da bi se utrdili in še naprej razvijali.

Rimski tisk navdušen

Rim, 11. jan. Stefani. Nemško-sovjetski sporazum, ki je bil včeraj podpisan, se v Berlinu še enkrat označuje kot dokaz o vzajemni volji za sodelovanje med obema državama. Ti sporazumi, med katerimi so najvažnejši sporazumi o gospodarskem sodelovanju, so po mnenju rimskega tiska najboljši odgovor za smešne privide angleške propagande o nekih nasprotjih, do katerih bi naj bilo prišlo med obema državama zaradi balkanskega vprašanja.

Tass spet odkimuje, da ni res

Moskva, 11. januarja. Tass: Ameriška agencija United Press je objavila novico svojega dopisnika v Bukarešti, češ da se je devet sovjetskih vojnih ladij približalo romunskim teritorialnim vodam. Tass je pooblaščen izjaviti, da ta vest ne odgovarja resnici in da je popolnoma izmišljena.

Jugovzhod spet v ospredju

Bern, 11. januarja. Associated Press poroča iz Nemčije, da je propagandni minister dr. Goebbels v svoji izjavi nizozemskim časnikařem jasno naglasil, naj sedanje navidezno miru nikakor ne tolmačijo kot popuščanje nemške napadalne sile. D. Goebbels je dodal, da bi bilo boljše, če bi sedanjo dobo označili kot neke vrste počitek, ki ga izkoriščajo za najbolj skrbno pripravo na dogodek, ki kmalu pridejo.

V Romuniji... Kaj?

Dopisnik AP poroča iz Berlina, da od nemških diplomatskih krogov ni mogoče dobiti nobenih pojasnil glede bodočih dogodkov. Nemška diplomacija dela vedno v največji tajnosti. Na časnikařskih konferencah inozemski časnikaři skoraj vsak dan sprašujejo tolmača vlade, kaj in koliko je resnice na govoricah, da prihajajo v Romunijo stotisoči nemških vojakov, ki bodo tamkaj čakali na povelje, da prodrejo skozi Bolgarijo v Grčijo. Toda vladni tolmači nikdar ne odgovorijo jasno. Enkrat reče, da se o vojaških vprašanjih na konferencah tiska ne razpravlja, drugič pravi, da mu o tem vprašanju ni nič znanega, tretjič pa spet odgovarja tako, da teh govoric niti ne potrjuje, niti jih ne zanika.

Danes govorijo bolgarski ministri

Toda v političnih krogih brez ovinkov naglašajo, da bo bolgarsko vprašanje v kratkem postalo zelo pereče. Obisk bolgarskega predsednika vlade Filova v Nemčiji, kjer se je sestal z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, je jasen migljaj v tej smeri. V Berlinu naglašajo, da bodo bolgarski ministri, med njimi tudi predsednik vlade, jutri, v nedeljo, na velikih ljudskih zborovanjih napovedali bližajoče se dogodke in očrtali smeri

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Obe zunanji področji, vojaško in politično, sta bili v preteklem tednu zelo živahni. Na vojaškem polju je stala v ospredju angleška ofenziva v Afriki, na političnem pa je prevladoval položaj govor ameriškega predsednika Roosevelta.

Na angleško-nemški fronti so letalski boji zaradi slabega vremena do konca tedna več ali manj mirovali. Šele v četrtek in petek so se ponovili napadi na Anglijo in angleška bombardiranja nasprotnikovih zahodnih pristanišč.

Na grško-italijanski fronti so Grki dosegli nov uspeh, ko so v četrtek zasedli Klisuro in pritiskajo sedaj naprej proti Valoni. Italijani protinapadajo na severu v Mokri planini.

Na angleško-italijanski fronti so Angleži nadaljevali ofenzivo v Afriki, zasedli Bardijo, kjer so ujeli 30.000 nasprotnikov ter oblegajo sedaj že trdnjavo Tobruk, ki je 100 km zahodno od Bardije. Istočasno čistijo v vzhodnem delu libijske puščave. Na abesinski meji so v Keniji potisnili Italijane nazaj do meje, v Abesiniji sami pa so v zahodnem delu začeli notranji upor in so Abesinci že zavzeli mesto Gubba, 40 km vzhodno od sudanske meje.

Na morjih se je nadaljevala podmorniška vojna proti angleški pomorski trgovini, v Sredozemskem morju pa je angleško vojno brodovje poveljujoče poseglo v ofenzivne operacije v Afriki.

Mnogo se je v preteklem tednu pisalo in govorilo o nadaljnih namelih Nemčije. Angleški viri zatrjujejo, da je treba vsak hip pričakovati napada na Irsko, s čemer bi bila Anglija okrog in okrog obkoljena. Drugi viri pa poudarjajo, da bo nemška armada udarila skozi Bolgarijo v Grčijo, češ, da ima v ta namen v Romuniji zbrano že pol milijonsko armado, ki hoče grško bojišče v nekaj tednih obvladati in zaključiti.

Ameriški predsednik Roosevelt je predložil državnemu zboru proračun za državno obrambo. Amerika bo v letošnjem in prihodnjem letu za nabavo orožja izdala 28 milijard dolarjev (ena milijarda je po uradnem tečaju 50 milijard dinarjev, po črnem tečaju pa 80 milijard din). Roosevelt je to pojasnil v daljšem govoru, v katerem je dejal, da Amerika vidi, da se angleški imperij hodi tudi za svobodo Amerike in da bi po zlomu Anglije prišla takoj na vrsto Amerika. Zaradi tega da bo Amerika z vsemi močmi ne samo sebe oboroževala, marveč bo storila tudi vse, kar je v njenih močeh, da postreže Angliji in vsem napadenim državam s potrebnim orožjem. Denar ne bo igral nobene vloge. Amerika za orožje ne bo zahtevala plačila, marveč ga bo dala samo na posodo proti povračilu na koncu vojne. Roosevelt je zaključil, da bo proizvodnja orožja v Ameriki na višku na koncu l. 1941. Do takrat pa da mora Anglija skušati vzdržati naval. Zakon, ki daje Rooseveltu vsa potrebna pooblastila za to je bil v petek predložen parlamentu in bo te dni dobil zakonito moč. Amerika dejansko že stopa v vojno na strani Anglije.

Na jugovzhodu Evrope po povratku pred-

Štiriletna službena doba v rdeči vojski

Berlin, 11. januarja. DNB: Iz Moskve poročajo, da je bil izdan poseben zakon, ki podaljšuje aktivno službo v rdeči vojski za vojake in podčastnike v armadi in v mornarici na štiri leta. Dosedanji zakon od septembra 1939. leta je določal vojno službo v armadi na dve leti za vojake rdeče armade, in na tri in štiri leta za specialne čete in

Smrt predsednika francoskih krščanskih delavskih organizacij

Pariz, 11. januarja. Umrli je Jules Zirnheld, predsednik francoskih krščanskih delavcev. Pokojni je bil na čelu katoliške delavske organizacije ves čas po vojni, od leta 1919. Bil je zelo delaven in socialno čuteč mož. Mnogo si je prizadeval za ublažitev razrednega boja in je v svojem stremeljenju dosti uspel. V zadnji svetovni vojni je bil ranjen in večkrat odlikovan.

Proizvodnja nafte v Romuniji pada

Sofija, 11. januarja. »Zora« piše, da količina pridobljene nafte v Romuniji vedno bolj pada. Leta 1936. je znašala mesečna proizvodnja 725.000 ton, l. 1937. je proizvodnja mesečno padla na 596.000 ton, l. 1938. je znašala 549.000 ton, a leta 1940. 513.000 ton, to je 30% manj kot leta 1938.

Belgrad, 11. jan. m. V današnjih službenih novinah so prav tako objavljene spremembe in dopolnila v pravilniku o taksah in pristojbinah.

bolgarske politike z ozirom na novi položaj, ki nastaja na jugovzhodu Evrope.

V Berlinu ne prikrivajo, da bo treba v kratkem končati z grškim bojiščem. Se vedno pa upajo, da bo Grčija sledila zgledu Finske, preden bo prepozno.

Sofija, 11. jan. m. Celokupno vladno časopisje posveča posebno pozornost jutrišnjim govorom, ki jih bodo imeli posamezni člani vlade v bolgarskih mestih. Veliko zanimanje vlada v vseh krogih predvsem za govor predsednika vlade dr. Filova v Ruščuku. Razen predsednika vlade, bodo imeli shode v notranjosti države notranji minister v Plovdivu, finančni minister v Burgasu, trgovinski minister v Hadkovu in prometni minister v Lomu. Razen članov vlade bodo govorili na shodih tudi predsednik narodnega saborja v Slivnu, podpredsednik v Plevni. V Sofiji so politični krogi kljub tej akciji vlade mnenja, da se bliža sprememba v vladi.

Pogajanja med Romunijo in Madžarsko

Zürich, 11. jan. b. Kakor sporočajo iz Budimpešte, je madžarska vlada v principu sprejela romunski predlog za začetek pogajanj. Vložen je prigovor proti voditelju romunske delegacije, ker dosedaj niso uspela vsa pogajanja z Valerijem Popom. Ker je za začetek pogajanj 12. t. m. že prepozno, mislijo, da se bodo pogajanja v najboljšem slučaju začela ob koncu drugega tedna. Prepričani so Madžarski, da izbere mesto, kjer naj bi pogajanja bila. Zdi se, da so Madžari izbrali Dunaj. V Budimpešti mislijo, da bo atmosfera na Dunaju povoljnija za pogajanja, kakor pa je bila v Sinaji in v Budimpešti. Madžarski odgovor je bil poslan Romuniji v četrtek, ter danes pričakujejo romunski protipredlog.

sednika bolgarske vlade iz Nemčije ni bilo novih razvojev. Le turški predsednik republike je obiskal turško armado na bolgarski meji. Sovjeti so zanimali govorice, da so poslali Romuniji ultimativno zahtevo po oporiščih v ustju Donave. V Moskvi pa je bila podpisana nova, še bolj ugodna trgovinska pogodba med Sovjeti in Nemčijo. Iz Romunije prihajajo različna zmešana poročila, ki ne pričajo, da bi se bil v deželo že povrnil red in mir.

Domači dogodki

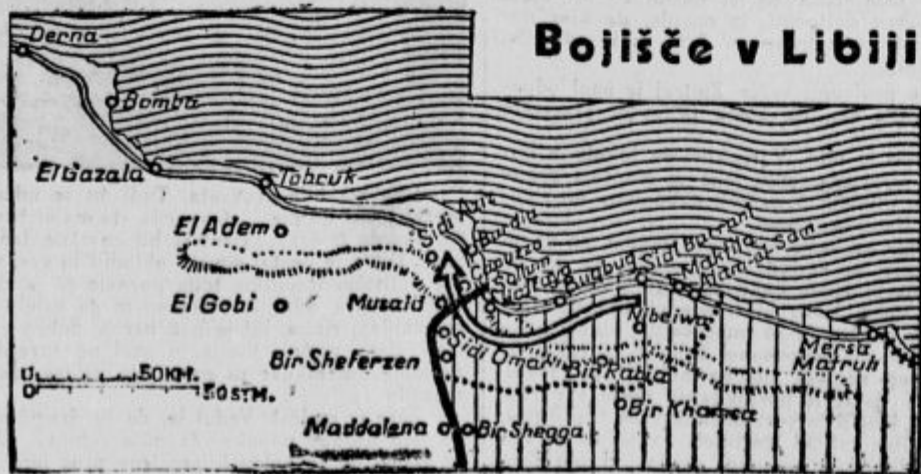
Ta teden je bil v domači politiki miren ter brez posebno važnih dogodkov. Pravoslavni so namreč te dni obhajali svoje božične praznike. Zato v Belgradu ni bilo nobenih političnih dogodkov. Šele v petek, ko so prazniki že v glavnem minili, se je življenje spet razgibalo.

Pač pa moramo omeniti, da je dne 9. t. m. vsa naša država obhajala 41. rojstni dan kraljice Marije, matere mladega našega kralja Petra II. V vseh glavnih mestih Jugoslavije, v Belgradu, Ljubljani in Zagrebu, so bile tega dne prisrčne slovesnosti, ki so dokazovale, kako vsi državljani globoko spoštujejo našo plemenito kraljico Marijo. Te slovesnosti in izjave, ki so bile izražene v listih, kažejo, kako v teh časih vsa država čuti svojo povezanost s kraljevim domom.

Meseca junija letošnjega leta se pripravlja v Zagrebu velik euharistični jubilejni kongres za Hrvate, kateri letos obhajajo 1300 pokristjanjenja hrvatskega naroda. Na seji odbora je bilo sicer obravnavano vprašanje, ali bi kongres sploh bil mogoč z ozirom na sedanje težke čase. Kakor pa poročajo iz Zagreba, so tamkaj nekateri hrvatski krogi trdno prepričani, da bo meseca junija že sklenjen mir in da se bo zaradi tega kongresa lahko mirno izvršil. Zato je potem pripravljali odbor sklenil, naj se kongres izvede v mesecu juniju.

Železniška uprava je razglasila, da bo s 15. t. m. začasno opuščenih več vlakov. Vzroki tega pa so, kakor pravi železniška uprava, ti-le: Sosednje države so zaradi razmer morale opustiti več vlakov, zaradi česar so izgubljene tudi zveze teh vlakov z našimi. Tovorni promet pri nas se je tako povečal, da železniška uprava vsega osebnega in tovornega prometa ne zmore več. Zaradi vseh teh vzrokov bo začasno opuščenih več vlakov. Kakor hitro pa se bodo razmere popravile, bodo znova uvedeni.

Kredit za naše bolnišnice odprti! Zdi se, da bo zdaj skandala naših bolnišnic konec! Kakor poročajo iz Belgrada, je finančni minister zdaj podpisal odlok, s katerim odpira potrebne kredite za naše bolnišnice. Za kirurški paviljon v Ljubljani je odprtih 785.000 dinarjev, za državno bolnišnico v Ljubljani 3.318.000 din, za žensko bolnišnico 140.000 din, za babiško šolo 15.000 dinarjev, za umobolnico na Studencu 937.000 dinarjev, za umobolnico v Novem Celju 280.000 dinarjev, za zdravilišče v Topolšnici 650.000 dinarjev — Hvala Bogu, da se je to zgodilo. Ko pa bi se bilo to nakazalo že pred pol leta, bi bile razmere zdaj že urejene, medtem ko bo ta denar zdaj polovico manj zalegal.

Angleške čete oblegajo Tobruk, toda del angleške armade je trdnjavo obšel ter zasedel še El Gazala, zahodno od Tobruka.

Gospodarstvo

Naraščanje življenjskih stroškov

Najnovejši indeks g. Arturja Benka Grada v Zagrebu izkazuje za konec decembra nadaljnje povečanje življenjskih stroškov v primeri s koncem novembra.

Eksistenčni minimum za neozženega delavca je od novembra na december narasel od 997,88 na 1.015,95 din, dočim je avgusta 1939 znašal samo 694,76 din. Eksistenčni minimum za 4 člansko delavsko družino je narasel od novembra na december od 2.624,18 na 2.662,01 din, dočim je avgusta 1939 znašal samo 1.775,31 din.

Indeks izdatkov za prehrano je padel od novembra na december 1.693 na 1.684, izdatki za obleko in obutev pa so narasli od 2.361 na 2.417, za stanovanje so ostali neizpremenjeni, dočim so se za kurjavo in razsvetljavo povečali od 1.961 na 2.230. Skupni indeks je za neozženega delavca narasel od 1.845 na 1.879, za 4 člansko delavsko družino od 1.842 na 1.869. V odstotkih je v primeri z avgustom 1939 znašal indeks decembra (v oklepajih podatki za november): prehrana 160,08, obleka in obutev 127,77, stanovanje 100, kurjavo in razsvetljavo 132,89, skupni indeks pa 150,0. To pomeni, da so od avgusta 1939 do decembra 1940 narasli skupni življenjski stroški za 50%, od tega največ za obleko in obutev (za 72,77%), za prehrano (za 60,08%) in kurjavo in

razsvetljavo (za 32,89%), dočim so za stanovanje ostali neizpremenjeni.

Narodna banka je tudi že objavila svoj indeks cen na drobno za 10 največjih mest v državi. Po tej statistiki je indeks cen na drobno narasel od novembra na december od 138,8 na 147, dočim je znašal še pred letom dni 100,8, avgusta 1939 pa 89,3. Od začetka vojne pa do decembra 1940 je indeks cen na drobno torej narasel za 63,5%.

Indeks cen na drobno je v Ljubljani dosegel že 136 točk, dočim je znašal novembra samo 133,9, avgusta 1939 pa 87,2%. Od avgusta 1939 do decembra 1940 so cene na drobno v Ljubljani narasle torej za 56%.

V zvezi s tem je omeniti, da je v znatni meri narasel od novembra na december tudi indeks cen na debelo. Povečal se je od 136,6 na 143,9, torej za 7,3 točke. Avgusta 1939 je znašal indeks cen na debelo (podlaga so cene v letu 1926 kot 100) 76,8. Povišanje znaša torej že 90%. Indeks cen rastlinskih proizvodov prednjači, saj je od avgusta 1939 do decembra 1940 narasel od 75,7 na 195,6, torej za nad 158%. Nadalje nam kaže primerjava, da je indeks cen uvoznih proizvodov narasel od avgusta 1939 do decembra 1940 od 77,1 na 136,8, torej za 77,4%, dočim je indeks cen naših, t. j. izvoznih proizvodov narasel v istem razdobju od 73,3 na 142 ali za 82,4%.

Stanje naših kliringov

Dne 8. januarja letos je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 31. decembra 1940):

Aktivni kliringi: Bolgarija 1.516.750 (+196.421) dinarjev, Francija 5.239.101 (—1.047.700) fr. frankov, francoske kolonije 2.768.513 fr. frankov in Holandija 3.246.849 (+440.315) goldinarjev.

Pasivni kliringi: Nemčija 61.257.332 (+3.697.659) mark, protektorat 60.792.302 (+7.712.435) kron, Slovaška 31.752.359 (+26.349) kron, Madžarska 74 milijonov 176,25 (—933.465) din, Poljska 18.707.410 (+3684) din, Rumunija 3.956.007 din, Turčija 11 milijonov 542.341 (+21.995) dinarjev, Italija 15.065.919 (—1.123.383) din, Belgija (emisijaska banka) 4.198.718 (+844.761) din, Norveška 313.896, Danska zbiralni 312.976 (+80.442) din in Danska likvidacijski 2 milijona 496.351 din.

Iz tega pregleda je razvidno, da se je zmanjšal naš aktivni saldo v Franciji. Med pasivnimi kliringi je omeniti povišanje kliringskega salda v korist Nemčije, protektorata in Belgije, dočim se je zmanjšal naš pasivni saldo v Italiji in na Madžarskem. V ostalih kliringih ni bilo večjih izprememb.

Plačevanje kmetskih dolgov

V letu 1937 so plačali kmetje dolžniki Priv. agrarni banki 143,4 milij. din na svoje dolgove, naslednjega leta 1938 130,4, v letu 1939 je vsota plačanih dolgov padla na 73,3, lani pa celo na 62,9 milij. din. V štirih letih je bilo torej skupno plačano 410,1 milij. din.

Denarnim zavodom je bilo do konca leta 1940 izročenih 3% obveznic za likvidacijo kmetskih dolgov 453,6 milij. din, nadalje upnikom vodnih zagrad 76 milij. din. Denarnim zavodom je bilo izplačano za prvo, drugo in tretjo anuiteto 325,2 milijona dinarjev, od tega na področju Belgrade 159,1, Ljubljane 67,2, Zagreba 62,3 in Sarajeva 36,4 milij. din, od tega odpade na posamezne anuitete: Belgrad 60,7, 31,9, 66,5, Zagreb 27,6, 13,1, 21,5, Ljubljana 24,9, 19,1, 23,2 in Sarajevo 14,7, 9,1 in 12,5 milij. din.

Kontrola cen na drobno na Hrvatskem

Čeprav je v Belgradu izšla že 31. avgusta 1940 uredba o kontroli cen na drobno, je banovina Hrvatska šele 9. t. m. izdala naredbo o nadzorstvu cen v prodaji na drobno. Po tej naredbi se določa cena na drobno na Hrvatskem z določitvijo najvišjega kosmatega zasluga v odstotkih na efektivno nabavno ceno, od-

nosno oblastno dovoljeno ceno. Uredba za vso državo daje možnost tudi za maksimiranje cen na drobno, kar daje tudi hrvatska naredba.

Brutoodstotke bodo za posamezne okraje in mesta odredila oblastna nadzorništva cen v Zagrebu, Splitu, Osijeku in Dubrovniku. V ta namen bodo okrajna načelstva dostavljala predloge v roku 14 dni po objavi te naredbe za določitev omenjenega odstotka. Za predmete, za katere bo po uveljavljenju te uredbe odredjeno nadzorstvo nad cenami, bo najvišji dovoljeni kosmati dobiček določen v osmih dneh po objavi odloka o nadzorništvu. Odlok okrajnega načelstva mora biti izpremenjen po oblastnem nadzorništvu za cene, odloki te instance pa po uradu za nadzorništvo cen v Zagrebu. Dana pa je tudi možnost za izpremembo odloka, če to zahtevajo gospodarske zbornice, mestna, odn. občinska poglavarstva in prisilna združenja trgovcev, oziroma obrtnikov. To velja za oblastne odloke, dočim je za izpremembo odlokov okrajnih načelstev treba vlagati prošnje občinskim poglavarstvom in prisilnim združenjem trgovcev, odn. obrtnikov.

Trgovci morajo označiti v svojih cenikih določeno prodajno ceno. Urad za nadzorstvo cen bo predpisal obrazec kontrolne kalkulacijske knjige.

Cena za prejo iz turškega bombaža. Naše predilnice so odredile dokončno ceno, po kateri bodo oddajale prejo iz turškega bombaža tkalnicam. Ta cena znaša 52 din in se nanaša samo na turško prejo ter je enotna v vsej državi.

Uvoz riža iz Italije. Iz Belgrade poročajo, da so definitivno končana pogajanja za uvoz druge partije riža iz Italije. Gre za dobavo 660 vagonov riža, ki bo izvršena takoj. Tudi je prišlo do sporazuma v cenah, ki so nekoliko povišane v primeri s cenami za prejšnjo partijo, ki je znašala 580 vagonov. Toda ta povišana cena se ne bo čutila pri konzumentu, ker bodo povišano ceno nadoknadili z dobičkom in rezervami, ki so nastale pri prvi partiji blaga.

Plačilni promet z Grčijo. V »Službenih novinah« z dne 10. t. m. je objavljen odlok ministra finance, po katerem se z dne 3. januarja ukinja v plačilnem prometu z Grčijo sistem plačil s kompenzacijskimi boni in se v bodoče uvaja plačilni promet z devizami. Ker se torej ima Grčija smatrati za devizno državo, se vpelje kontrola uvoza in izvoza. Narodna banka bo izdala potrebna navodila za bodoči plačilni promet in za likvidacijo kompenzacijskih bonov ter plačil v teku.

Likvidacija. Delavska ljuška kuhinja v Kočevju, r. z. z. o. z.

Razglas o gumah. Prodajalce in kupce gum za motorna vozila opozarjamo na pravilnik za izvrševanje uredbe o prometu z gumami za motorna vozila z dne 28. decembra 1940, ki je bil objavljen v Službenih novinah z dne 31. decembra 1940 in ki bo izšel v slovenskem prevodu tudi v Službenem listu kr. banske uprave. Ker se mora kr. banska uprava pri dovoljevanju prodaje, odnosno nakupa gum točno ravnati po določilih omenjenega pravilnika, je treba, da tudi interesi za nabavo, oziroma prodajo gum predložijo prošnjo za zadevno dovolilo na predpisanem obrazcu, ki ga bo založil ekonomat kr. banske uprave in dostavil občin upravnim poglavarstvom, kjer ga dobe interesi za ceno 1 din. Interesente posebej opozarjamo, da je treba obrazec točno in v vsem izpolniti in priložiti v čl. 2. pravilnika zahtevana izkazila v izvirniku ali sodno odnosno notarsko overjenem prepisu.

Odprava konkurza: Novak Emil, trgovec, Ljubljana, Tržaška cesta 83 (ker je bila razdeljena vsa masa).

Vpisi v trgovinski register: I. Mulej Chermer, trgovina z lesom, Bled II, Mayer Deziderij, trgovina z lesom na debelo, Motvarjevi št. 41 in Lenart Cank, Skofja vas, trgovina z lesom.

Kupujte »Slovenčev« koledar!

Vpisa v združni register: Skupna nabavna in prodajna zadruga v Ljubljani, zadr. z om. jamstvom, prvi član uprave Jurčič Simon, nadaljni Pezdur Ivan, Kamenšek Franc, Marinko Jože, Klemenc Franc in Verbič Anton.

Licitacija. Za 30. januar je razpisana prva licitacija za rekonstrukcijo drž. ceste št. 2 od km 0,847 do km 1,147 (Selce — Sv. Marjeta — Rimske Toplice). Proračunska vsota 96.025 din.

Jugoslavanski Shell, Zagreb, Bilanca za 1939 izkazuje pri glavnici 100,0 in bilančni vsoti 254,8 (296,05) milj. čistega dobička 14,7 milij. din, dočim je znašala za 1938 izguba 5,1 milij. din.

Borze

Dne 11. januarja 1941.

Denar

Devizni promet je znašal ta teden na ljubljanski borzi 8.003 milij. din v primeri s 7.39, 17,25, 17,995 in 20,198 milij. din v prejšnjih tednih.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljubljani (mesto) dne 2. januarja 1941. Voli I. vrste din 9,50—10, voli II. vrste din 8,50—9, voli III. vrste oin 8—9, telice I. vrste din 9,50—10, telice II. vrste din 8,50—9, telice III. vrste din 8—9, krave I. vrste din 8—8,50, krave II. vrste din 7—8, krave III. vrste din 6—7, teleta I. vrste din 12, prašiči speharji din 15 do 16, prašiči sremski speharji 17—18, prašiči prutarji din 13—14 za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste prednji del din 16, zadnji del din 18, goveje meso II. vrste prednji del din 13, zadnji del din 15, svinjina din 18—24, slanina din 23—26, svinjska mast din 28, čisti med din 38. — Ječmen din 4,50—5, rž din 4,50—5, oves din 4—4,50, koruza din 4—4,50, fižol din 6—8, krompir din 1,50—2, seno oin 1—1,30, slama din 0,70, jabolka I. vrste din 14, II. vrste din 10, III. vrste din 8, pšenična moka din 5—9, koruzna moka din 4—5, ajdova moka din 7—10. Trda drva din 150—160 za 1 kvadr. meter, jarka din 1,75—2 za 1 komad, mleko din 2,50—3 za 1 liter, surovo oz. čajno maslo oin 40—56 za 1 kilogram. — Navadno mešano vino v gostilnah din 16 za liter, finejše sortirano vino v gostilnah din 20 za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ptuj dne 5. januarja 1941. Voli I. vrste 8,25 din, 2. vrste 7,25, 3. vrste 7; telice I. vrste 8,75 din, 2. vrste 7 din, 3. vrste 6,50; krave I. vrste 8 din, 2. vrste 6,75 din, 3. vrste 5,75; teleta I. vrste 9 din; prašiči speharji 14, prutarji 12,50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 14 din, zadnji del 16 din; goveje meso 2. vrste, prednji del 12 din, zadnji del 14 din; svinjina 22 din, slanina 24 din, svinjska mast 30 din, čisti med 30 din; goveje surove ože 23 din, telečje 26, svinjske 15 din za kg. — Pšenica 375 din, ječmen 350, rž 400, oves 350, koruza 325, fižol 700, krompir 150—175, seno 150, slama 70, jabolka 2. vrste 800, 3. vrste 600; pšenična moka do 900, koruzna 500, ajdova 800 din za 1 kg.

KMETOVALCI

Ako pomislite na današnje visoke cene žit in moli ter računate, boste prišli do spoznanja, koliko dobička vam nudi domača »TURFAN« mlina. Ta mlin vam čisti žito, melje vse vrste žit v ipejo moko za kruh in kubo, izdeluje zdrob, ješprenj in kašo. — Zato z odlaganjem nakupa »TURFAN« mlina škodujete sebi na žitu, času in denarju.

Samoprodaja
TURNSEK STEFAN
Ljubljana, Medvedova 14

100 kg. — Trda drva 150 din za kub. meter, jarka 2 din za komad, mleko 2,50—3 din za liter, surovo maslo 40 din za kilogram. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 6,50—10 din za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 10—14 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Šmarje pri Jelšah dne 5. januarja 1941. Voli I. vrste 8,50 din, 2. vrste 8, 3. vrste 7 din; telice I. vrste 8, 2. vrste 7,50, 3. vrste 6,50; krave I. vrste 8, 2. vrste 7 din, 3. vrste 5,50; teleta I. vrste 10 din, 2. vrste 9; prašiči speharji 18 din, prutarji 16 din za kilogram žive teže. — Goveje meso I. vrste 16—18 din, 2. vrste 15—16, 3. vrste 12—14 din; svinjina 22—26 din, svinjska mast 28—30, čisti med 25—30; goveje surove kože 23 din, telečje 26—28, svinjske 10 din za kilogram. — Pšenica 450 din, ječmen 400—425, oves 300—350 din, koruza 354—400, fižol 600—800, krompir 175—200, lucerna 150—160, seno 100—150, slama 25—40, jabolka I. vrste 800—1200, 2. vrste 600, pšenični amoka do 900 koruzna 425—450, ajdova 800 do 850 din za 100 kg. — Trda drva 120 din za kub m., jarka 1,75—2 din za komad, mleko 2,25 din za liter, surovo maslo 40 din za kilogram. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 15 din za liter.

Živinski sejem v Kranju dne 7. januarja 1941. Dagon: 25 volov, 19 krav, 1 tele, 1 junec, 40 svinj in 29 prašičev. Prodanih je bilo: 18 volov, 15 krav, 1 tele, 1 junec, 25 svinj, in 19 prašičev. Cene naslednje: voli I. vrste din 9,50, voli II. vrste din 8,75, voli III. vrste din 7,25, telice I. vrste din 9,50, telice II. vrste din 8,75, telice III. vrste din 7,25, krave I. vrste din 8,50, krave II. vrste din 7,50, krave III. vrste din 6,25, teleta I. vrste din 13, teleta II. vrste oin 12, prašiči speharji din 16—17, prašiči prutarji din 13—16 za 1 kg žive teže. Mladi prašiči za rejo 7 do 8 tednov stari 280 din do 320 din za glavo. — Goveje meso I. vrste prednji del din 16, zadnji del din 18, goveje meso II. vrste prednji del din 15, zadnji del din 17, svinjina din 22—24, slanina din 24—26, svinjska mast din 26—28, čisti med din 36—40, neoprana volna din 84, oprana volna din 100. — Pšenica din 4,50 ječmen din 4,23, rž din 4,23, oves din 3,75—4, koruza din 3,35—3,50, fižol din 6—9, krompir din 2, lucerna za krmo din 1,50, seno oin 1,50, slama din 1, jabolka II. vrste din 8—10, III. vrste din 5—8, pšenična moka din 5,50—9, koruzna moka din 5,50, ajdova moka din 7,50—10, ržena moka 6,50 din, koruzni zdrob 6,50 din za 1 kg. — Trda drva din 150—160 za 1 kvadr. meter, jarka oin 2 za 1 komad, mleko din 2,50 do 3 za liter, surovo maslo din 48—52 za 1 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Lendava dne 8. januarja 1941. Biki I. vrste 7 din, 2. vrste 6—6,50; telice I. vrste 7,50—8,25, 2. vrste 6—7,25 din; krave I. vrste 5 din, 2. vrste 4 din; teleta I. vrste 9—10 din, 2. vrste 8 din; prašiči prutarji 12—14 din za kilogram žive teže. — Goveje meso I. vrste, prednji del 15 din, zadnji del 16 din; goveje meso 2. vrste, prednji del 12 din, zadnji del 14 din; svinjina 17—19 din, slanina 23—24 din, svinjska mast 26 din; goveje surove kože 24 din, telečje 24 din. — Pšenica 327 din, ječmen 400, rž 350, oves 300 din, koruza 250, fižol do 600, krompir 125 din, seno 120, slama 60, pšenična moka do 900 din, koruzna 325, ajdova 600 din za 100 kg. — Trda drva 100—157,50 din za kub. meter, jarka 1,25—1,30 din za komad, mleko 2 din za liter, surovo maslo 40—48 dinarjev za kilogram. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 8 din za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 10—15 din za liter.

Živinski sejmi

Na svinjski sejem v Mariboru v petek, 10. januarja, so prignali 42 svinj. Cene: 7 do 9 tednov stare 180 do 230, 3 do 4 mesece 240 do 410, 5 do 6 mesecev 420 do 665, 8 do 10 mesecev 700 do 980, 1 leto stari 1000 do 1700 din. Kilogram žive teže 12 do 16,50, mrtve teže 16 do 19 din. Prodanih je bilo 20 komadov.

Kino Mafica

telefon 22-41

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
Dopoldne ob 11.11 po znižanih cenah.

Naročene vstopnice dvignite
četrt ure pred predstavo!

Njeno življenje!

PAULA WESSELY

Povest o veliki ljubezni
mlade deklice... in sliem
trpljenju mlade matere...

Njeno življenje

Povest o veliki ljubezni po istoimenskem filmu Paule Vessely

Hans in Agnes sta najprej zavila v lokal, kjer so igrali cigani. Prepustila sta se opojni ciganski glasbi. Vendar pa on ni bil zadovoljen.

»Dolčas je tu...«
»Cigani igrajo odlično...« je ona hvalila.
»Glasbo lahko povsod slišim, toda tvoje glasno ne... tako redko mi zasveni...«
»Pa pojdiva drugam,« je pristala, ker ni hotela, da bi bil nezadovoljen.

»Nikar neč je odvrnil, nisem vedel, da tebi ugaja, lahko ostaneva.«

Kupil ji je cvetja, ki ga je Agnes navdušeno motrila.

»Orhideje so! Še nikdar jih nisem dobila.«

»Kupil ti bom še drugih stvari.«

»Ne,« je odgovorila Agnes, »ne sprejemam ničesar! Samo cvetje.«

Bala se je, da ne bi z nepremišljenim dejanjem izzvala v njem občutek, da ima njena ljubezen mogoče kakšno materialno ozadje. Ona je hotela samo njegove ljubezni in ničemur drugega. Ko pa je odbila njegova darila, se je spomnila, da ima vendar neko željo do njega.

»Nekaj mi moraš obljubiti!«

»Vse, kar hočeš! Tudi ločim se od žene, če želiš...« je takoj pristal.

»Mišl vendar na svojega sina...« ga je pokarala. »Nekaj manjšega mi moraš obljubiti! Vsako nedeljo o polnoči moraš gledati v neko zvezdo in jaz tudi. Tako bova mislila drug na drugega.«

»To je vendar nemogoče!«

»Kadar je na Dunaju polnoč, je v Ameriki ura šele šest večer.«

»Kaj naj potem storiva?«

»Vedno morava misliti drug na drugega!«

Njo so zanimalo samo stvari, ki so bile z njim v zvezi. Za njo je obstajal samo on. Vse njeno bitje je gorelo za njega. V svoji ljubezni je bila tako nesebična, da ni niti poskušala, da bi ga obdržala pri sebi. Če je bil on zadovoljen, je bila tudi ona. Bila pa je venomer prepričana, da bo prišel trenutek, ko bo sam, svojevoljno prišel k njej in ostal vedno pri njej.

Ali bo to prej ali kasneje, o tem sploh ni razmišljala.

Dnevi v Budimpešti so bili krasni, toda tako hitro so minili. Nekega dne sta stopila v veliko trgovsko hišo in Agnes si je kupila gramofonsko ploščo, ki je Hansu bila najljubša in katera naj bi jo vedno spominjala njega. Odpeljala sta se z liftom v oddelke za gramofonske plošče, poleg katerega je bil tudi oddelke z otroškimi igračami. Stopila je blizu in izbrala majhno gasilno brizgalno... »Kupila bom to igračo.«

»Kaj nameravaš z njo?«

»Za tvojeja sinčka je!«

Ni mu ugajalo. Ona je videla nerazpoloženje na njegovem obrazu in ga vprašala, kaj mu je. Dejal ji je, da mu samo zato ne ugaja, ker tudi ona ni pustila, da bi ji kaj kupil.

»No, nekaj malega mi pa smeš kupiti,« je dejala. »Pa se ti meni kupi tako igračko!«

Tako sta oba kupila enako igračko, ena je bila namenjena njegovemu otroku, a druga njenemu. Seveda mu pa ona ni povedala, zakaj želi tako igračko.

»Kaj boš vendar počela s tako igračko?« jo je vprašal.

»Oh, kar tako, da bom imela isti spomin nate kot ti name...«

Saj mu končno ni lagala. Res bo ta igračka njej mogoče še bolj draga kot njenemu sinčku. Samo to mu je zatajila, da se bo s to igračko zabaval njegov otrok, otrok, o katerem niti slutil ni, da je na svetu...

Vsaka druga ženska bi prej ali kasneje izdala svojo tajnost, toda Agnes Seethaler pa ni bila navadna ženska. Ona je vsako stvar dojela popolnoma drugače, njeno življenje je teklo po ovinkih, bilo je težko in čudno, toda po njenem mnenju je bil cilj toliko bolj zagotovljen. Veselila se je njegovega prihoda in trenutka, ko mu je povedala, da je mati njegovega otroka, ko pa je zvedela, da se je medtem poročil, in da je oče tudi drugega otroka, je smatrala, da je najbolje, da mu svoje tajnosti ne izda. Bala se je, da bi se pri njem vzbudilo čustvo dolžnosti, in menila, da kjer nastopi dolžnost, umre ljubezen. Zato se je odločila, da bo molčala.

Prišel je poslednji večer. Zjutraj je imel odpotovati. Sklenila sta, da bosta ta večer prežvela na plesu.

Tako lepo je bilo. V razkošnem lokalu v Budimpešti je igral znameniti jazz in množica parov je neutrudno plesala. A najbolj navdušena med njimi sta bila Hans in Agnes.

Zjutraj sta se sešla v Parku. Vendar pa ga ni hotela spremiti na kolodvor. Oprostila se mu je. Ni marala, da bi videl, kako silno ga ljubi, ni marala, da bi videl, kako bi trpela ob njunem razstanku. Prav gotovo bi se onesvestila, vided, kako ji vlak odnaša v nepoznane daljave človeka, ki ga ima poleg svojega otroka najrajši na svetu. Bolje je bilo, da se je poslovlila od njega v Parku, kjer ni ljudi, kjer ji je vsel jutranji zrak hladil lica, kjer so drobni ptički gostoleli svoje enostavne ljubke melodije, kjer je sonce sušilo jutranjo roso in njene solze...

Oba sta bila prevzeta. Tudi on se nikakor ni mogel ločiti od nje... Govorila sta malo. Niso jima šle besede iz ust... Hans je bil površne, lahke narave. Hitro je postal ginjen, obljubil bi vse, naredil vse v tistem trenutku, toda pozneje ga je življenje vedno znova odtujilo sklepom in ga zajelo v svoj neusmiljeni ritem. Bil je pač baron, dobro vzgojen, toda slabo voden. Vsega je imel na razpolago in življenje mu nikdar ni napravilo usluge, da bi ga zresnilo...

Zato je molčal. Vedel je, da že drugi napravljajo isto usodno napako. Zapašča Agnes... Joj, ko bi vedel, da se nekaj kilometrov proč igra ljubeč, brezskrben otrok, ki je njegov...

Dr. Korošec je že v mladosti ljubil Srbijo in Srbe

Iz spominov starega časnikarja

Bilo je pred 35. leti. Kot delegat srbskega časnikarskega združenja sem se udeležil vseslovenskega časnikarskega kongresa v Opatiji. Na kongres so prišli ugledni predstavniki javne besede vsega slovanstva od Moskve in Petrograda do Ljubljane ter od Lužice do Beograda. Posebno močno so bili zastopani Čehi in Poljaki ter seveda Hrvati, ki so bili domačini. Tu se mi je nudila prilika spoznati številne ugledne slovenske publiciste in književnike, ki so bili vsi veseli, da je bila na tem elitnem slovenskem sestanku zastopana tudi Srbija. Taki kongresi so bili stalni letni sestanki duhovne elite vsega slovanstva ter so se vršili do svetovne vojne največkrat na področju bivše Avstrije, ki je v njih gledala panslavističen strah, toda po sil razmer jih je trpela. Deseti tak kongres je bil 1. 1911 v Beogradu ob priliki prve vseslovenske časnikarske razstave, ki jo je osebo otvoril tedanji prestolonaslednik Aleksander. Ker sem bil tedaj stalni beograjski dopisnik ljubljanskega »Slovenca« (kot dopisnik »Dena« in »Dnevnika« v Sofiji sem zastopal tudi bolgarske tovariše), Opatija pa je blizu Ljubljane, sem se prav rad odzval ljubeznemu povabilu ljubljanskih tovarišev, da izkoristim to srečno priliko in obiščem Ljubljano. To sem po končanem kongresu tudi storil. V Ljubljani sem našel na najlepši, naravnost bratski sprejem. Tedanji ravnatelj »Slovenca«, veliki slovanofil in srbofil, ki je perfektno tudi govoril srbski, kar je bilo tedaj zelo redko v Ljubljani, blagopokojni dr. Ignacij Žitnik, dolgoletni narodni poslanec in dunajskem parlamentu, me je sprejel kot starega znanca s pravim bratskim navdušenjem. Prav tako tudi ostali člani uredništva, posebno pozneje tragično umrli narodnjak Ivan Stele ter njegova mlajša tovariša Fran Terzaglav in Kremžar. Vsi so se trudili, da mi pokažejo vse lepote in znamenitosti Ljubljane ter me seznanijo z vsemi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi potrebami bratov Slovencev, o čemer so naši ljudje tedaj zelo malo vedeli. Svoje vtise sem objavil v zbirki člankov v enem od beograjskih dnevnikov.

Ob tej priliki sem se v Ljubljani spoznal z vodilnimi političnimi osebnostmi, blagopokojnim dr. J. Ev. Krekom, dr. Lampetom, dr. Gregoričem, dr. Zajcem in drugimi. Vsi so mi izražali veliko zadovoljstvo, da Slovenci s svojimi članki preko »Slovenca« seznanjam z razmerami v Srbiji, tako političnimi kakor tudi ostalimi. Posebno sta se za te razmere zanimala pokojna dr. Krek in dr. Žitnik, ki sta mi tudi svetovala, da bi bilo zelo dobro, če bi izkoristil svoje tedanje bivanje med Slovenci ter odšel še do Maribora in se osebno seznanil z dr. Korošcem, ki je prav tako tudi sam izrazil to željo, ko je zvedel, da se mudim v Ljubljani. Pokojni dr. Korošec je bil tedaj še zelo mlad in se je šele vrgel v politično življenje. Toda že tedaj so ga starejši voditelji smatrali in imenovali za človeka bodočnosti. Vsi ti so že tedaj mislili, da je on že v naprej določen, da v bodočnosti prevzame na svoja široka in močna ramena breme vodstva Slovencev, kot človek izrednih sposobnosti, poln vrlin, izrazite borbenosti ter z vsem svojim bitjem vedno vdan interesom svojega naroda.

Poslušal sem dr. Kreka in dr. Žitnika in se pozneje nisem kesal. Prav do današnjega dne mi je to ostal zelo drag spomin. V Mariboru sem prispeval v prvih jesenskih čemernih, meglenih in deževnih dneh. Takoj s postaje sem odšel v tiskarno sv. Cirila, v kateri se je tiskal »Slovenski Gospodar«, list »ljudstvu v pouk in zabavo«, glavno in borbeno glasilo Slovencev v tem ogroženem kraju Slovenije. Urejal ga je razboriti mladi kaplan dr. A. Korošec, ki je poleg tega že tedaj vodil vse narodne posle v tedanjem nemškem Mariboru. Na tej najbolj ogroženi nacionalni točki, tu, na mrtvi straži, kjer je za nacionalno delovanje bilo treba imeti poleg pameti in sposobnosti tudi smelosti in osebne hrabrosti, je tedaj mladi kaplan dr. Korošec, že tedaj najpopulárnejša osebnost v daljni okolici, bil učitelj in svetovalec vsem našim in ogroženim. Dr. Korošec je že tedaj, čeprav šele v 30. letu bujne in sočne mladosti, bil voditelj naroda za celo tedanjo Stajersko, in to pameten in sposoben voditelj, ki se je vedel znajti v vseh prilikah, ki tedaj niso bile niti malo ugodne za Slovence, ter ga dvigati kulturno, materialno pa jačati.

V prenapolnjeni sobi, ki je bila istočasno tudi pisarna tiskarne ter uredništvo »Slovenskega Gospodarja«, poleg vsega tega pa še narodna pisarna, v katero so ljudje stalno prihajali po navete in pomoč in navodila, sem za pisalo mizo, ki je bila vsa obložena s časniki in rokopiisi, zatekel mladega gospoda v duhovniški obleki, lep moški pojav, zdravega v naponu mladosti, z bujnimi lasmi, ki so bili prelep okvir za njegovo fino lice. To je bil dr. Korošec, ki je tedaj nosil naočnike, za katerimi so žarele oči z osvajačim pogledom, ki je istočasno prodiral v dno duše, obenem pa bil poln duhovne miline. O mojem

prihodu je bil že obveščen od svojih prijateljev iz Ljubljane ter me je zato sprejel ves vesel. Tudi sam sem bil srečen, da sem mogel že tedaj spoznati človeka, ki je bil že vnaprej določen za veliko, zgodovinsko važno vlogo, ki jo je pozneje igral, tako v svojem narodu kakor v skupni naši domovini. Ves ta dan sva prebila skupaj. Zvečer me je pa spremljal še na postajo. Do vseh podrobnosti mi je pripovedoval o razmerah Slovencev v tem ogroženem kraju, o njihovi moči in odpornosti ter o svojem delovanju kateremu se je bil ves posvetil. Prav tako se je tedaj pok. dr. Korošec zanimal za naše razmere, predvsem za naše politično življenje. Hotel je zvedeti čim več o Srbiji in Srbih, o političnih odnosih v politično preporojeni Srbiji demokratskega kralja Petra Karađorđevića. Pokojni dr. Korošec ga je smatral za našega preporoditelja. Izredno je cenil njegov demokratičen ter se je zanj zelo navduševal. Deklariral se je za velikega prijatelja našega naroda in Srbije in za navdušenega Slovana, ki je poln vere v lepo bodočnost našega naroda, vseh Jugoslovanov od Triglava do Balkana. Bil je tudi velik prijatelj Bolgarov, toda vedno in ob vsaki priliki je branil srbsko tezo, kadar koli je prihajalo med nami do nesporazumov in napetosti. Pokojnemu dr. Korošcu sem zelo hvaležen, da sem mogel preko »Slovenca« zastopati srbsko tezo proti bolgarski. Za nas in naše življenje sploh se je zelo in stalno zanimal. Stalno je spremljal v »Slovenca« moja obširna poročila iz Beograda ter me je prosil, da se naj javljam še bolj pogosto in da naj Slovenci še bolj podrobno obveščam o vseh pojavih našega narodnega življenja. Tedaj je govoril: »Precej daleč smo eni od drugih, med seboj imamo slabe stike ter je zato treba vse to, kar se je opustilo, nadomestiti.« Od njega sem tedaj tudi zvedel, da je tudi sam posredoval v uredništvu »Slovenca« odnosno v vodstvu stranke ter je tudi sam z vsemi silami podpiral dobrega dr. Žitnika, da je moje članke objavljati nespremenjene, tudi tiste, v katerih sem obširno in močno branil dogodke z dne 29. maja. Osebo je smatral, da je moje stalne in splošno srbskih interesov v tem košljem vprašanju pravilno, ker je verjel, da vsi Jugoslovani od prihoda na prestol kralja Petra lahko pričakujejo boljše dni. Krepitev Srbije, čeprav majhne, toda za vse Jugoslovane privažne točke, je smatral za srečo za ves naš na-

Turnšek Pongrac:

Dr. Korošec - učitelj mladine

V dneh, ko je valovala narodna zavest Slovencev, katere močan odmev je bila majnska deklaracija, sem kot fantič dvajsetih let od blizu spoznal dr. Korošca. Že poprej sem ga večkrat videl, ko je ob tistih znamenitih državnozbornih volitvah hodil po naši dolini od shoda do shoda, in smo se zelo fantič nižjih razredov ljudske solidari v dva tabora in smo po zvedu starejših tudi dejansko podkrepili svojo politično pripadnost. Zakaj pri tistih volitvah so prikipele politične strasti do vrhunca, kakor niti v času diktature ne, posebno še, ker je do takrat bil celjski okraj in Savinjska dolina domena liberalcev, ki so postavili za kandidata moža-domačina, že večletnega poslanca, ki je imel ugled in gospodarski vpliv v vsem okraju. In v to trdno postojanko nasprotnikov je udaril dr. Korošec s tako silo svojega političnega talenta, da so pri nasprotnikih popustili vsi politični obziri in so padli po njem z napadi po časopisu in letakih, ki so presegali meje vsake dostojnosti. Dogodili so se celo oboroženi dejanski napadi nanj, toda dr. Korošec je šel neustrašeno naprej in sijajno zmaga. Kdor bo pisal dr. Korošec politični življenjepis, se bo moral podrobno baviti s to njegovo kandidaturom, da bo lahko pravilno ocenil njegovo mladostno politično silo in talent in bo pri tem moral uporabiti pisani in nepisani arhiv takratne politične dobe, ki ga hrani takratni voditelj brezkompromisnega katoliškega političnega gibanja v Savinjski dolini dr. Ivan Jančič, župnik v Sv. Petru v Savinjski dolini.

Bilo je neke poletne sobote popoldne, ko sem bil kot ministrant določen od domačega gospoda župnika, da spremljam dr. Korošca na Gori Oljke, kjer je imel drugi dan, v nedeljo, veliko zborovanje Dekliških zvez in Marijinih družb za majniško deklaracijo.

Ko sem prišel v župnišče, me je prav prijazno potepil po rami in dejal, da sem že prevelik za župnikovega ministranta, pač pa, da bom že kmalu dober za vojsko. Dal mi je majhen nahrbtnik z zagotovilom, da bova imela vsak polovico njegove vsebine, in če bom priden, dobim še plačilo po vrhu.

Med potjo, ki je dolga nad dve uri pešhoje, sva bila kmalu v živahnem razgovoru. Preizkušal

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, celiuzenju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravljenja. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanna. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Müggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike - sanitno oddelene S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

rod ker je verjel v dni, ko si bomo vsi postali še bližji.

Tedanji mladi kaplan mariborski je bil izredno simpatičen, že tedaj samozavesten, siguran vase in v svoj narod. Bil je pravi človek slovenske vasi, zelo bistrogled, kot politik že takrat prežet z zdravim demokratizmom ter res pravimi krščanskimi nazori. Poleg tega človek z veliko in široko inteligenco, s katero je tudi pozneje briljiral med našimi politiki in državniki.

Tako sva pred 35 leti prebila skupaj ves dan. Od njega, kakor tudi od drugih slovenskih pravikov, sem imel za naše odnose važno korespondenco, ki sem jo pa, žal, v vojni moral uničiti, da ne bi prišla v roke neprijatelju, s čimer bi povzročil le še večje preganjanje med Slovenci. Vse do vojne sva si stalno dopisovala. Do konca me je res prijateljstvo podpiral pri uredništvu »Slovenca« ter ponovno izjavljam, da ima pokojni dr. Korošec res velike zasluge za to, da se je »Slovenec« zaradi svojih člankov odločno postavil ob stran Srbije 1. 1913. v nezeleni in vsiljeni nam bratomorni vojni z Bolgari.

Vojna leta 1914. je prekinila sleherni moji zvezo tako s »Slovencem« kakor tudi s pok. dr. Korošcem. Ne morem povedati, kako sem bil vesel, ko sem ga pozneje v drugič videl v življenju.

Pred 35. leti me je sprejel kot skromen kaplan v Mariboru. 13 let nato sem ga pa jaz v Zenevi pričakoval še bolj zadovoljnega, že voditelja naroda, tvorca Majske deklaracije, nosilca njenih misli in idej, predsednika zgodovinskega Narodnega sveta Srbov, Hrvatov in Slovencev v Zagrebu, uglednega, skoraj suverena politika, ki ga je nosil narod na svojih rokah in ki je doprinesel svoj levji delež za razpad tedanje avstrogrške monarhije. Objela sva se kot brata in prijatelja, sedaj pod tako srečnimi okolnostmi, po tolikem trpljenju in težki negotovosti. On, iniciator in tvorec velikega odpada Srbov, Hrvatov in Slovencev iz okvira Avstrogrške, je bil prav tako skromen, kakor prej kot mariborski kaplan. Spominjala sva se minulih dni vojnih težkoč in narodnih

muk in ponosno gledala v bodočnost našega naroda, v katero smo vsi verovali, prav tako kakor prej v majhni sobici Cirilove tiskarne v Mariboru. Že tedaj je bil pok. dr. Korošec prepričan, da bo Jugoslovanstvo doživelo svetlejšo bodočnost. Da se bo pa to zgodilo že 13 let nato, niso mogli predvidevati niti največji optimisti.

Veliki prijatelj Srbov, ki se je 1905 leta navduševal nad ustavno vladavino narodnega kralja, blagopokojnega Petra Vel. Osvoboditelja, je bil srečen, da je v njenih vrstah bilo med jugoslovanskimi prostovoljci tudi precej Slovencev.

»Vsi smo storili, kar smo mogli. Dali smo vse, kar smo mogli dati po svojih prilikah in možnostih, toda vi Srbi ste si spetli krono večne slave in splošne zahvale za to, da se sedaj lahko zbiramo pod skupno streho v svoji skupni, svobodni in neodvisni državi.« Tako mi je tedaj govoril pok. dr. Korošec v enem od ženevskih hotelov. Tej lepi skupni in vsem dragi orzavi je dr. Korošec dal vse, kar je sploh mogel dati.

Srbijo je ljubil ter je že od svoje mladosti želel združena v svobodi vseh Jugoslovanov. Za uresničitev teh idealov, za katere se je ogreval z vso toplino svojega slovenskega srca, je storil izredno mnogo ter je bil srečen, da uresničena ideja prihaja vedno bolj do lepšega in pravičnejšega izraza. Vedno je delal in mislil samo na dobrobit, srečo in napredek te velike omovine in v njej za srečo in boljše dni ne samo Slovencev, temveč tudi vseh Srbov in Hrvatov.

Njegov svetli spomin bo v bodočnosti še sijajnejši. Zgodovina bo njegovo veliko zgodovinsko važnost označila tako, kakor je zaslužil eden naših največjih sinov, kar smo jih sploh imeli in brez dvoma največji, najinteligentnejši in najzaslužnejši predstavnik ter res od naroda opolnomočeni voditelj Slovencev. Dragi prijatelj, sedaj, ko si za vedno zapustil Beograd, ki si ga ljubil in legel k večnemu počitku v svoji lepi Sloveniji, naj Ti bo večni spomin, slava in hvala!

Dušan Mil. Sijački.

sramežljivosti vzel le malo, mi je na koncu vse ostalo dal v zepe, rekoč: »Mladina mora jesti, ko raste.« Kako vesel in hvaležen sem bil dr. Korošcu še za dve srebrni kronci, ki mi jih je dal, ter me povabil, da mu bom zvečer pri večernicah in drugi dan pri sv. maši ministriral.

Drugi dan, v nedeljo, je prihajalo na Goro Oljko ogromno število žena in deklet ter starejših mož, pa tudi mnogo mladine. Okrog 10.000 oseb je bilo na hribu, ko je po deseti sv. maši stopil na navaden stol, ki je stal na veliki mizi pred fararjem, dr. Korošec, ga pomešal z nogami ter s smehljajem izrekel besede: »Človek mora varno stati, da ne pade.«

In potem so padale njegove besede kakor udarci klavira na bron in jeklo, ki je zahteval naše narodne pravice, in zopet so rezale v meso in mozeg, ko je našteval krivice, ki se nam godijo. Zdel se mi je kakor prerok iz sv. pisma, ki se zdaj smehlja in boža, pa zopet biča in udarja, tako da nas vse zajame val navdušenja, da bi šli za njim kamor koli. Ježili so se mi lasje in plala mi je kri po žilah ob zvoku njegovih besedi. In tisti trenutek sem mu prisegel zvestobo, ne zaradi njegove osebe, ampak zaradi njegovih načel, idej in silno neupogljive borbenosti za svobodo, resnico in pravico.

Zato sem ostal zvest Vam tudi v težkih dneh, ko ste bili v preganstvu, ko so Vaš pozdrav na dopisnicah in punktacije bile vzrok, da so me zaprli in postavili pred sodišče. Niti vabilo na denar, niti grožnja, da me pošljejo na sodbo v Beograd, ni izdala, da bi klonil. Vaša beseda in dejanja so nas vzgojila, da smo ostali neupogljivi borci za načela, četudi je treba zanje prispevati žrtve.

In ko ste pozneje bili predsednik naše slovenske politične organizacije in ste na sejah podajali svoja politična poročila, ste bili posebno nam mladim kot posebejen vzor in vsaka beseda kot razodetje za naše duše.

Odšli ste od nas v težkih dneh, ko bi Vas najbolj potrebovali, a vzgijili ste učence, mnoge hote in vede, mnoge pa tudi nevede le s svojo besedo in s svojim delom. Vsa Vaša ljubezen do naroda, Boga in države in vsa Vaša dejanja, ki ste jih storili v blagor svojemu ljudstvu, so nam mladim kakor vzkljak z onstran groba: »Bodite zvesti moji učenci, storite vedno in povsod še več kot svojo dolžnost!«

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Dr. Korošec na Sladki gori

Bil je tukaj na svojem prvem dušnopastirskem mestu oči 5. avgusta 1896 do 28. februarja 1897 pri pokopnem g. župniku Irglu. To je zapisal o njem v župnijsko kroniko sledeče: »Na veliko žalost moje in brez izjeme vseh faranov je bil premeščen koncem februarja 1897 obče priljubljeni kaplan g. Anton Pad. Korošec v Marenberg. Majnka mi izrazov in besed ga tukaj pohvaliti dostojno.«

Te kratke besede njegovega prvega šefa povejo isto, kar govorijo še danes živeči Sladkogorčani, ki so ga poznali. Ne morejo prehlaviti njegovih pridig, preprostosti in kako lepe zunanjosti je bil. Še zdaj vedo nekateri, ki so hodili k njemu v šolo, kako je delil med nje zemlje, rožnence itd. V neki hiši se še spominjajo, da so bili ravno pri tedi, ko je prišel po bernji. Kakor sami, je tudi on jedel z njimi fižol iz skleda kar z roko. V kratkem času si je znal pridobiti vse, da so dolgo žalovali za njim.

Čeprav je bil blagopokojni samo pol leta tu, mu je vendar kraj ostal v trajnem spominu. Leta 1938 na Veliko soboto ga je zadnjič obiskal. Ko sem ga parkrat prosil za podporo Prosvetnemu društvu, sem ga tudi povabil, naj zopet obišče Sladko goro. Bil je takrat notranji minister in za nekaj dni na odhodu v Rogški Stajini! Krog 9 dopoldne je privozil avto proti cerkvi. Ravno sem se odpravil po župniji na blagoslov velikonočnih ještvov, še pogledal skozi okno in na prvi pogled

uganil, kdo je visoki gost, ki gre po stopnicah. Hitel sem okrog cerkve za njim in ga pozdravil. Svojemu spremljevalcu-detekтиву je pravil, da je bil tu kaplan, gledal napise na gostinah in takoj ugotovil, da so bila za njegovega časa druga imena. Stopil je v cerkev in najprej pokleknil k božjemu grobu. Po molitvi si je z zanimanjem ogledoval cerkev. Govoril sem o lepih Jelovškovih freskah in ga opozoril, kako so že potrebne obnove. »Kaj boste ukrenili?« je vprašal. »Gospod minister, takoj, ko pridemo do denarja, bomo dali slike očistiti. Ali bomo smeli tudi vas prositi za pomoč?« — »Kar prosite, ko začnete, kolikor bo mogoče, bom pomagal,« je obljubil.

Ko smo prišli iz cerkve, sem ga povabil v župnišče. On pa je krenil kar proti kaplaniji. Naravnost v sobe ga je vlekel, kjer je stanoval pred več ko 40 leti. Vedel je pa še natančno razložiti, kako je imel sobo urejeno, kakšne slike so visele na vratih itd. Kazal je pota, koder je molil brevir in se pripravil na pridigo. Šele zdaj je vstopil v župnišče. Takoj je vprašal, kdaj bom moral oditi. »Čez eno uro,« sem rekel, čeprav bi moral biti že na potu, ker je treba prehoditi ta dan celo obširno župnijo do 6 zvečer in blagoslovljati jedila na 15 krajev. Rekel je, da je sam na odhodu in te dni bare samo neki detektivski roman, iz Beograda mu pa vsaki dan telefonirajo, če ga kaj rabijo.

Na mizi so bile pripravljene že velikonočne dobrote, seveda razen mesa. »Tukaj naj ničesar za mene,« je rekel. »Včasih se mi je za to mizo kot kaplanu bolje godilo kot zdaj ministru. Tega ne smem jesti, se držim dijete, danes ob 11 imam

zdravniški pregled. Ne vznemirjajte se, tudi drugje ne jen, ker ne smem! Samo lipov čaj je vzel, toda brez sladkorja. Iz čepa je potegnil lepo škatlico saharina in si z njim sladil čaj.

Povedal je, da je bil samo enkrat kregan od g. župnika Irgla. Videl je njega, da namaka kruh v maslobo na krožniku z mesom in je storil isto. S tem je kršil stari red, da le župniki in oni, ki so napravili konkurz, delajo tako. »Gospod se je zelo razhudil in rekel, da te pravice še nimam, čisto resno je mislil, drugače me pa nikoli ni kregal.«

Glede politike ga nisem hotel spraševati, ker sem dobro vedel, da ne govori o njej, posebno, če je na odhodu. Čudno, da je sam začel. Najbrž je čutil potrebo, razgovoriti se o rečeh, ki so mu bile vedno tako pri srcu, da se jih tudi v času potrebnega oddiha ni mogel otresti. Veliko mi je zaupal o zunanji politiki, a naši pripravljenosti, o moči našega letalstva, itd. »Mi smo zelo dobro pripravljeni!« Šele zdaj sem si upal vprašati: »Kako bo s Češko, kakod z nami po zasedbi Avstrije?« Rekel je: »Za Čehe je zelo slabo. Povsod okoli imajo sovražnike, mi imamo to politiko, da smo dobri z vsemi sosedi. Nič se nam ni bati.« Kmalu se je pokazalo, kako je naprej gledal razvoj dogodkov.

Tudi o notranji politiki je zelo veliko povedal. Še to sem si ga upal vprašati, če ostanemo v vladi. »To je problematično,« je rekel. »Osebe se lahko tudi menjajo, pa to nič ne da.«

Zdaj je skoraj v zadregi segel po svojo denarnico. »Za koliko ste prosili?« je vprašal. — »3000 din bi rabili za skloptikon, tukaj ne more-

mo ničesar nuditi izobrazbe željnim ljudem.« Zelo težko mi je bilo to povedati, ker sem vedel, koliko prošnikov ga nadleguje. Še težje mi je bilo, ko sem opazil pri njem resno zadregu, kajti samo 2 tisočaka je še imel. »Saj bom še dal,« je rekel, »kar pišite, boste dobili.« Prosil je še za domače klobase, ker bi rad dal na Veliko noč gostom celi »žegent«. Drugo že imam, le klobas na. Vi jih pa meni najprej blagoslovite.« Takoj sem mu ustregel in gospodinja je dobila za klobase 100 din, možnar pa tudi toliko, ker je prinesel blagoslovljeno vodo. Zdaj je zopet odhajal po samotnih stopnicah, kajti denarnica je bila prazna. Če se ne bi izpraznila, bi zavil gotovo mimo trgovine in otrok.

Zahvaljeval sem se mu za obisk in prosil, naj še pride. »Na svidenje!« smo si zaklicali, toda do tega ni več prišlo. Zelo žal mi je bilo, da se nisem spomnil, da bi ga prosil, naj na praznik mašuje v tej Marijini cerkvi. Gotovo bi se rad pripeljal iz Rogške Stajine, če bi le utegnil. Ko si je naše društvo nabavilo skloptikon, sem mu to javil in se zopet zahvalil za podporo, prosil pa še nisem. Šele letos bi ga zopet prosil pri restavraciji Jelovškovih fresk. Delo bo stalo blizu sto tisoč dinarjev. Božja volja je pa bila, da se sponimo. Med raznimi pri tistem oltarju, kjer je nekoč sam maševal in mu želimo mir in večno plačilo. Njega ne moremo več prositi, iskati bomo morali drugih dobrotnikov, da nas podprejo pri obnovitvi cerkve, v kateri je pastiral tudi naš veliki, nepozabni voditelj.

Na Sladki gori, 10. januarja 1941.

Stakne Andrej, župnik

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 12. januarja: 1. nedelja po razglasitvi Gospodovem; Sveta Družina; Alfred, opat; Ernest, škof.

Ponedeljek, 13. januarja: Veronika Milanska, devica; Jula, vdova; Leoncij, škof. Ščip ob 12.04. Herschel napoveduje sneg in dež.

Torek, 14. januarja: Hilarij, škof in cerkveni učitelj; Feliks Nolski, spoznavalec; Makrina, sveta žena.

Letopis

12. januarja 1519. I. je umrl rimsko-nemški cesar Maksimilijan I. zadnji vitez, sledil mu je Karel V., vladar, v čigar državi ni sonce nikdar zatono.

12. januarja 1746. I. se je rodil pedagog Henrik Pestalozzi.

12. januarja 1887. I. je umrl v Gorici Fran Erjavce, slovenski pisatelj in sloveč prirodoslovec. Znano je njegovo odlično delo »Naše živali«.

12. januarja 1915. I. so merili Francozi in Nemci svoje moči v bitki pri Loissnu. Toda i eni i drugi so bili prešibki, da bi dosegli odločilen uspeh. To se je zgodilo šele dobra tri leta nato, ko so posegle v borbo tudi ameriške divizije.

13. januarja 27. I. pr. Kr. je dobil G. J. C. Oktavijan naslov »Augustus«; s tem dnem začnejo zgodovinarji dobo rimskega cesarstva, dasi dejanska prave republike ni več že od Cezarja sem.

13. januarja 1843. I. je bila na madžarsko zahtevo prepovedana uporaba imena »Ilir«, »ilirizem« na Hrvaškem. Madžari so namreč upali zatreti ali vsaj zavreči narodni preporod, ki se začel pri Hrvatih v sredi 30. let, do polne moči pa pride šele v 40. toda uspeha niso dosegli.

13. januarja 1882. I. je umrl v Trstu »apostol Istre« Juraj Dobrila, poreško-puljski in tržaško-koprski škof.

13. januarja 1935. I. se je po določilih versajske mirovne pogodbe vršilo ljudsko glasovanje v Posavju, narod se je skoraj soglasno odločil za priključitev k Nemčiji, le prav majhen odstotek prebivalstva je želel ostati v okviru Francije.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Katarina Černič, vdova po zastopniku Vzajemne zavarovalnice. Odšla je kmalu za svojim rajnim soprogom v večnost. Pogreb bo v ponedeljek, 13. januarja ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti, Hrvatski trg 4, na pokopališče k Svetemu Križu. — V 55. letu svojega življenja je umrl gospod Jože Plečko, mestni uslužbenec v pokopju. Pogreb bo v ponedeljek ob 2 popoldne v Zal, kapela sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.

† V Ljubljani je umrl gospod Ivan Zagar. Pogreb bo v ponedeljek ob pol treh popoldne v Zal, kapela sv. Janeza, na pokopališče k sv. Križu.

† V St. Vidu nad Ljubljano je umrla gospa Jerica Cirman, roj. Peterelj, nadučiteljeva vdova, stara 72 let. Pogreb bo v ponedeljek ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče v St. Vidu.

† Na Ježici pri Ljubljani je po dolgem, mučnem trpljenju Bogu vdano umrla gđ. Nežica Stefančič, upokojenka tobač. tovarne v Ljubljani. Pogreb blage pokojnice bo oanes popoldne na pokopališče sv. Jurija v Stožicah.

† V Vnanjih gorah je umrl gospod Valentin Erbežnik, trgovec in gostilničar, star šele 40 let. Pogreb bo v ponedeljek ob 9 popoldne na pokopališče pri Sv. Duhu.

Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

SHIRLEY TEMPLE

Danes ob 10.30, 15., 17., 19.

in 21. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30

najmlajša in občinstvu najpriljubljenejša filmska umetnica bo očarala danes mladino in odrasle v odličnem in zabavnem filmu

Nasmeh sreče

Gibanje prebivalstva v letu 1940

St. Peter pri Novem mestu. V preteklem letu je bilo v naši župniji rojenih 71 otrok. Torej pride na 1000 prebivalcev 37 rojstev. Umrlj je 27. Poročenih je bilo 9 parov, otkanih pa 14.

Lep življenjski jubilej krščanske matere

Te dni proslavlja na svojem prijaznem domu v Depali vasi št. 9 pri Domžalah 70 letni jubilej svojega življenja gospa Elzabeta Sršen po domače Hršova. Jubilarica je iz znane Dornikove rodbine v Mengšu ter bila poročena z uglednim pokojnim posestnikom Stefanom Sršenom iz Depale vasi in je v srečni zakonski zvezi imela 11 sinov, ki so bili skoraj vsi

vojaki. Po prežgodnji smrti njenega moža, ki je usoda naložila težko breme in odgovorno skrb za številno družino. Ostalo ji je 8 sinov, za katere je v svoji ljubeznivi krščanski materini skrbela in jih vzorno vzgojila v krščanskem duhu. Najstarejši sin Stefan je poročen v domači vasi, Karel izvršuje usnjarsko obrt v Spod. Domžalah, Janče in Miha sta čevljarja, doma so pa skrbni materi v pomoč pri obsežnem gospodarstvu še Matija, Tone, Polde in Tine, ki je našim bralcem znan po svojih lepih vsakoletnih jaslicah. Ze mnogo let je jubilarica zvesta naročnica »Domoljuba«, »Slovenca« ter drugih krščanskih listov, ki jih redno z zanimanjem čita, kakor tudi njena družina. — Zavedni slovenski materi naj Vsemogočni nakloni še mnogo srečnih let življenja!

— V počastitev spomina na pok. dr. Antona Korošca je daroval g. ravn. Franc Zupan za Bleda 100 din za revne otroke v Mladinskem zavetišču Vincencijeve konference v Zeleni jami v Ljubljani. Otroci molijo tako za dobrotnika kakor za blagega pokojnika. Bog povrni!

— Prosvetno društvo v Radovljici je nakazalo mestni občini v Radovljici za zimsko pomoč najrevnejšim v spomin na našega pokojnega častnega predsednika in voditelja Slovencev dr. Antona Korošca znesek din 500.

— Namesto venca na krsto umrlega ministra dr. Antona Korošca je naklonil g. dr. Franc Bratina, okrajni načelnik v Soboti, 300 din za občinske reveže. Notar g. Janko Ponebšek pa je v isti namen poklonil vsaki občini v soboškem okraju po 100 din za občinske reveže, skupaj torej 16 občinam 1600 din.

— Mesto venca ob smrti g. Antona Kralja, združnega tajnika in dolgoletnega zaslužnega revizorja Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, je ravnateljstvo Vzajemne zavarovalnice poklonilo za zimsko pomoč mestne občine ljubljanske znesek 500 din.

Ogl. reg. S. Br. 7006/38

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se čisto potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

— Namesto venca na grob pokojne gospe Marije Škrbec, roj. Vivoda v Ložu pri Rakeku, je daroval gospod Franjo Krašovec iz St. Vida pri Stični 120 din za občinske ubožce. Bog plačaj!

— Lovski ples na Taboru v Ljubljani letos odpade zaradi resnih in težkih časov. Namesto tega je društveni odbor organiziral nabiralno akcijo za »Zeleni križ« in drugo pomoč potrebnim tovarišem, pa se priporoča plemenitim srcem. — Lovsko društvo, Ljubljana.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 14.30, 17.30, 20.30, jutri ob 20 Španske pesmi, plesi in gitaristi v prekrasnem in zanimivem filmu

Gusarska simfonija

Charles Collins, Steffi Duna

Preleste naravne barve

ter dva odlična karakterni igralca WALTER BEERY in MICKEY ROONEY v filmu

Veseli potepuhi

3 ure neprestanega smeha in izvrstne zabave

— Veterinarski oddelek ministrstva za vojno in mornarico sprejme gojence v vojno veterinarsko in vojno podkovsko šolo v Belgradu. Podrobno obvestila se dobe pri najbližjem vojnem okrožju ali pri veterinarskem oddelku vojnega ministrstva.

Darujte za starološki »Dom slepih« zavod za odrasle slepe

Čekovni račun št. 14.672 - »Dom slepih«, Ljubljana

— V lastnem interesu vsakega bolnika, ki hoče ozdraviti nadoho, pljučne in njim podobne bolezni, je, da se okoristi s ponudbo trdke Puhlman & Co, Berlin, 619 Müggellstrasse 25/25a, ki posluje že več let in brezplačno pošilja poučno brošuro s slikami. Pazite na oglaš na strani 5.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žleze in živce ter čisti kri in organizem raznih strupov.

kolodvora. To delo bo končano še do poletja. V oktobru je bil poaaljan električni vod na 740 metrov visoke Brezje, ki so najvišje ležeča vas v kamniški občini. Stroški za to napeljavo so znašali 85.600 din, h katerim je občina prispevala samo 9.000, meščanska korporacija pa 17.000 za zgradbo transformatorja. Interesenti iz Godiča so plačali 24.000 din, iz Brezja pa 35.000. V letošnjem letu bo izvedena elektrifikacija vasi Zduša, Podjelše in Gornje Mekinje.

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v svojem četrtem kosu z dne 11. januarja 1941 uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah, uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarinah, uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o davku na poslovni promet in zakona o skupnem davku na poslovni promet, uredbu o spremembah in dopolnitvah uredb o odmeri in pobiranju davka na luksuz, uredbu o spremembah in dopolnitvah uredb o ugodnostih na železniceh in ladjah v državni eksploataciji, natančnejše določbe za izvrševanje uredb o preskrbovalnih ustanovah, odločbo o zvišanju nadava (ažije) na zlato pri pobiranju carinskih davščin in popravek v odredbi o peki in prodaji kruha in peciva.

— Velika tatvina cina. V tovarni Titan v Kamniku so neznan tatovi v petek zvečer ukradli kar 160 kg cina. Veliki plen so odnesli ne da bi kdo opazil. Škoda je velikanska, saj je bil cin vreden 32.000 din.

Kupujte »Slovenčev« koledar!

— Socialna gesta. Šiftarjeva tovarna perila v Soboti je začasno ustavila obrat, ko je odšel lastnik g. Ludvik Šiftar na orožne vaje. Da s tem ne bi bilo prizadeto revno delavstvo, bodo najpotrebnejši njegovi nameščenci dobivali kot podporo polovico običajne mezde.

— Veliko stanovanjsko hišo bo zidala soboška občina v podaljšku Delavskega doma na trgu kneza Koelja. Občina je dobila hipotekarno posojilo do zneska dveh milijonov dinarjev od Pokojninskega zavoda. V zgradbi bo okrog

Ljubljana, 12. januarja

Gledališče

Drama: Nedelja, 12. jan. ob 15: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 13. jan.: Zaprt. — Torek, 14. januarja: Zaprt. (Gostovanje Drame v Celju: Romeo in Julija). — Sreda, 15. jan.: Ugrabljeni Sabinke. Red Sreda.

Opera: Nedelja, 12. jan., ob 15: Angel z avtom. Mladinska opereta. Znižane cene od 30 dinarjev navzdol. Ob 20: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistkinje Vanje Leventove in altistke Elze Karlovice. — Ponedeljek, 13. jan.: Zaprt. — Torek, 14. jan.: Sabška kraljica. Red Torek. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča.

Radio Ljubljana

Nedelja, 12. januarja: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Ruski sekstet — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga) — 10 Iz kvarteta (plošče) — 10.15 Koncert Radijskega orkestra — 11 Kvartet sester Stritarjevih, vmes plošče (poskočni napravi), pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.2 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 17 Kmet. ura: Pomen mlečarske organizacije (g. ing. Erpič Jože) — 17.30 Prenos iz Belgrada: Koncert vojaške godbe — 19.30 Slovenska ura: Mežiška ovset. Po rokopisu Hanzeja Kuharja izvajajo mežiški rojaki — 21 Domači spored (Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za ples in zabavo (plošče).

Ponedeljek, 13. januarja: Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Naši operni glasovi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Poročila, objave — 17.30 Vesel spored Radijskega orkestra — 18.10 Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) — 18.30 Plošče — 18.40 Mesečni literarni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Hudomušnosti (g. Fr. Lipah) — 20 Plošče — 20.10 O. Župančič.

Kupujte »Slovenčev koledar«

Stane le 28 dinarjev — Obsega pa 256 strani — V koledarju je tudi tribarvna bakrotiskna slika »Goriške Marije«, slikarja Rika Debenjaka — To aktualno knjigo dobite v vseh knjigarnah, trafikah in naših podružnicah!

— Surov napad. Zena upokojenke rudarja Marija Cvelbar, v St. Janžu na Dolenjskem, je v petek zvečer šla na dvorišče, kjer jo je nepričakovano neznane večkrat udaril s sekiro po glavi. Vso v krvi jo je našel njen mož in jo spremil v soboto v ljubljansko bolnišnico. Komu naj bi veljal surovi napad, res niso mogli ugotoviti.

31. DRAŽBA KOŽ

divjadi na velesejmu 27. januarja 1941

Blago pošljite na naslov: »DIVJA KOŽA« — Ljubljana, Velesejem

— Najcenejši električni tok imajo med vsemi slovenskimi mesti prav gotovo v Kamniku. Kamniški odjemalci električnega toka plačajo za kilovatto uro samo 1.73 din. Kljub nizki ceni toka pa je občinsko električno podjetje v preteklem letu preuredilo omrežje in zvišalo napetost od 110 na 220 voltov ter zgradilo nov paralelni vod na vzhodni polovici mesta in Šutne. Na zvišanju napetosti čaka zdaj samo še omrežje na zahodni polovici mesta, od Albrehta do

Veronika Deseniška, tragedija. Izvajajo člani Nar. gledališča v Ljubljani — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Nedelja, 12. januarja: Belgrad: 20.40 Zbavni koncert — Sofija: 21 Laha in plesna glasba — Bukarešta 20 Zvočna igra 21.25 Plesna glasba — Italija II. 20.50 Pisan koncert — Nemške postaje: 21.15 Koncert zabavne glasbe.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m); 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m); 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m); 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Ponedeljek, 13. januarja: Belgrad 20 Zvočna igra, 22 Pričakovanje novega leta — Sofija: 22 Plesna glasba — Anglija: 23.15 Plesna glasba — Italija II. 20.15 Pisan glasbeni spored — Nemške postaje: 23.15 Pisan koncert — Sottens: Pisan koncert — Sottens: 20 Mandolinisti.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m); 19.40 Poročila v slovenščini — YUF

KÖRTING

znamka najboljša nemške kvalitete z 2 Grand Prix najvišjim odlikovanjem
Ako že kupite, potem najboljšo
Ime KÖRTING radio jamči kvaliteto!

Glavno zastopstvo

ANTON BIRKE, LJUBLJANA
Mestni trg 9

Brezobvezno predvajanje! V račun vzamemo vse tipe aparatov! — Popravljamo vse aparate hitro, dobro in poceni!

15 stanovanj, s čimer bo velika stiska za dobra stanovanja nekoliko omiljena.

— Gospodarsko poslopje je pogorelo posestnici Mariji Sapač v Novih Beznovcih v Prekmurju. Zaradi hudega mraza je bilo gašenje zelo težavno, ker je voda sproti zmrzovala. Škode je bilo 10.000 din.

— Finančnega organa je žalil in pretepel Janez Trajbar iz Dolge vasi pri Dolnji Lendavi. Z bratom Josipom sta peljala na saneh sod vina in nista dovolila, da bi ga finančni organ pregledal. Josip je bil zaradi te zadeve že obsojen, zdaj pa je tudi Janez dobil 3 mesece zapora.

— Za premožnega tihotapca se je izdal Anton Dervarič iz Petanjca. Pred letom je bil pogojno izpuščen iz kazenskega zavoda, vendar pa mu delo ni ošlo. Potikal se je po Prekmurju in na razne načine izvajal od lahkovernih ljudi. Po vaseh se je izdal za premožnega tihotapca na begu pred finančnimi organi. Za take vrste ljudi imajo prebivalci ob meji posebne vrste usmiljenje in so mu radi pomagali iz denarnih zadreg. Ko je bilo teh prevar le preveč, je Dervarič romal pred soboško okrožno sodišče, ki ga je obsodilo na 1 leto in 4 mesece strogega zapora.

— Ker je popravil orožni list je bil posestnik Adolf Kučan iz Martjancev v Prekmurju obsojen na 3 mesece strogega zapora. Za svojo enocevno lovsko puško je predložil orožni list za dvocevko, ki ga je pozneje sam popravil s tem, da je namesto dvocevka napisal enocevka.

Prodaj več vezanih spalnic

in izvršim vsa mizararska dela solidno in poceni

Venturini Ludvik mizarstvo

Uršičev štradol 50, Ljubljana

Zaloga pohištva Florijanska 31

Telefon 48-12

(19.69 m): 0.30. Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Izseljenska akademija bo dne 26. januarja 1941 ob pol 11 popoldne v veliki dvorani hotela Union. Akademija je dobrodelnega značaja in je čisti dobiček namenjen izključno naši izseljenski mladini v tujini. Sodelovala bo mladina ljubljanskih šol, ki bo s svojo pesmijo pokazala ljubezen do svojih rodnih bratov v tujini. Zato obisk te akademije toplo priporočamo.

»Snežulčica in sedem škrtov« na frančiškanskem odru. Danes ob 5 popoldne priredi prosveta Ljubljana-mesto v frančiškanski dvorani pravilnično igr »Snežulčica in sedem škrtov«. Ker vlada za igr veliko zanimanje, Vas vabimo, da si nabavite vstopnice v predprodaji popoldne od 10 naprej.

Predavanja

Ženski odsek Salezijanske prosvete Kodeljevo ima v torek svoje redno predavanje. Predaval bo g. Janko Grad.

Meščanska šola na Viču bo priredila v nedeljo denarja, s tremi ključi na obročku in meščanske šole božično igr »Stanko in Lenticca«. Igra je zelo lepa; v njej nastopajo palčki in vile. Ker je čisti dobiček namenjen pomožni kuhinji na meščanski šoli ki oskrbuje 45. dijakom dnevno brezplačno kosilo, vabimo cenj. občinstvo, da se v čim večjem številu udeleži te dobrodelne prireditve.

Ženski odsek Šempetrske prosvete ima v ponedeljek, 13. t. m. ob 20 skiptično predavanje Quo vadis — Kam greš?, slike iz življenja prvih kristjanov. Predaval bo g. kaplan Paulin.

Angleško društvo v Ljubljani opozarja na predavanje o »Walesu«, ki ga bode imel v ponedeljek 13. t. m. ob 18. uri v beli dvorani hotela Union profesor na Britanskem Institutu v Belgradu mr. Roberts.

Sestanki

Skupni obvezni sestanek za vse člane, mladce, naraščaj, članice, mladenke, gojenke F. O. in D. K. Kodeljevo, bo danes ob pol štirih popoldne v Mladinskem domu.

Društvo Posavčanov iz brežiškega okraja v Ljubljani javlja, da bo imelo svoj letni občni zbor v sredo, dne 15. t. m. ob 20 v dvorani gostilne Mrak, Cesta 29. oktobra. Vsi člani in tudi nečlani iz Posavja se vabijo, da se občnega zbora udeležijo.

Kino

Kino Vič predvaja danes ob 4., 6. in 8. uri zvečer senzacionalni vefilm: »Junaki divjega zapada«. Za dodatek zvočni tednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne — v nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7; v ponedeljek: mr. Bakarčič Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Zgubila se je lakasta denarnica z manjšo vsebino denarja, s tremi ključi na obročku in madlinoček s kipom Matere božje. Zgubila se je na trgu do Zmajskega mostu okoli 12. Pošten najditelj se naproša, naj odda denarnico upravi »Slovenca«, denar si lahko obdrži.

Denarnica z manjšo vsoto denarja in avtomatskim listkom je bila najdena v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Kdor jo pogreša, naj se oglasi v frančiškanski zakristiji, Marijin trg 4.

Zgubila sem zlato zapestnice od kina Matice do Hradskega ceste. Je rodbinski spomin. Poštenega najditelja prosim ako jo vrne proti nagradi. Naslov: M. Zupančič, Hradskega 48.

Ljubljanska bolnišnica v minulem letu

Iz rekorda v rekord - Kdaj bo urejen kirurški oddelek?

Najhujša in najbolj boleča točka vsega našega zdravstvenega skrbstva v Sloveniji je prav gotovo ljubljanska splošna bolnišnica, ki je poleg ženske bolnišnice v Ljubljani in poleg umobolnice in zdravilišča v Topolšici v območju Slovenije v državni upravi. Vse druge bolniške ustanove so, hvala Bogu, pod upravo naše banovine, ki se v polni meri zaveda važnosti zdravstvenega skrbstva in tej važnosti odgovarjajoče svojim bolniškim ustanovam tudi naklajanja zadostna in primerna denarna sredstva. Zato smo prišli v Sloveniji v položaj, da so banovinske bolniške ustanove, v glavnem bolnišnice, mnogo boljše opremljene in z vsem oskrbljene ne glede na to, da tudi pravočasno dobivajo potrebne prizidke ali celo ogromne nove paviljone, če je to potrebno. Razmestitev banovinskih bolnišnic po najvažnejših mestih v Sloveniji, razen v Ljubljani, kaže, da je banovina dobila v svojo upravo na prvi pogled manj pomembne bolniške ustanove, medtem ko so najvažnejše, lahko rečemo osrednje in ljubljanske ostale pod državno upravo. Razvoj časa pa je ustvaril v resnici nevzdržno stanje, ki ga lahko na kratko označimo takole: *banovinske bolnišnice so manjše bolnišnice in se vanje zatekajo bolniki v splošnem le iz odrejenih okoliščin, ne pa iz vse Slovenije. Kljub temu so banovinske bolnišnice neprimerno boljše in lepše urejene, kakor pa državne. Najslabše pa se godi najbolj važnemu državnemu zdravstvenemu zavodu v Sloveniji, splošni bolnišnici v Ljubljani.* Ker ne spada pod upravo banovine, banovina zavodu ne more pomagati nič drugega, kakor kvečjemu toliko, da zanj zastavlja dobro besedo pri pristojnih činiteljih v Belgradu.

Vsako leto več bolnikov

Nobena banovinska bolnišnica se po številu sprejetih bolnikov ne more primerjati s splošno bolnišnico v Ljubljani, ki zadnja leta leto za letom dosledno sama sebi pobija rekorde pri številu sprejetih bolnikov. Koliko črnila je že poteklo, koliko akcij je bilo že začelih in vendar se vprašanje splošne bolnišnice v Ljubljani še ni vidno premaknilo. Naj govorimo številke: leta 1930 je bilo v bolnišnico sprejetih 18.643 bolnikov. Naslednja leta je naletelo na rekord: leta 1935 je bilo sprejetih že 26.427 bolnikov, leta 1936 že 28.959, leta 1937 skoraj 30.000, leta 1938 že 30.985, leta 1939 je število zopet naraslo na 31.319, leta 1939 je poskočilo kar za 3000 na 34.500 in leta 1940 zopet za dobrih 1000 na 35.600. Ta zadnji rekord je bolnišnica dosegla v istih prostorih kot jih je imela pred desetimi leti, ko je bilo število bolnikov skoraj za polovico manjše. Ta rekord je dosegla tudi skoraj s prav tako velikim številom postelj, ki jih ima vsega skupaj 950. Če preračunamo, koliko bolnikov pride na eno posteljo v teku leta, vidimo, da se na eni in isti postelji mora povprečno izmenjati 36 bolnikov. Na posameznega bolnika odpade torej po 10 dni, pri čemer moramo računati, da že v gorsko posteljo, ki jo zapusti bolnik, položi takoj drugega. To obupno razmerje bi seveda veljalo, če bi bili vsi oddelki enakomerno obremenjeni. Temu seveda ni tako in je za pregled stanja v splošni bolnišnici v Ljubljani nadvse poučna tudi statistika razdelitve bolnikov po posameznih oddelkih.

Ubogi kirurški oddelek

Kakor znano, je najbolj obremenjen kirurški oddelek splošne bolnišnice. Deli se na dva oddelka: v prvi kirurški oddelek, ki ga vodi kirurg dr. Robert Blumauer, in na drugi kirurški oddelek, ki ga vodi kot vršilec dolžnosti šefa dr. Vladimír Guzelj. Oba oddelka sta sprejela lani 17.139 bolnikov. Od tega prvi kirurški oddelek 9634, drugi pa 7455. Če pogledamo celotno število sprejetih bolnikov, vidimo, da je kirurški oddelek prevzel skoraj polovico vseh bolnikov, ki so se zatekli v ljubljansko bolnišnico. Seveda pa nima kirurški oddelek polovico vseh postelj ali polovico vseh prostorov, ki bi mu po tej ogromni številki pripadali. Ker jih nima, si na oddelku pomagajo drugače. Po dva bolnika ležita v eni postelji, v ugodnejših primerih po trije na dveh posteljah, poleg tega pa v bolniških dvoranah na večer postavijo še vse polno nosil in položne po tleh

žimnice, kamor se vležejo na počitek vsi tisti bolniki, ki že dan za silo še lahko posedajo po drugih zasedenih posteljah. Novi kirurški paviljon, ki so ga začeli zidati leta 1936, je popolnoma dograjen, manjka mu le še oprema. In do zadnjega časa je manjkalo za to opremo po proračunu iz jeseni tudi 785.000 din. Prav te dni je podpisal finančni minister dr. Štetič odlok, s katerim je odobren socialnemu ministru za kirurški paviljon zahtevani kredit, poleg tega pa je odobril še tudi številne druge kredite za vzdrževanje ostalih bolniških zdravniških ustanov v Sloveniji. Tragično pri vsem tem je le to, da kirurški paviljon sedaj tudi ta vsota ne bo več zadoščala. Od jeseni se je namreč vse toliko podražilo, da tudi stari proračun, na podlagi katerega je bil odobren kredit 785.000 din, ne drži več. Upamo, da bodo vsi prizadeti činitelji pri nas storili vse potrebno, da bo tudi primanjljaj, ki bo nastal zaradi zvišanja cen, čim hitreje pokrit in da ne bo morda manjkalo 100.000 din vzrok, da bi se izročilo kirurški paviljon svojem namenu zatekla morda zopet v prihodnje leto. Če trdimo kaj takega, naj nam bo oproščeno. Izkušnje zadnjih let so namreč pokazale prav pri kirurškem paviljonu nerazumljive in neodpuščljive malomarnosti, o katerih smo že večkrat pisali.

Drugi oddelki

Drugi oddelki ljubljanske splošne bolnišnice, ki sprejme na leto največ bolnikov, je interni. Ta jih je sprejel 5147. Naslednja dva oddelka sta sprejela enako število bolnikov, namreč okulistični, ki obhaja letos 50 letnico in dermatološki. Oba sta sprejela po 3879 bolnikov. Hud naval je doživela otroška bolnišnica, v katero se je zateklo 2285 otrok. Naslednji oddelki so ortološki z 2229 bolniki. Nato pride infektijski z 1662 bolniki. Ta oddelki je lani sprejel skoraj za 1000 bolnikov več kakor prejšnja leta. Največ je k temu pripomogla pralula meningitis, ki lani ni samo vrgla velikega števila bolnikov v posteljo, ampak premnože tudi

v prerani grob. Oddelki za pljučne bolezni je imel 1000 bolnikov, najmanj bolnikov pa je sprejel nevrološki oddelki, namreč 818. Medtem ko je bilo v bolnišnico sprejetih lani le 35.600 bolnikov, je bilo po navedenih številkah na posamezne oddelke sprejetih letos 1335 bolnikov več, tako da so vsi oddelki skupno v teku leta sprejeli 36.935 bolnikov. Ta povečana številka nastane zaradi tega, ker je bilo prav 1335 bolnikov v teku leta premeščenih iz enega oddelka na drugi.

Lepi uspehi

Razveseljivo za zdravstvene uspehe bolnišnice je pri vseh drugih žalostnih razmerah samo eno, namreč majhno število v bolnišnici umrlih bolnikov. Lani jih je umrlo v bolnišnici le 613, to je komaj 1,7% sprejetih bolnikov. Na eni strani kaže ta številka, da kljub groznemu navalu in preobremenitvi store zdravniški in zdravniške osebe vse, kar le morejo, da pomagajo bolnikom. Na drugi strani pa se trudi tudi uprava, da bolnike, katerim ni pomoči, še žive odpošlje nazaj na njih dom, s čimer je ustrezno tako bolnikom, kakor pa tudi svojem, ki imajo mnogo rajši bolnika pred smrtjo doma.

Ko kot kronisti opisujemo težave splošne bolnišnice v Ljubljani v lanskem letu, upamo, da nam je pripadla ta žalostna naloga zadnjič. Ne upamo si misliti, da ne bi bilo mogoče vsaj že v nekaj mesecih urediti novega kirurškega paviljona za sprejem bolnikov, s čimer bi bila najhujša stiska naše bolnišnice odpravljena. Zavedamo se, da s tem delo v bolnišnici ne bo zmanjšano, ampak še povečano. Marsikaterega bolnika ne bo treba več odlovliti in bo zato število sprejetih bolnikov v letošnjem letu še mnogo večje. Toda to skromno razširjenje bo omogočilo bolnikom vsaj dostojno življenje v glavni bolnišnici Slovenije, zdravnikom in osebju pa uspešnejše človekoljubno delo za zdravje vsakega našega ljudstva. Da bi tako bilo, želimo splošni bolnišnici za novo leto!

Jegličev akademski dom

Dne 20. decembra 1940 je na rednem obnem zboru podajalo račune društvo Jegličevega akademkega doma. Društvo se je oglašalo v javnosti le zelo obzirno, zakaj veliki dogodki zadnjega leta so doneli tako mogočno tudi po naših krajih, da se je bilo bati, da bi utonil vsak klic, vsi načrti in prošnje za njih uresničenje. S tem pa seveda še ni rečeno, da društvo v tem letu ni delalo. Nasprotno, bilo je zelo delovno in napravilo veliko novega, zato čuti dolžnost, da sporoči to tudi vsem, ki so pri delu pomagali in se upravičeno vprašujejo, kako se gospodari z njihovimi darovi.

Ko se je pred štirimi leti začela akcija za postavitev Jegličevega akademkega doma (JAD), se je odbor dobro zavedal težav, ki so združene s takim načrtom, zakaj nabirati nekaj milijonov med malim slovenskim narodom, ki naj hkrati postavi še Slovenski dom in obe bogoslovni sementišči (mariborsko in ljubljansko), ni lahka stvar. Kljub temu se je odbor lotil dela z velikim zaupanjem in vero v uspeh. Našli smo razumevanje v vseh plasteh naše javnosti; podprle so nas oblasti, zlasti nekatere občine so nam pomagale z veliko uvidenostjo, med njimi posebno ljubljanski in mariborski; podprla so nas mnoga gospodarska podjetja in ustanove (naj omenimo posebej Mestno hranilnico ljubljansko), nekatera industrijska podjetja (posebej omenjamo g. Hutterja v Mariboru z darom 50.000 din), organizacije in posamezniki. Tako smo zbrali do začetka 1940 v denarju in blagu blizu milijona. Tedaj so se začele nove težave. Kupna moč nabrane vsote je bila zmeraj manjša, treba jo je bilo zavarovati, da ne propade. Začeli smo misliti na nakup hiše in spomladi 1940 kupili staro patricijsko hišo Pongratzov (Novi trg 4) na vogalu Gosposke ulice in Novega trga. Hiša je v Gosposki ulici dolga 32 m, na Novem tegu 16 m; zidana je v tri nadstropja, je trdna in prostorna hiša s svetlimi in velikimi prostori, zlasti v I. in

II. nadstropju; pritličje je včasih služilo za gospodarske prostore, a bi se dalo predelati za večje skupne sobe in skladišča. Hiša je po mnenju strokovnjakov vredna denarja, ki ga je odbor vložil vanjo. Pri tej priložnosti pa moramo posebej omeniti pomoč in naklonjenost g. župana dr. J. Adlešiča in plemenito razumevanje g. gen. ravnatelja K. Čeda, ki sta odboru omogočila, da je vso kupčijo srečno zaključil brez dolga in še dobil nekaj denarja za opravilo II. nadstropja. Da JAD pokaže hvalečnost za njuno pomoč, ju je na obnem zboru izvolil za svoja prva častna člana.

Z nakupom hiše je stal odbor pred novim delom in novimi vprašanji. Ker se je II. nadstropje kmalu po nakupu izpraznilo, je odbor sklenil, da ga takoj uporabi za društvene namene, da sprejme že jeseni 1940 nekaj akademikov na stanovanje. Zato je bilo treba z vso naglico poskrbeti za skromno opravilo in oskrbo doma. Hiša seveda ni zidana za dijaška stanovanja, nasprotno, sobe v I. in II. nadstropju so zelo prostorne in visoke, a tudi zelo tople, ker je zidovje zelo trdno. Zato ni kazalo kakor koli prezidavati prostorov, v vogalni večji sobi je bila prirejena skupna učilnica, v dveh drugih pa za iste dijake skupni spalnici; po nekaterih manjših sobah pa naj bi stanovala po dva dijaka skupaj. Tako je odbor lahko sprejel preteklo jesen 25 akademikov na stanovanje. Čeprav je oglašil svoje prostore šele tik pred začetkom šolskega leta, čeprav v silo pripravljenem stanovanju akademiki niso mogli računati na kakšne posebne udobnosti, jih je vendarle prosilo za 25 mest kar nad 50, po večini samih res podpre potrebnih. Ob teh prošnjah je odbor šele prav spoznal, kako neobhodno potreben je dom katoliškimi akademikom. Za sprejemanje se je odbor postavil na stališče, kakršno je zavzemal ves čas svojega dela: dom je namenjen slovenskim akademikom, ki so po misljenju in življenju katoliški; drugi vidik pa sta potrebnost in pridnost. Odbor je po teh vidikih reševal prošnje in hotel s tem poudariti, da mora JAD od prvih početkov služiti tistim namenom, ki jih je veliki vladika Jeglič zmeraj zasledoval v svojem življenju. Pri vsem tem je odbor skrbno pazil, da je izločil ozir na medsebojna trenja, zakaj dom mora služiti mirnemu delu, da se akademiki zares usposobijo za delo v poklicu. Zato je vsak očevek, vsak strah, da je odbor v službi te ali one struje, popolnoma neupravičen.

Prve prošnje akademikov so odboru pokazale, kako nujno potrebno je, da poskrbimo za mlade ljudi. Mnogi izmed njih nimalo res ničesar in bi brez javne podpore ne mogli študirati; drugim bi bil študij tako otežkočen, da bi si kvarili zdravje in slabili svojo pripravo za kasnejši poklic. Vse to prav gotovo ne more koristiti narodu in državi. Če se mlad človek šola v takih brdostih, v takem pomanjkanju stanovanjskih in prehranjevalnih možnosti, ni čudno, če se mu nabere sovražnost do družbe v sru, če zamrzne ves obstoječi družabni red. Iz prošnje gleda mnogokrat taka beda, da se človek le vprašuje, kako je mogoče, da na vse to tako malokdaj mislimo, kako da vsemu temu že davno nismo odpomogli. Če tak dijak trka za podporo, prosil pomoči in najde povsod samo nerazumevanje, mar ni čudno, če zdvomi nam iskrenostjo vsega govorjenja o krščanski ljubezni? In vendar je med temi potrebnimi mnogo odličnih dijakov, da bi bilo gotovo škoda, ko ne bi mogli dokončati svojih študij. Mnogokrat se oglašajo akademiki, ki imajo doma kopo nepreskrbljenih bratov in sester. Ali ne čuti, kako je takega akademika sram, da bi zajejal dom in dušil brate in sestre s svojim študijem? Rad bi se čim prej in čim bolj osamovoljil; plemenito je tako hotenje, saj raste iz razumevanja družine, a kako, če ni priložnosti za poceni in zdravo stanovanje, če nima pri skrbi za življenje časa za resen študij. Podpora takemu dijaku je podpora številni družini, če nam je torej res kaj na tem, da take družine podpremo, oskr-

Ne samo kot zdravilna voda ampak tudi za mešanje z vinom in sadnimi sokovi je Rogaska Tempel mineralna voda odlična. Tudi tako pomešana pospešuje ugodno delovanje prebavnih organov.

bimo možnost osamosvojitve njih starejšim otrokom. Če je vse govorjenje o družini in skrbi zanjo kaj več kot lepa beseda, pomagajmo jim s tem, da omogočimo njihovim otrokom poceni stanovanje, poceni hrano, da se približujejo do kruha. Skrb za družino sega torej tudi na to polje, s podporo JAD-u rešujemo tudi vprašanje številne družine.

Jegličev akademski dom ima za prihodnje leto veliko potrebo in delo zanj še davno ni končano. Najprej mora odbor misliti na popravilo hiše in nje prireditve, da bo kar najbolje ustrezala društvenemu namenu. Treba bo še opraviti za dve nadstropji in pritličje, treba bo postelj, odej, posteljnino, treba bo prezidavati in beliti, zlasti v pritličju bo veliko dela. Za vse to bo treba zlasti ob sedanjih draginji veliko denarja, če hočemo, da bo mo mnenji lahko uporabili vso hišo za njene namene. Če bo vse pripravljeno, bi lahko sprejela hiša pod streho 60 do 70 akademikov. Pa tudi potem še ne bo končana akcija za JAD. Poleg kupljene hiše v Gosposki ulici smo dobili tudi še nekaj nezazidanega prostora. Tod moramo čimprej postaviti novo poslopje, zidano nalašč za dijaška stanovanja. Tu bi spravili pod streho zopet kakih 70 akademikov. Tako bi bilo vsaj za silo poskrbljeno za zdrava in poceni stanovanja. Samo za silo, pravim, zakaj potrebovali bi prostorov za 300 akademikov. Vse to so torej še težke naloge, ki čakajo novi odbor. Zato se pa obrača na vso javnost, naj z razumevanjem, zaupanjem in radodarnostjo gleda na našo akcijo. Vse dosedanje delo društva jasno kaže, da je delalo z veliko poštrevanostjo in tudi gospodarsko previdnostjo, zato ste lahko trdno prepričani, da bo novi odbor naprej zasledoval društveni namen z enako vnemo in vestnostjo.

V tej dobi, ko se spominjamo vseh potrebnih in bednih, ko zbiramo za zimsko pomoč, pomislimo, da je tudi akademik med tistimi, ki zmružejo po nezakurjenih podstrešnicah, ki se ubija z inštrukcijami in se ponižuje za kos kruha od vrat do vrat. Skrb za JAD je prav gotovo zelo pomembna veja zimске pomoči, ne tista, ki sega iz roke v usta, marveč tista, ki rešuje mlade ljudi bede za cele rodove. Zato se v teh mesecih spominjamo tudi Jegličevega akademkega doma in darujmo zanj po najboljših močeh! Občine naj pri svojih proračunih mislijo nanj — s tem podpirajo zlasti kmečke in delavske občine svoje občane, svoje družine, svoje ljudi! Spominjajo naj se JAD-a vse gospodarske in denarne ustanove in naj mu naklonijo podporo tudi v novem letu 1941! Spominjajo naj se JAD-a vsi zasebniki in naj se zavedajo svoje narodne dolžnosti do svoje mladine! Vsem, ki so za JAD doslej darovali, se ob tej priložnosti odbor prav iz srca zahvaljuje, hkrati pa prosí, da se spominjate doma tudi naprej, da pridobivate JAD-u zmeraj novih podpornikov in darovalcev! Prav posebej pa se obračamo na vse slovensko izobraženstvo, da se JAD-a spominja z darovi tudi v novem letu!

Upravni odbor: Fr. S. Finžgar, predsednik; univ. prof. dr. Jan. Fabijan, podpredsednik; prof. J. Solar, tajnik I.; akad. Ludv. Leskover, tajnik II.; sodni pripr. L. Ločnikar, blagajnik; odbornika: ravn. dr. M. Božič in univ. prof. dr. A. Gosar. Nadzorni odbor: gimn. direktor J. Ovsenek, gen. ravnotej dr. Iv. Slokar, preds. PREVOĐ-a Franc Snoj, kanonik dr. Gr. Pečjak, komt. Val. Učak.

V spomin † Tonetu Lindnerju

V petek, 3. t. m. je, kakor smo že poročali, v ljubljanski bolnišnici nepričakovano umrl za posledicami na videz malenkostne poškodbe na roki, ki jo je utrpel na Silvestrovo pri žaganju drv, znani litijski mesar in gostilničar g. Tone Lindner, v najlepši moški dobi 50 let.

Kar nismo mogli verjeti, da je Tone tako na hitro, brez slovesa odšel od nas med ranjke. Ne samo zato, ker je bila njegova markantna osebnost kos litijske originalnosti, marveč zlasti zato, ker je bil Tone kot mož poštenjak in dobičina vsestranske priljubljen.

Iz skromnih razmer je vzrastle, dal pa mu je Bog krepko postavlo in junaško srce. Izučil se je mesarske obrti, nato pa pretolkel s svetovno vojno vred nad 7 let nepretrgane vojaške službe. Praznihi rok si je začel ustvarjati svoj dom. Izbral si je odlično družico go. Pepco, ki mu je zares podpirala tri hišne vogale. Z delavnimi rokami sta si ustanovila lepo domačijo z mesarsko in gostilničarsko obrtjo, ki je med najbolj uglednimi in obiskanimi v Litiji. Bil je ponosen na ta svoj življenjski uspeh, češ: »Veliko sem se mučil in boril, toda moji žulji niso bili zaman! Nekaj sem le napravil!

Drugi njegov ponos je bil — gasilski kroj. Saj je bil ves čas aktiven gasilski član, dalj časa poveljnik, nato predsednik in končno je bil izvoljen še za častnega predsednika.

Pod navidez raskavo skorjo je bilo dobrodušno in pošteno srce. Kadar se je s svojimi gosti ob čaši pristnega cvetka posebno razživel, mu je srce zaigralo v pesmi: »En starček je živ!« Ni bil sicer pevec, ali ta pesem je bila njegova.

Ko premišljamo, kako nepričakovano izginejo v večnost tipični litijski možje, se nam obuja spomin na lani tragično umrlega Tonetovega najboljšega gasilskega tovariša in velikega prijatelja blagopokojnega g. Emila Koprivnikarja. Če si po človeško predstavimo onostranski svet, bi rekli, da je Emil dobrodušno nasmejan tamkaj sprejel svojega prijatelja: »No — Tone, ali si prišel za nami? Nam boš zapel. Starčka!«

V nedeljo 5. t. m. smo Toneta pokopali. Poleg njegovih žalujočih domačih in sorodnikov so ga spremili na zadnji poti močna četa gasilcev, zastopniki Gasilske župe, raznih stanovskih in drugih korporacij, nebroj znancev in prijateljev od blizu in daleč. Na grobu sta se od ranjkega s toplimi besedami poslovila župan g. Leberinger in predsednik gasilske čete g. mr. ph. Brilli Darko. Lindnerju Tonetu bo ostal svetel spomin med nami!

Pet let dela Kmečke zveze

Naša največja slovenska stanovska organizacija je praznovala dne 22. decembra v preteklem letu zanimivo petletnico. Naša Kmečka zveza je sicer že mnogo starejša po petih letih prave ustanovitve svojega dela, toda v letu 1930 je bila prvotna organizacija Kmečke zveze razpuščena in nova Kmečka zveza je zopet začela delovati z letom 1935, ko so se razmere pri vodstvu državne politike tako izpremenile, da so pravi zastopniki slovenskega naroda posegli v razvoj dogodkov naše domače in skupne državne politike. Takoj po nastopu nove vlade v letu 1935 je bila obnovljena Kmečka zveza in popolnoma preosnovana na novih temeljih. Pravila so poudarila nepolitičnost organizacije, podčrtala pa v tej velevažni slovenski organizaciji smisel za stanovsko in strokovno vzgojo ter borbo za gospodarski dobrobit slovenskega kmečkega ljudstva.

Pomembno delo Kmečke zveze

Ko se je Kmečka zveza pred petimi leti obnovala, razmere za uspešno stanovsko in prosvetno delo pač niso bile preveč ugodne. Gospodarska stiska je bila tedaj pri nas na višku in je najbolj tepla ravno našega slovenskega kmeta. V tistih časih je bil naš kmet brez prave organizacije, ki bi se zanj borila, ga zastopala in mu pomagala. Zato so naši kmečki ljudje obnovitev Kmečke zveze na novih temeljih z navdušenjem pozdravili in se pridno lotili dela pri organizaciji številnih podružnic po Sloveniji. Delo je tako lepo napredovalo, da je bilo v nekaj mesecih ustanovljenih že mnogo krajevnih Kmečkih zvez v vseh večjih občinah. Posamezne krajevne edinece so se ustanovile potem še ves čas in vse do danes, ko šteje Kmečka zveza 323 osnovnih edinic za področja občin ali pa župnij. V teh edinah je organiziranih okoli 80.000 slovenskega kmečkega ljudstva.

Kmečka zveza se je pri svojem delu takoj lotila raznih vprašanj, ki so bila najbolj pereča in so skušala našemu kmetu najbolj pomagati. Vsa ta dela je deloma opravljala samostojno ali pa je podpirala akcijo drugih zavodov in ustanov. Najbolj pereča vprašanja, ki jih je obravnavala, so bila: ureditev vprašanja naših denarnih zavodov, ureditev vprašanja kmečkih dolgov, ustanovitev kmetijske zbornice in ureditev blagovnega združništva. Prvi dve vprašanji nista bili urejeni

povsem tako, kakor je to predlagala Kmečka zveza. Toda že po enem letu velikega prizadevanja je bila ustanovljena Kmetijska zbornica, v letu 1940 pa se je uredilo tudi vprašanje blagovnega združništva in sicer na ta način, da so se vse zadruge povezale z Gospodarsko zvezo.

Kmečka zveza je tudi proučevala vprašanje o kmečkem socialnem zavarovanju, in sicer z ustanovitvijo lastnega denarnega zavoda in lastnega glasila. Prvo vprašanje se še proučuje, »Posojilnica Kmečke zveze« pa posluje že od 1. avgusta 1940. Kmečko stanovsko glasilo »Oraček« stopa dejansko letos že v četrto leto, dasi je bil po drugem letniku preosnovan.

Ko je bila ustanovljena Kmetijska zbornica, se je tam še bolj načrtno in uspešno urejevalo vse, kar zanima kmečki stan. Kmečka zveza pa je to delo z vsemi silami podpirala in je tudi dosegla mnogo uspehov, dočim se za druge zakonske predloge ali pravilniške borbe še nadaljuje.

Skrb za kmečko prosveto

Kmečka zveza skrbi za duhovni in kulturni napredek našega kmečkega stanu. V Kmečki zvezi deluje poseben odtok, ki skrbi za kmečko mladino in za njeno usmerjenost. To delo opravlja Mladinska kmečka zveza. Svoje članstvo pa izobražuje Kmečka zveza tudi s številnimi strokovnimi, voditeljskimi in odborniškimi tečaji. Na vseh teh tečajih skrbi Kmečka zveza za strokovno in stanovsko vzgojo svojih članov ter je na tem polju dosegla že lepe uspehe.

Najbolj pa pospešuje kmečko prosvetno delo glasilo Kmetijske zbornice, mesečnik »Oraček«. To glasilo stopa sedaj pri Kmetijski zbornici v drugo leto, pa se je s prvimi letnikom zelo lepo uveljavilo in se zboljševalo od številke do številke. Mesečnik objavlja najraznovrstnejše članke z vseh področij kmetijstva samega, prav tako pa pospešuje dvig stanovske izobrazbe ter širi razgledanost po vseh poljih sodobnega kmečkega udejstvovanja.

Z sedanjim delom je Kmečka zveza dokazala, da dosega s strunim, enotnim in discipliniranim nastopom doseči za celoto ali za ves stan marsikaj, kar je za posameznika nemogoče. Kmečka zveza se zaveda, da je treba urediti še mnogo vprašanj, članstvo Kmečke zveze pa naj sodeluje v še večji meri kot doslej pri organiziranem delu, h kateremu naj pristopijo še ostali kmetje, pa uspehi ne bodo izostali.

FRANZ JOSEF GRENCICA

**Vsak ljubljčan, meščan in
okolčan naj si danes ogleda
edinstveni film „BALALAJKA“!**

Ne zamudite
zadnje prilike! **Kino Union, telefon 22-21**

Uspelo nam je predvajanje filma še za danes podaljšati! Doslej nad 28.000 navdušenih obiskovalcev!

BALALAJKA

Najlepši film sezone! Metro-šlager, kakršnega še ni bilo in ga spet dolgo ne bo!

Kralj pevcov: **Nelson Eddy** in njegova najno-
vejša partnerica **Ilona Massey**

Predstave danes ob 10:30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

LJUBLJANA

Zlata poroka v Mostah

V župniji sv. Družine v Ljubljani v Mostah praznuje danes zlato poroko g. Novak Franc z Zaloške ceste št. 141, trden kmečki poseznik, znan pod imenom Mravlje, in njegova žena Franciška. Oba sta še čvrsta, zlasti g. ženin, in se jima ne pozna, da sta na tej dolgi poti preelala že mnogo težav in preizkušenj. Od obeh otrok sta dva umrla in sicer sin Ivan, ki je padel meseca junija 1917 pri deseti ofenzivi na soški fronti, in hči Marija v minulem poletju, potem ko je darovala novo življenje na oltar Cerkev in naroda, prav v času, ko bi se imela že vršiti današnja slovenost. Šest še živih otrok je poročenih, večji del na kmečkih posestvih, da tako v glavnem nadaljujejo delo svojih pristo kmečkih staršev, zlasti pa je ves rod prežet s pravim krščanskim življenjem, da zlato-poročena lahko z zadovoljstvom gledata na svoje potomstvo.

Ko bosta danes v cerkvi sv. Družine naša slavljenca pri deveti ev. maši, na dan največjega praznika, prosila božjega blagoslova za svojo družino, se bodo tudi mi združili v molitvi z njima in prosili ev. Družino, naj jima izprosi obilo sreče za njuno družino in življenja do najkrajnjše čistilne starosti.

Čisto volneno - kvalitetno blago

za obleke, površnike, zimske suknje itd. dobite še vedno pri trdki

Drago Schwab, Ljubljana

Aleksandrova cesta 7

Zaloga konfekcije za gospode in dečke

I Namesto venca na krsto blagopokojnega dr. Antona Korošca je daroval g. dr. Ivan Slokar, generalni ravnatelj Zdravstvenega gospodarske banke v Ljubljani 500 din za mestne reveže; v počastitev spomina blagopok. dr. Antona Korošca pa so darovali za zimsko pomoč osebje poštne direkcije v Ljubljani 518 din, Slovensko gozdno društvo v Ljubljani pa 300 din. Nadalje so darovali za zimsko pomoč še Pevski odsek dravske sekcije uslužbenec finančne kontrole kot prispevek od žiste-ga dobička svoje prireditve dne 5. t. m. 200 din, ter Poselska zveza v Ljubljani 500 din. Vsem darovalcem za zimsko pomoč se najtopleje zahvalju-je odbor.

I Stolna prosveta vabi svoje članstvo, da se udeležijo v torek, dne 14. januarja sv. maše, ki se opravi v stolnici ob šestih zjutraj pri oltarju naše ljube Gospe za rajnega očeta katoliške prosvete dr. Antona Korošca.

I Krizjanski moški kongreganisti se vabijo, da se udeležijo v torek 14. januarja zadošne sv. maše ob šestih, ki se bo darovala za dušni pokoj vo-ditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca.

I Člani in članice Stolne prosvete se vabijo, da se udeležijo pogreba pok. sočlana gosp. Antona Kralja danes popoldne ob 3 in sv. zadošne maše, ki se bo zanj darovala jutri v ponedeljek ob šestih pri oltarju Naše ljube Gospe v stolnici.

I Maturanti gimnazije iz leta 1900. Umrl je naš sočlen in prijatelj Anton Kralj. Vabijo se vsi tovariši sočleni, da se udeležijo pogreba danes ob 3 popoldne iz Strelške ulice 5.

I Pogreb g. Franciške Grajzer bo danes ob 4 popoldne in ne ob 3, kakor je bilo objavljeno. I Hrvatsko kulturno društvo »Napredak«, po-družnica v Ljubljani, bo imelo svojo elitno pri-re-ditev dne 1. februarja 1941 v vseh prostorih »Zvezdec«. Čisti dobiček je določen v dobrodelne namene in za zimsko pomoč.

Točno in solidno izvršuje slikarska in plesarska dela

Kresal Pavel d. z. o. z.
pleskarstvo, slikarstvo in crkoslikarstvo

LJUBLJANA, Tržaška c. 83

I Izseljenska akademija, ki bi se morala vršiti dne 15. decembra 1940, se je zaradi smrti dr. Korošca preložila na 26. januarja 1941.

Zato s tem opozarjamo vse, ki so si vstopni-ce že nabavili, da veljajo iste za 26. januarja 1941. Istotako tudi priporočamo obisk te akade-mije vsem narodno zavedenim Slovincem in pro-simo, da si nabavijo vstopnice, ki so še na raz-polago pri Družbi sv. Rafaela.

Kupujte »Slovenčev« koledar!

I Krščansko žensko društvo vabi članice, ki bi hotele v smislu zimske pomoči plesti razna oblačila ali izdelovati zase poljubne predmete, naj pridejo v sredo, 15. t. m. ob 4 v Akademski dom. Material za zimsko akcijo dobe lahko tu-di pri društvu.

I Članice ženskega odseka Šempetrske pro-svete prosimo, da se polnočestvino udeležijo po-greba gospe Katarine Černičeve.

I Vrbinc Anton — 50 letnik, Včeraj je obhajal 50 letnico g. Vrbinc Anton, bivši krojaški mojster in pesnik. Z varčevanjem in pridnostjo si je postavil v Ljubljani hišo, v kateri sedaj prebiva

zadovoljno s svojo družino. Kot odločen in zavezen katoličan sodeluje tudi v raznih katoliških društvih zlasti kot odbornik Vincencijeve konference Srca Jezusovega, šempetrskega prosvetnega društva in je član moške meščanske Marijine kongregacije pri sv. Jožefu. Njegovi številni prijatelji, katerim se pridružujemo tudi mi, mu želijo, da bi mu Bog dal dočakati še več življenjskih jubilejev v zdravju in zadovoljnosti.

I V zvezi z omejeno potrošnjo petroleja in z uvedbo izkaznice za nakup tega goriva, opozarja mestno poglavarstvo v Ljubljani vse tiste prebivalce, ki nimajo električne razsvetljave, ampak rabijo še petrolejke, naj bi si omejili acetilenske luči. Pri tem prihaja v poštev predvsem karbid, ki ga domače tovarne v zadostni količini proizvajajo, tako da ni bojazni, da bi ga zmanjkalo. Ker je naša država pri preskrbi s petrolejem navezana izključno na uvoz iz tujine in bi se zaradi tega utegnlo zgoditi, da bi bilo petroleja še manj na razpolago, zato priporočamo vsemu prizadetemu prebivalstvu, da se čim prej preskrbi z karbidnimi svetilkami.

I Zimski pomoči se spominjajte ne samo ob do-brodelnih prireditvah raznih kulturnih in sportnih društev, na plesih itd., temveč vselej in vsepov-sod, saj je ta pomoč namenjena našim najbednejšim sosesčanom, da bodo mogli preživeti tegobe zime in učkati lepših dni. Sredstva iz zimeke po-moči so namenjena ne za podporo, ne za miloščino, temveč za zaslužek brezposelnim očetom številnih družin, ki ga bodo prejeli za delo pri izvajanju jav-nih del. Tako darovane voete ne bodo služile samo v pomoč bližnjemu, ampak tudi v okras našega mesta.

Parfumerija Venus posluje sedaj v palači Bata

I Jugoslovansko kirurško društvo sekcija Ljubljana ima dne 14. januarja 1941 ob 18 stro-kovni sestanek v predavalnici bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani. Spored: Predava-nje: Prim. dr. Bajec Oto: Otroške hernije (de-monstracija dveh možganskih tumorjev). Dr. Kunc Boris: Novokain v traumatologiji.

I Stare cene vseh vrst vin: gostilna Lovšin. I Javna dražba zarubljenih predmetov bo 18. januarja 1941 ob 9 popoldne v skladišču na Poljanskem nasipu št. 40/L nadstropje. Inter-enti so vabljeni.

I Pri zaprtju motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Važno za rezervne oficirje! Dne 15. janu-aria 1941 ob 18.30 je v veliki dvorani »Zvezdec«, Kongresni trg, zbor rezervnih oficirjev glavnih rodov vojske (pehota, topništva, konjenice in in-ženirjev), na katerem poda komandant dravske divizijske oblasti važna obvestila. Pododbor Zdru-ženja rezervnih oficirjev, Ljubljana.

I Zvegel Viktor, Čojzova 1, slika, pleska sta-novanja, oprave, stavbe, reklame kulise.

I Popis obveznikov pomožne vojske II. in III. poziva je mestni zaščitni urad izvedel po čl. 31 in 54 uredbe o pomožni vojski in državni obrambi. O tem popisu je bilo prebivalstvo ob-veščeno v ljubljanskih dnevnikih, a kolikor so bili znani naslovi, so bili vsi prizadeti pozvani še s posebnimi vabil, da se zglase v zaščitnem ura-du. Rok za prijavo, ki je bil določen do 20. no-vembra 1. l., je že zdavnaj minul, zato je zaščitni urad tudi še prišel z dodelitvijo popisanih obvez-nikov pristojnim delovnim edinicam. Naknadne prijave bo zaščitni urad sprejemal le v primeru utemeljenega opravičila. Opozarjamo vse pri-zadete, t. j. zaenkrat vse moške, ki niso vojaški obvezniki in ki bivajo vsaj že tri mesece v Ljub-ljani (izvezli so nad 70 let stari umski delavci ter nad 65 let stari drugi delavci), da so dolžni prijaviti se, sicer bi bili kaznovani z zaporno kaznijo do 2 let in z denarno kaznijo do 5.000 din.

I Nevaren ogenj. V noči od petka na soboto je nekaj pred polnočjo začelo goriti na podstreš-ju hiše na Miklošičevi c. št. 4, kjer je tudi gostil-na pri »Štefanu«. Hiša ima v podstrešju pod-strešna stanovanja. Zato je tam tudi mnogo lesa, ker je ogenj izbruhnil z vso silo. O ognju so bili obveščeni poklicni gasilci iz kavarne Union. Ta-koj so prihiteli z motoriko in veliko magyrus lesto. Podstrešna stanovanja so se hitro vnela, vendar se je stanovanecem posrečilo, da so najva-nejše imetje iz stanovanj znosili na varno. Ogenj je bil dokaj velik in so gasilci napeljali eno cev po stopnišču, z drugo cevjo pa so gasili skozi raz-krito streho. Kmalu so razkopali nekaj sten ter udušili glavni ogenj. Poklicnim gasilec so pri-biteli na pomoč tudi prostovoljci. Kako je ogenj nastal, ni znano.

I Nesreče smučarjev so se že začele. Komaj smo dobili v Ljubljani nekaj pidi snega, že je ljubljanska bolnišnica sprejela prve ljubljane, ki so se ponesrečili pri smučanju na ljubljanskih »visokih planinah«. Tako si je zlomil desno nogo 12letni Franc Hirš, ki se je smučal v Podutiku in 15letni Janez Slapničar, ki si je zlomil pri smučanju levo roko.

Ježica

K. P. D. na Ježici vpripori 12. januarja ob 3 popoldne komedijo »Matiček se ženi«.

Št. Vid nad Ljubljano

Nenadna smrt našega voditelja dr. Antona Korošca je tuoi v naših srcih vzbudila globoko žalost. Vse tukajšnje zavedne organizacije so sklicale žalne seje, na katerih so se predsedniki spominjali velikih del blagopokojnega vodite-lja Slovencev in modrega sokrmilarja države. Žalno sejo je imel občinski odbor, ki je da-rovao mesto venca na grob po 250 din revni meščansko- in ljudskošolski mladini. Žalni sve-čanosti v ljudskem domu je prisostvovalo po-leg članstva Potočnikov čitalnice tudi mno-go drugega občinstva. Komemoracijo je ime-la tudi Irlanilnica in posojilnica, krajevna organizacija JRZ in Združenje obrtnikov lesnih strok, ki je darovalo dvema najrevnejšima dru-žinama po 250 din. Slednje je naklonilo tudi v spomin na bivšega ravnatelja meščanske šole in svoječasnega tajnika Rudolfa Pečjaka tukajšnji meščanskošolski kuhinji 250 din. Po svečani žal-ni službi božji so se na dan pogreba vršile žalne

svečanosti tudi v meščanski in ljudski šoli, kjer so prisostvovali tudi številni zastopniki uradov, društev in občinstva.

Po navodilu kraljevske banske uprave sta priredili ljudska in meščanska šola tudi leos prav lepo uspeši božičnici na korist revne mladi-ne. Uvodnemu petju božičnih pesmi in dekla-macijam ter govoroma upraviteljev je sledila obdaritev otrok. Na ljudski šoli je bilo obdaro-vanih 122 otrok. Čevljev je prejelo 80 otrok, bla-ga in perila, naklonjenega od kraljevske ban-ske uprave je dobilo 13 otrok, 76 otrok pa iz tu nabranih prispevkov. Najlepša zahvala kraljev-ski bankski upravi, krajevni meščanski odbo-ru, dobročelnim institucijam ter blagim do-brotnicam in dobrotnikom. Posebna zahvala tudi ugledni tukajšnji tekstilni tovarni Hribernih & Co., ki je po svojem solastniku gospodu Kav-čiču izveela tradicionalno božičnico ter obda-rovala 33 ljudsko- in 11 meščanskošolskih otrok s kompletnimi oblekami.

Čemšenik

Učitelstvo tuk. šole je priredilo božičnico za siromašno šolsko mladino. Da je pa obdarit-vo tako lepo uspela, je predvsem zasluža daroval-cev in kraljevske banske uprave ter raznih to-varn, trgovcev in zasebnikov širom Slovenije, ki so se ozvali na našo okrožnico. Obdaro-vanih je bilo 82 otrok z obleko in toplim perilom, ki so ga izdelala dekleta tuk. gospodinskega tečaja. Darovalcem ki so iz ljubezni da mladine pripomogli do obdaritve otrok vsem »Bog pla-čaj!« Zahvaljujemo se tudi kraljevski bankski upravi in tuk. posestnikom, ki so pripomogli k vzdrževanju šolske kuhinje, da dobiva 38 otrok vsak dan toplo mleko in kruh.

Trebnje

Tudi v naši občini so številni siromaki, ki so letos radi povečane draginje tembolj priza-deti in trpe take siromašne družine to zimo naj-obštetnejše pomanjkanje. Posebno njih otroci in pa šolobvezni so brez tople hrane, brez obleke in obutve, napol bosi in strgani, tako, da so največje usmiljenja in pomoči vredni. Da se beda teh siromakov vsaj nekoliko ublaži, se je v občini izvedla široka nabiralna akcija, ki je povsem uspela ter so bili obdarovani številni otroci s toplo obleko in obutvijo. Akcija je bila izvečena v okviru tedna za zimsko pomoč in v imenu siromašnih vsem darovalcem: Bog po-vrni! Se posebno zahvalo pa izreka nad 100 ob-darovanih družin ter njihovi otroci trdijo Ivan A. Grosek v Trebnjem, ki se je ponovno spom-nila najbednejših v občini ter jim poklonila ži-vila in drugo. Še nam je v spominu, ko je tvr-dila Grosek odnošni nje lastnik g. Ivan Grosek ob priliki lanske sv. birne hotroval 15 siromaš-nim birmancem, pa lahko trdimo, da v široki okolici ne poznamo nikogar, ki bi za siromaš-ne tako očetovsko skrbel in jim tako lajšal bedo. Želimo samo, da bi g. Grosku sledilo mno-go posnemalcev, siromašni obdarjenci pa se mu za to ponovno plemenitost pristrčno zahvalju-jejo.

Rajhenav pri Koprivniku

Upraviteljstvo drž. narodne šole v Rajhenavu pri Koprivniku se v svojem in v imenu učencev ter njihovih staršev iskreno zahvaljuje vsem darovalcem, ki so z večjimi ali manjšimi darovi pod-prli našo božičnico. Prav posebno zahvalo pa iz-rekamo kralj. bankski upravi ter C. M. D. za po-slano blago. Obdarovani z blagom, ki ga je po-slala C. M. D., so bili samo otroci slovenskih star-šev, dočim smo z ostalimi sredstvi obdarovali tudi one otroke nemških staršev, ki so pokazali veliko vnemo za učenje slovenskega jezika. Vsi otroci pa so bili obdarovani tudi s šolskimi potrebščinami in pecivom, k čemer je največ pripomogel dar kralj. šolskega odbora v znesku 200 din. Zgodilo se je ob tej priliki, da so otroci zapeli — prvič na tej šoli — slovensko besedilo: »Sveta noč, bla-žena noč!«

Videm ob Savi

Ne poročamo radi mnogo o sebi, ker dobro delo se itak samo hvali, o žalostnih in senzacio-nalnih dogodkih v našem kraju pa že itak preveč poročajo drugi časopisi, zlasti tedaj zelo podrobno, kadar se lahko s temi dogodki spravi v zvezo delo duhovnikov in cerkve. Ker se je zopet ogla-sil cerkvi naklonjeni dopisnik iz Posavja v »Ju-trus«, pa bomo vendar tudi mi svoje povedali. Resnica je, da se je v noči od 2. do 3. januarja vrgla v mrzle valove deroče Save skrbna družin-ska mati Franciška Buršič. Spomladaj je živno zelo nevarno zbolela. Poskušala je celo samomor, kar pa so njeni domači še pravočasno preprečili. Rada se je v tem času zgledala pri domačem du-hovniku in kakor je sama izjavila, našla končno notranji mir. Ze smo se veselili, da je dobra gos-pa popolnoma ozdravela, ko se je razvedelo, da se ji je zdravje zopet močno poslabšalo. V petek zjutraj nas je pa pretresla žalostna novica, da si je končala trpljenja polno življenje. — »Jutro« z dne 4. januarja pa poroča, da je bila »povsem za-dovoljna do začetka novembra, ko so imeli na Vidmu misijon, katerega se je vedno udeleževala. Sosedje, kakor tudi mož, pravijo, da se je takrat popolnoma spremenila ter je samo tožila, kako velika grešnica je, da ni za nobeno rabo in da ji ni več živeti. Dasi jo je moč s prijatelji vedno tolažil in miril, vendar je obupala in se prezo-da-j poslovala od sveta in od nesrečnih svojih dra-gih.« — Resnici na ljubo pa bodi povedano tole: Tukajšnji misijon ni na nikogar slabo vplival. Tudi nanjo ne. Prav nasprotno! Tudi mi bi lahko govorili o vzrokih, ki so neugodno vplivali na njeno zdravstveno stanje, pa ob tem tako žalost-nem dejstvu rajši molčimo. Dobro smo poznali nadvse plemenito dušo rajne, njeno življensko trnjevo pot, zato samo rečemo: »Bog ji dal večni mir ter obriši solze nepreskrbljenim sirotam!« Ko smo čitali »Jutrovo« poročilo, smo se spomnili senzacionalnih poročil o umoru fararčeve kuharice v Javorju pri Ljubljani in o ubogem nedolžnem župniku. Ponavljamo one znane besede: Le bla-tite, nekaj bo že ostalo!

Fantje, v nedeljo gremo v Skofjo Loko

Danes je na škofjelokih smučiških generala za smučarsko prvenstvo ZFO v alpski kombina-ciji. To pot se bo prvič zgodilo, da na prvenstve-ne tekme ne bo treba iti v skrajni kot Gorenjske.

Tekmovanje na obronkih škofjelokih hribov bo imelo predvsem to za posledico, da se nas bo, po zanimanju sodeč, zbralo rekordno število tek-movalcev. Vsak bo rad pohitel v Skofjo Loko. Še trdi Gorenjci so veseli, da bodo mogli za trenu-tek zapustiti svoje sicer priznane, a tudi »zgrblje-ne« terene in se s fanti iz ostalih pokrajin po-meriti na novem, doslej nepoznanem smučarskem torišču. Kako se pa tudi Škofjelokanci veselijo, ko bodo mogli enkrat na lastne oči, v neposredni bli-žini svojih domov, opazovati drzne spuste in spretno okrete teh pravih alpskih smučarjev.

Najbolj sem vesel tega, ker se bomo drugo-razredni tekmovalci, ali po domače povedano »smučarska raja«, srečali in kosali na varnem smu-čišču. Zakaj Martancova planina je pobočje, čez katero se lahko vsakdo brez skrbi zapraši in se mu ne more nič hujšega primeriti, kakor da se kotali po mehkm snegu. Druga dobra stran tega smuka je pa v tem, da bomo prišli na start popol-noma spočiti. Tekmovanje nas pa tudi ne bo utru-dilo, ker je proga kratka in z majhno višinsko razliko. Z eno besedo, kakor nalašč za novice. Zatorej, bratje Ljubljanci, Dolenjci, Notranjci, Zasavci in Stajerci: na svidenje danes teden v Skofji Loki na »junaškem mejdanu!«

Tekmovalec II. razreda

Križe na Gorenjskem

Tudi letos smo priredili šolsko božičnico. Spr-i-čo neugodnih razmer in vedno številnejših dajatev na vse strani so bili predznaki za nabiralno akcijo slabi. Kljub temu je akcija proti pričakovanju raz-meroma dobro uspela. Prvi delež je dala šolska mladina sama z lepim dohodkom od proslave dr-žavnega praznika. Nato je prva prišločila na po-moč Protituberkulozna liga v Križah z zneskom 3000 din in 55 m raznega blaga. Lep dar je pri-spevala tudi banska uprava, ki je poslala 31 m blaga. Ostalo so darovali zasebniki, katere je učiteljstvo večinoma osebno obiskalo in s tem poka-zalo dejansko ljubezen do ubogih otrok. Obdaro-vanih je bilo 84 otrok in je bilo med nje razde-ljeno 83 m blaga za obleko, 67 m blaga za perilo, 14 parov čevljev, 4 pare copat, 4 pare nogavic in 4 čepice. Da je bil dosežen tolišen uspeh, ki za sedanje razmere ni slab, se imamo zahvaliti plemeniti darovalcem, ki jih zaradi manjšega števila lahko imenujemo; razen že omenjenih: PEKO, Pre-dilnica, baron Born in TRIO v Trzinu; v Križah pa Kralj. šolski odbor, Konsumno društvo in gg. Zapolnik, Hartman, Košir, Gradišar, Potočnik, Jaz-bec in Primožič. Velikodušni dar naše Protituber-kulozne lige nam nalaga dolžnost, da ob tej priliki posebno naglasimo pomembnost karitativne smeri njenega socialnozdravstvenega delovanja pod mo-drim in nadvse skrbnim vodstvom predsednika go-spada šefa golniškega zdravilišča dr. R. Neubauer-ja. Liga si na ta način vzgaja kader mladih borcev proti jetiki in to naj bo zanj naša največja za-hvala. Vsem ostalim dobrotnikom pa Bog stotero povrni!

Radeče pri Zid. mostu

Zapiranje in odpiranje trgovin! Trgovski gre-mij v Krškem je odredil, da bodo morali v le-tošnjem letu, počeni že od 1. t. m., tudi radeški trgovci imeti trgovine zaprte ob nedeljah in praz-nikih ves dan. Na ta sklep združenja trgovcev krškega okraja prav posebno opozarjamo meščane in okoličane, ker je omenjeni predpis za naš kraj novost.

Okrajna posojilnica in hranilnica v Radečah, članica Zdravne zveze v Ljubljani, bo imela v letošnjem letu svoje uradne ure ob nedeljah in praznikih, torkih in četrtkih od 8—12.

»Ne vemo ne ure, ne dneva!« V preteklem le-tu je umrlo v naši občini, ki šteje okrog 4100 pre-bivalcev, 64 občanov, in sicer 29 moških in 35 žensk. Smrt je vršila svoje poslanstvo zlasti med starejšimi osebami naše občine, saj je umrlo 29 oseb starih nad 70 let, oz. 15 oseb starih nad 80 let, tri celo nad 90 let. Največ jih je pobrala pljuč-nica in razne vrste srčnih obolenj.

Prijateljem radeškega športa! V nedeljo bo v kavarni Pešec ob treh popoldne občni zbor SK Radeče.

Izpod Pljuške gore

Iz Cirkovc. Z velikim uspehom so se naši igralci pred kratkim postavili z igro »Vrnitev«. Režijo je vodil g. Korže. — Za škofijske tajni-ka je imenovan naš domačin g. Vinko Frangež, dozdaj prefekt v dij. semenišču.

Od Sv. Lovrenca na Drav. polju. Osemdeset-letnico rojstva obhaja danes Terezija Tumpelj, mati našega župana. Celó življenje je zvesto služila Bo-gu in domovini, ko je skrbno vzgajala cel venec otrok, ki ji je v največjo slavo. Najstarejši sin Andrej je misijonar-lazarist v prestolnici, Jakob je župan, Anton železn. uradnik, dve hčeri sta re-dovnici, a štirje so že umrli. Bog naj našo jubi-lantnjo blagoslovlja ter nam da še več takih ma-ter! — Pokopali smo včerajšnjo soboto kmeta Ma-tina Pintar iz Sp. Pletarij. Bil je v 70. letu starosti. — Po večernih danes je važno zdravstveno pre-davanje g. A. Kebriča iz Maribora. — Smučarske tekme imajo naši fantje prih. nedeljo na Ptujski gori. Prijatelje smeha vabimo za gledalce! — Ve-likansko zanimanje vlada za uprizoritev Finžgar-jeve narodne igre »Naša kri!«, ki smo jo začeli pri-pravljati. Na svidenje čez par nedelj!

Glasba

Franc Premrl, šmartin pod šmarno goro: Kra-ljiči miru. Osem Marjinih pesmi za mešani zbor. Osem prijetnih Marjinih pesmi, ki pevec in or-ganistu ne bodo delale nobenih težav. Saj se me-lodično razvijajo naravno, harmonično pa poteka-jo v preprosti, mirni doslednosti. Nekateri so kar pri-srčne, n. pr. št. 1, 3, 5 in 7; pa je zopet močnejša vmes, n. pr. št. 2, 4 in 6 in zlasti šesta. Morda je prav, če pri tej priliki ne pozabimo tega, da nam naša orglarska šola ni vzgajala samo dobrih organistov, ampak tudi celo vrsto komponistov od Hladnika, Jereba in drugih do Brčila in Premrla. — Dobiva se pri skladatelju in v Jugoslovanski knjigarni po 12 din.

Ob Sueškem prekopu

Spomini slovenskega popotnika

Za nami je ostala Kreta, nato je zaplula »Kraljica Marija« na odprto morje in smo se vozili dva dni in dve noči po vzhodnem Sredozemskem morju do črnega kontinenta. Vse naokrog se dotika obzorje morske gladine; nikjer obale, nobenega otoka. Niti živega bitja razen galebov, naših najzvestejših spremljevalcev že iz domovine. Drugi dan vožnje pa nas je čakalo prijetno presenečenje. Bilo je v dopoldanskih urah, ki je nastalo na naši ladji nenadno vrvenje. Kmalu smo doznali, da bomo srečali »Princeso Olgo«, ki se je vračala iz Orienta s svojega štirinajst dnevnega potovanja v domovino. Seveda je vse hitelo na krov, kljub nezgodni opoldanski vročini nihče ni hotel zamuditi izrednega dogodka. Trajalo pa je še uro in čez od prvega radijskega poročila, preden smo zagledali tam daleč na obzorju temno piko, ki pa se je večala in širila. Vsi potniki so se zbrali na krovu k pozdravu ladje posestrime. Bil je zares veličasten prizor, ko sta se srečali dve jugoslovanski ladji v tujih vodah, vsaka pa na svojih suverenih tleh.

Skozi vrata Egipta

Tretje jutro je zazorilo, ko se je začela nam nestrpnim popotnikom javljati Afrika, nepoznani, novi svet. Tam nekje daleč komaj vidna, skoraj samo slutena črta kopne zemlje. Nato pa so nam začele prihajati naproti jadrnice, bele golobice, najprej posamezne, nato desetine in stotine, ribiške ladje in barke. Ze smo ugledali tudi visoki morski svetilnik, ki tako živo spominja na dvignjeni strogi pedagoški kazalec. Počasi se razvijajo in razraščajo kakor iz megle obrisi visokih hiš, palač, pristaniških stavb in skladišč. Toda vso našo pozornost zajema še vedno morje kljub dolgotrajni prestani vožnji. Približala se nam je motorna barkasa, naši mornarji so spustili do nje stopnice, nato pa se je po njih dostojanstveno vzpenjal na krov egiptski policijski komisar, visok, zajeten Afričan, pristen Arabec. Vse je tiščalo k temu prvemu uradnemu obisku na naši ladji. Zlasti ženski spol je neučakano pripravil svoje kamere, da bi ujel v film ta redki prizor. Ko pa je arabski komisar stopil na krov, dvignil odprto dlan na čelo pod visoki fes in v pozdrav grodko kliknil: »Caut!«, so navzoče dame kar prhnile narazen kakor splasene kokoške.

Pregled potnih listov in razne dolžnostne formalnosti v ladijskih uradih, vse je bilo na hitro opravljeno in egiptski komisar se je zopet odpeljal v svoji motorci. Nas pa je pripel pristaniški vlačilec in odvedel mimo veličastnega spomenika zgraditelju Sueškega prekopa, Ferdinandu Lessepsu, ki stoji v bronu, ves zelen, deset metrov visok, ob vhodu v kanal in z iztegnjeno roko kaže na nesmrtno svoje delo. Zasidrali smo se v pristanišču Port Saidu med razne angleške, francoske, nemške in italijanske ladje. Nedaleč od nas je ležala ruska potniška ladja »Klara Zetkin«. Milnilo je še mnogo časa, preden smo mogli zapustiti parnik in se odpeljati z lastnimi motornimi čolni na obalo, zato smo imeli še dovolj prilike, da smo si ogledovali življenje in vrvenje v pristanišču. Najprej nas je privlačil strahoten prizor, kakor posnet iz Dantejevega Pekla in vreden slikarjevega čopiča. Naši ladji se je približalo osem velikanskih splavov, nato vrženih z angleškim premogom, dva tisoč tonsko kurivo za naš parnik. Na njih pa najmanj sto nepremičnih postav, arabskih lakinov, odelih v razcapane cunje in na pol golih. Popolnoma počrneli od premogovega prahu od temena do pete so bili videti, kakor bi bili ušli iz pekla. Samo oči, ustnice in zobje so se jim svetili v bleščeči belini. V svoji nepremični pozi so vzbujali grozoten utis. Ko pa so dospeli na velikanskih splavih tik našega parnika, so sprožili dlan, mežikali na krov in zaslišali smo prvi orijentalški pozdrav: »Baksiš!«

Našemu parniku so se približali tudi čolni s pravimi, pravicami trgovinami. Notri sedeli arabski trgovci so razkazovali prodajne predmete brez posebne vsiljivosti, kar je bilo glede na toliko razdaljo od čolnov na krov naše ladje itak nemogoče. Razvijali in prevajali so snežnobelo svilo, škrlatno blago, brokat, baržun in zlate tkanine, odpirali škatle in šatule ter razkazovali v njih shranjene zlate verižice, okraske, fini emaji in razne dragocenosti, da so se v žarkem južnem soncu barve bleščale in prelivate in je srce premnogih naše potnice zadrževalo v hrepenenju, pa bodimo kar odkriti, tudi nam moškimi potniki. In še neka druga arabska posebnost je privlačevala našo evropsko radovednost. To so bili nekakšni poklicni potapljači, Arabci, črnci in cigani ali bogosvidci, ki so imeli umazano pristaniško brozgo in pogrkavali, stegujoč roke proti naši ladji: »Dinarrr!... dinarrr!...«. Z mednarodnim instinktom takoj pogurnjajo zastavo ladje. Pa so padali s palube dinarji, sprva po edini, nato kar deževali, potapljačem v strasten lov, izletnikom v zabavo. In ti je švignil takle afriški plavalec kakor riba za vrženim dinarjem, ga ujel pogosto že nad vodo ali pa kak meter pod gladino splaval vrh vode, ga zmagoslavno pokazal in vtaknil v usta, nato pa čakal na novo vabo. Nekateri potniki so se posalili, pa so metali potapljačem novce po 25 par. Pa tudi tak novc je ujel, ga pregledal, skremžil obraz in zamomljajal: »Niente!... Niks gut!... Dinarrr!...«

V Port Saidu

Po tem prvem vhodu, sprejemu in ogledovanju so nas domače motorke prepeljale na kopno

Brežice

Spominska proslava. Za 30. dan smrti našega voditelja v torek 14. t. m. priredijo vsa naša društva spominsko proslavo. V ta namen bo ob 6 zjutraj v župni cerkvi sv. maša. Zvečer ob 8 pa bo v dvorani Narodnega kina v Brežicah spominski večer z deklaracijami, pevskimi točkami in govorom rektorja visoke bogoslovne šole v Mariboru g. dr. Josipa Hohnjeca, Vabimo vse, ki znajo ceniti velike zasluge pokojnika, da se te spominske proslave udeleže v čim lepšem številu.

Knjižnica tuk. prosvetnega društva je bila v jeseni zopet izpopolnjena z večjim številom lepih knjig in opozarjamo čitatelje, da pridno segajo po njih.

Ljutomer

V počastitev spomina blagopokojnega voditelja slovenskega naroda dr. Korošca so darovali uslužbenec občine Ljutomer znesek din 225, g. Mihailovič Dragič, prometnik v Ljutomeru pa din 200 za občinske reveže v Ljutomeru. Občinska uprava se darovalcem najlepše zahvaljuje in želi, da bi naša plemenita čest mnogo posnemalcev!

črnega kontinenta, v Port Said. Pregled carinskih in finančnih oblasti je bil izvršen čudovito naglo. Nismo pa mogli tako hitro skozi gnetjo vsiljivcev, ki so s pravcato orientalsko vztrajnostjo v vseh mogočih jezikih priporočali hotele, trgovine, restavracije, zabavišča, dvornike, lokale itd. Če se nisi znenil zanje, so te dregali, suvali, vlekli za ramena, komolce, rokave in hlačnice. Ze tukaj so ti agenti in posredovalci ponujali karte za prevoz v Kairo in tamonje hotelske sobe. Potrebno je mnogo stoletnega miru in samopremagovanja, preden se rešiš takih orientalskih stenic. Pozneje že smo se naučili odresilne besede, ki ima čudovit upliv in ti na mah odžene nadležne pijavke. »Jalal!« je ta čarobna beseda. Kaj pomeni, še danes ne vem, spominjam se le na to, da jo je ucvrl tak potepin kakor polit cucek, kakor hitro mu jo je kdo zaklical.

Port Said je moderno novo mesto, ki živi od Sueškega prekopa in je nastalo z njim vred. Leta 1859, ko je Ferdinand Lesseps zastavil prvo lopato, je stala tukaj še borna arabska vas, danes pa se razteza tu povsem svetsko mesto s 100.000 prebivalci, prekrasnimi palačami, javnimi poslopji, širokimi avenijami, divnimi palmovimi drevoredi, kakor bi doživljali pravljico. V Port Saidu baje pravih revežev ni, zakaj vse prebivalstvo ima lepe dohodke in se preživlja s prekopom. Tu živi in dela na tisoče raznih nameščencev in uradnikov trgovskih družb, pomorskih in pristaniških uradov, pisarn in posredovalnic, vse v zvezi s Sueškim prekopom. Prekrasna je palača kanalske uprave v orientalskem slogu s svetlomodrimi porcelanastimi kupolami, postavljena ob vhodu v prekop. Zelo lepi sta tudi stavbi pristaniškega inspektorata in angleške pomorske akademije.

Neusmiljeno tropsko sonco pripeka, poleg tega izžareva še razbeljena zemlja. Mesto je v prvih popoldanskih urah kakor izumrlo. Na križišču sameva na širokem lesenem podstavku pod velikanskim sončnikom policijski stražnik, stasit Arabec. Izza tropske čelade zakriva in varuje njegov tilnik kos snežnobelega platna. Za pasom mu tiči samokres, namesto pendreka pa drži v roki dolgo trstiko, s kakšno so nekdanj strahovali ljubljanski starši svoje nadobudne paglavce. V senci velikanskih grmad nakopičenih melon, banan in raznega južnega sadja spe arabski trgovci v nevzdramnem snu. Kljub nezgodni vročini hočemo izkoristiti pičlo odmerjeni čas in se potikamo iz ulice v ulico in iščemo vsaj za ožek trak hladilne sence. Od suhe afriške vročine, ki prevzame vse telo, da zaboli glava, kakor bi se zapicili železen klin vanjo, se oglasi neutolajljiva žeja. Ne čuti je samo v ustih in grlu, temveč tudi v sapniku, povsod, po vsem telesu. Zbežimo v kavarno, kjer naročamo vročo črno kavo in čaj. Da, vroče pijače vsaj za hip utešijo nezgodno žejo. Toplomer pred kavarno kaže v senci 40 stopinj C toplote. Po kratkem oddihu nadaljujemo pot in pridemo do lepe stavbe »Scuola elementare italiana«. Italijanski življenj je bil takrat v Egiptu precej močan. Poleg angleščine je bila tudi italijanščina občevalni jezik.

Na potu po mestu smo zavili v neko veletrgovino. Velikanske izložbe, prostorni prodajalni lokali polni prekrasno vzezenih perzijskih in raznih orientalskih preprog, težke, pestre svile in raznovrstnega blaga. V vitrinah se bliščejo steklenice, japonski porcelan, zlatnina. Neizmerno bogastvo, povezano s finim okusom. Nameščenci nas preprijavno vodijo okrog, razkazujejo razstavljene predmete in označijo cene. Izberemo nekaj skromnih reči. Kako bi tudi kaj več, saj je egiptska valuta funt s sto piastri 250 dinarjev, torej za nas baje na valuta. A kljub vsemu nas še trgovine vede v intimen prostor, posadi v mehke naslanjace, streže s fino turško kavo, nudi cigarete in kramlja z nami v raznih jezikih. Nobene besede glede prodaje, reklame, nikake vsiljivosti. Svetski človek! Se nekam gre naša radoznala in radovedna pot. V arabko četrt, popolnoma ločeno od mendene, evropske. Tudi tukaj je nekoliko širših, asfaltiranih cest — evropski del Port Saida ima zgolj asfaltirane ceste —, zavijemo pa mimo na cestah postavljenih trgovinskih bazarijev v stranske ulice, kjer nas sprejemata strah in groza. Velikanske grmade nesnage in gnusobe nam zapirajo prehod. Vsa grdobija, odpadki, ostanki se izmetavajo enostavno iz hiš na ulico, kjer se vse gomili na velikanske kupe. Okoli njih se pojaajo tolpe mačk, psov in koz ter družno brskajo in iščejo ostankov hrane. Med njimi pa se valja v nesnagi bedna, razcapana in gola arabska deca. Da, če bi zbral vso nesnago z naše slovenske zemlje, pa bi je bilo komaj za eno samo tako arabsko ulico. Le vročemu alrskemu soncu, ki razkužuje to strašno gnusobo, se mora zahvaliti bedni proletarijat, sicer bi bile epidemije v tisočih neizogibne. Uturjeni, do grla polni gnusnih vtisov, zapuščamo arabsko četrt, pa tudi Port Said z obupno ravnimi in dolgimi cestami.

Zgodovina Sueškega prekopa

Najstarejši poskus zveze Sredozemskega morja z Rdečim morjem, kakor nam poroča zgodovina, je zasnoval egiptski faraon Necho, izvršitelj je bil kralj Darij I. Se iz tiste dobe je sladkovodni prekop blizu Kaira. Ta vodna cesta je dolga 137 kilometrov, široka 15 m in globoka okrog 2 metra. Ta kanal je posebne važnosti za zemeljsko ožino Suez, ki nima nobene pitne vode. Brez tega sladkovodnega prekopa bi bil Sueški kanal nemogoč, zakaj tako delavci kakor arabski domačini bi bili

Slatina Radenci

Skupina zdraviliških delavcev je uprizorila na Štefanovo v gostilni g. Strnišča lepo uspešo dramo v treh dejanjih »Prokletstvo greha« (ali »Svetiče gori«). Zaradi navala je bila ponovitev na dan sv. Treh kraljev z lepim uspehom. Igralci so svoje vloge sijajno izvedli. Na koncu so nas razveselili z več lepimi slovenskimi pesmicami. Še kaj primerneje igrali so: Divjak Janko, Kosi Bogomir, Horvat Pepca, Horvat Joško, Horvat Karel, Vuk Alojz, Smotko Stanko in Korošec Martin.

Znamenje časa

Tovarnar: Delavci zahtevajo višjo plačo, zato smo primorani zvišati cene našim izdelkom.

Trgovci: Blago se je podražilo, ne moremo ga več prodajati po starih cenah.

Kmet: Vse, kar moram kupiti, je silno drago, zato tudi jaz ne morem prodajati svojih pridelkov po nizki ceni.

Cistilec čevljev: Kaj mislite? Za dva dinarja ne morem več čistiti čevljev, primoran sem zvišati tarifo.

Uradnik: Vse se draži, cene naraščajo katastrofalno, zato sem tudi jaz primoran zvišati — število lukenj na pasu.

brez pitne vode. Danes pretakata dve velikanski železni cevi pitno vodo mesta Ismajlije, kjer so tvorniški črpalni stroji, do Port Saida. Ta sladkovodni kanal je bil v dobi rimskih imperatorjev zasut, pozneje od Arabcev vzpostavljen in nato v srednjem veku ponovno zasut s peskom. Takšno stanje je bilo dolga stoletja in so morale ladje ploviti okoli Afrike na potu v Tihi Ocean in Vzhodno Indijo. Ze Napoleon pa je v dobi svoje egiptске ekspedicije spoznal veliki pomen in neizmerno važnost neposredne zveze Sredozemskega morja z Rdečim morjem ter naročil svojim inženirjem, da naj preiščejo možnost prekopa med obema morjema. Po zmotnih izsledkih, češ, da je gladina Rdečega morja višja od one Sredozemskega morja, ni prišlo do prekopa. Skoraj pol stoletja je trajalo to zmotno naziranje, dokler niso v letih 1846 in 1847 izvršili inženirji Anglež Stephenson, Francoz Talbot, Avstrijec Negrelli in Egipčan Linart Belledons Bey novega niveliranja. A niso se mogli zediniti glede načrtov, dasi so dognali, da je vodno stanje Rdečega morja le za 16 cm višje.

Ze nekaj let pozneje je pridobil francoski inženir Ferdinand de Lesseps egiptskega podkralja Said pašo za nadaljevanje nekdanjega dela starih Egipčanov in dobil leta 1854. koncesijo. V Parizu se je ustanovila družba »Compagnie universelle du canal de Suez«. Za financiranje podjetja je bilo izdanih 400.000 delnic v skupni vsoti 200 milijonov frankov. Francija se je udeležila podjetja z dobro polovico, Egipt s četrtino glavnice, ostanek sta krili Rusija in Avstrija. Anglija in Nemčija, ki sta bili od vsega začetka ljubosumni na Francijo, sta bili le malenkostno udeleženi.

Gradba Sueškega prekopa se je začela 25. aprila 1859. Said paša se je obvezal, da bo dal v delo 20.000 egiptovskih felahov, ki so se menjali vsak mesec. Vse te legije golih tlačanov ne bi pomagale, če ne bi prišla v pomoč moderna tehnika s parno, železom in betonom, z orjaškimi parnimi stro-

ji, žerjavi, vlaki in tračnicami. Človeški duh, ki postavlja vse naravne sile v svojo službo, je pričaral iz puščavskih samot, močvirnih nižin in solnih jezer plodna polja in vrtove, mesta in vasi. Port Said, nekdanja borna arabska vas, je postal moderno mesto, enako tudi mestu Ismajlija in Suez. V novembru 1869 je bila sijajna otvoritvena svečanost. K otvoritvi so prispele egiptski podkralji, francoska cesarica, pruski prestolonaslednik in avstrijski cesar Franc Jožef I., ki je v imenu Evrope odprl Sueški prekop. Za to slovesnost je Giuseppe Verdi skomponiral »Aido«, ki so jo takrat prvič igrali zunaj na prostem. Inženir de Lesseps si je pridobil svetovno slavo in velikansko imetje. Ob vhodu v Sueški prekop pri Port Saidu stoji njegov spomenik. Kanal je 80 do 120 m širok, okrog 10 m globok in 170 km dolg. Veljal je po končani zgradbi 20 milijonov funtov šterlingov, štiri in pol milijarde dinarjev naše valute. Dohodki družbe so bili v zadnjih letih velikanski; delnice imajo nominalno vrednost 500 zlatih frankov, njihov tečaj je bil pred nekaterimi leti po 18.000 frankov. Velikanska je korist in važnost Sueškega prekopa. Parniki, ki plovejo iz Italije v vzhodne afriške kolonije okoli rta Dobre nade, potrebujejo za to 30 dni in noči, dočim traja vožnja skozi Sredozemsko morje in Sueški prekop do tja le teden dni. Morska pot iz Hamburga v Bombay okoli Afrike je dolga 12.200 morskih milj, skozi Sueški prekop pa 6400 milj. Se predlansko leto je šlo okrog 6000 parnikov, ki so prevozili nad 30 milijonov ton blaga, skozi kanal. Za vsakega popotnika se mora plačati deset, od vsake ladijske tone pa šest zlatih frankov.

Pred pristaniščem je čakal na nas izletnike vlak za vožnjo v Kairo, dolgi, sivi vagoni drugega razreda brzega vlaka, enolični in zelo podobni. Temna prevleka na sedežih, naša obleka, roke, lice, vse je namah postalo prašno od drobnega finega puščavskega peska, ki je nevidno prihajal skozi vse špranje in zareze v notranjost vagona. Pa sem se spomnil tebe, moj dragi mariborski Sergej, ki si me, načitan mladinske literature, tako ljubezljivo svaril pred Afriko: »Striček, ne ho-di ti tam, tam je takšen pesek, da zasuje ljudi in živali!...«

R. D.

ŠPORT

Danes — Ilirija : K. A. C.

Danes popoldne ob 14.30 bo na dresališču pod Cekinovim gradom zanimivo srečanje hokejskih moštev našega drž. prvaka SK Ilirije in KAC iz Celovca. Kdor hoče videti lep in borben šport, kdor hoče preživeti današnji popoldan v zadovoljstvu, naj pohiti na ilirijansko dresališče, kjer se mu bodo nudili športni prizori, kakršnih že dolgo nismo videli v Ljubljani. Celovčani so na znani vršini, naša Ilirija pa nastopi tik pred svojo tekmo v Bukarešti, kamor odpotuje jutri na važna tekmovanja med Slovaško, Rumunijo in Jugoslavijo. V današnji tekmi nam bodo naši fantje pokazali koliko so pripravljeni in kaj lahko pričakujemo od njih na prvem letošnjem meddržavnem tekmovanju v inozemstvu.

Meddržavni triboj v hokeju na ledu

Jugoslavijo zastopa kompletna Ilirija, naš drž. prvak.

V dneh 14. in 15. januarja se vrši v Bukarešti triboj v hokeju na ledu med Jugoslavijo, Rumunijo in Slovaško. Jugoslovansko državno reprezentanco sestavljajo igralci našega državnega prvaka ljubljanske Ilirije v svoji kompletni postavi. Ilirija vzame s seboj še igralca Stipetića iz Zagreba in Popovića iz Belgrada.

Smučarske tekme SPD

v Kranjski gori

Smuški odsek podružnice SPD v Kranjski gori je priredil za svoj klubski dan dne 5. in 6. t. m. tekmo v alpski kombinaciji. Proga za smuk je bila dolga 2 km z višinsko razliko 350 m s startom na Bukovniku in ciljem pred vlogo »Olga«. Tekmovanje v smuških likih pa se je vršilo na novem smučem torišču. Rezultati: v smuku: 1. Kavčič Bojan 2.7 dve petini, 2. Černe Tonček 2.7 tri petine, Müller Konrad 2.10 ena petina; v slalomu: 1. Zore Branko 1.42 tri petine, 2. Kavčič Bojan 1.48 tri petine, 3. Radivojevič B. 1.52 dve petini. — kombinacija: 1. Zore Branko 98.27 točk, 2. Kavčič Bojan 97.05 točk, 3. Müller Konrad 93.76 točk.

Vsi v na 1. izlet slovenske zimsko-sportne zveze ob 24.—26. t. m., kjer bodo največje zimsko-sportne prireditve v letu 1941.

Športni drobji

Slovaška-Nemčija v hokeju na ledu. Slovaški in nemški hokejisti se srečajo 15. t. m. v Bratislavi, revanšni dvoboj pa bo 1 in 2. februarja v Berlinu.

Ladomuegue poučuje učence iz Nice. Famosni francoski srednjepročja Jules Ladoumegue se je nastanil v Nici, kjer je tehnični svetovalec atletov kluba Olimpie. Istočasno je nastavljen kot telovadni učitelj na neki šoli v Nici, kar ga pa — kaor sam pravi — ne bo prav nič motilo, da ne bi poskušal francoski rekord na 1500 m spraviti pod 4 minute.

Mostert v športni panatli. Odlični belgijski tekač Mostert je zmagal v športni panatli v Bruslju v foku na 1500 m v času 4:06,6 min. Za 1000 m je rabil ob tej priliki 2:44 min.

★

Nustrovane športske novosti št. 3 so izšle z naslednjo vsebino: Dvakrat Gradjanski—BSK. — Mi-nister za telesno vzgojo za ureditev sporov v našem športu. — Dobra bilanca madžarskega športa. — V Sloveniji je snega dovolj. — Zimski raj na Jahorini. — Despot je v novi etiski. — »Modra knjiga« zagreb-ske nogometne podzveze. — Slavnj plavalci prejš-njih časov. — Bogat mednarodni spored italijanskih hokejistov itd. — Posamezne številke so po 1 din.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina. Težkoatletska sekcija ima zopet svoje redne treninge in sicer vsak ponedeljek od 7 do pol 9 v telovadnici I. realne gimnazije v Vegovi ulici (nasproti univerze). Vabim vse člane in one, ki se zanimajo za rokoborbo in dviganje uteži, da se udeležijo treninga. — Načelnik.

Smučarski tečaj za začetnike v Ljubljani. — Smučarski klub Ljubljana nadaljuje s svojim brezplačnim smučarskim tečajem v Ljubljani pod vodetvom svojega zveznega smučarskega učitelja g. Vučnika. Zbirališče vsak dan pod Rožnikom pri Čadu ob 15.15. Tečaj priporočamo vsem smučar-jem, zlasti začetnikom.

ZFO

Smučarske tekme FO Dol

F.O. Dol je na praznik sv. Treh kraljev izvedel smuške tekme. Po vztrajnem vežbanju se je pokazal viden napredek. Odsek ima v svoji sredi dva dobra smučarja, ki dajeta ostalim fantom vse potrebne nauke za ta zimski šport. Brata Jože in France Jerman sta res prava vodnika in duša odseka ter zaslužita priznanje. Tekmovanje je pokazalo, da imajo fantje za seboj mnogo načrtnega treninga. Dogodek dneva pa je bil, da je učenec prekosil svojega učitelja. Letos se je tudi povečalo število smučarjev. Tekmovalo je 26 smučarjev, ki so vsi privzili na cilj.

Rezultati so sledeči: Člani, prvi razred (na 10 kilometrov): 1. Povčnik Ant. 1:05.12; 2. Jerman Jože 1:05.39; 3. Mejač Franc 1:08.10; 4. Jerman Franc 1:09.38. — Člani, drugi razred (na 5 km): 1. Zle Franc 0:45.02; 2. Mejač Jože 0:47.53; 3. Ložar Franc 0:55.20. — Mladci na 5 km: 1. Kuhar Jakob 0:34.44; 2. Gregorin Franc 0:36.45; 3. Kuhar Janez 0:38.25. —Naraščaj na 1 km: 1. Vidmar Anton 0:08.19; 2. Fle-re Jože 0:09; 3. Morela Ivan 0:09.12.

Vidi se, da se pri članih prva mesta vedno menjavajo in da je vedno večja borba zanje. Pri mladcih pa vodi talentirani Kuhar Jakob.

Pričetek tekem je naznanil glas roga. Točno ob pol 11 je startal prvi tekmovalec. Organizacija tekem je bila dobro izvedena. Proga pa je bila nekoliko težka. Tekmovanju je prisostvovalo mnogo domačinov, ki so imeli na račun tekmujočih mnogo pristrane zabave, tako da je bila okolica dobro razpoložena. Omeniti moram, da smo imeli priliko videti med gledalci može, ki vodijo delo naše občine in tudi občino samo. Malo pred poldnem pa je glas roga naznanil, da je konec tekmovanja. Popoldne pa je imelo prosvetno društvo igro, kjer so v odmoru razglasili izid tekmovanja. Vsi tek-movalci so bili nagrajeni s ploskom, ki jim ga je prijazno občinstvo prirejalo.

V nedeljo, 12. t. m., pa bo imelo pri nas smuške tekme naše okrožje, kjer bo šlo za prvenstvo v okrožju. Tako bomo imeli zopet priliko videti plemenito borbo naših fantov in fantov drugih odsekov za prva mesta. Lepak pa bo pojasnjeval progo, po kateri bomo tekmovali. Na svidenje v nedeljo v Dolu! Smuk in Bog živi!

★

Vsem bratskim odsekom!

Na trideseti dan po smrti ali pogrebu našega pokojnega voditelja dr. Antona Korošca naj vsak odsek priredi žalno slovesnost. Nanjo povabite ob-činstvo in odličnike. Podrobna navodila najdete v 12. knjižici »Naše delo«, ki je že izšla in jo danes prejmejo vsi odseki. — Predsedstvo ZFO.

Vaditeljska telovadba. V ponedeljek 13. jan-uarja se začne zopet redna telovadba o telovad-nici I. realne gimnazije v Vegovi ulici (nasproti univerze) od 8—10 za vse vaditelje ljubljanskih odsekov Vabimo vse, ki so dosedaj posestali to telovadbo in tudi starejše brate, ki imajo veselje do telovadbe. Bog živi! — Tehnični odbor ZFO.

FO Ljubljana — Sv. Jakob — ima zopet svojo redno telovadbo v sredo 15. januarja 1941 od 8—10 v telovadnici I. realne gimnazije v Vegovi ulici.

Mladci pa imajo telovadbo vsako soboto od 6—8, istotam. Obvezno za vse, tako člane, kakor mladece. Bog živi! — Odbor.

ZDK

III. smučarske tekme Zveze dekliških krožkov

Zveza dekliških krožkov razpisuje smuške te-kme v kratkem smuku in teku na 3 km dolgi progi za nedeljo 19. januarja 1941 v Skofji Loki. Tekmovalce se po izkazanih sposobnostih pri lan-skih tekmah razdele v dva razreda. Pravico imajo samo članice in mladenke Zveze dekliških krož-kov. Tekmovalna proga za tekmovalke I. in I. razreda je ista in so pogoji za vse tekmovalke enaki. Prijave za tekme je poslati do 17. januarja opoldne na naslov Zveze dekliških krožkov, Ljub-ljana, Miklošičeva cesta 7, obenem s prijavnino v smislu Tekmovalne reda. Za vse zakasnele pri-jave morajo prijavitelke plačati dvojno prijavnino; prijave se bodo sprejemale tudi na kraju tekem. Vsaka tekmovalka se mora izkazati s člansko legitimacijo in s potrdilom o plačani članarini.

Spored:

V nedeljo 19. januarja sv. maša ob 8 zjutraj, nato žrebanje startnih števil, ob 10 start za smuk, nat. smuški tek.

Razglasitev doseženih mest in razdelitev na-grad bo po končanih tekmah v Društvnem domu.

MARIBOR

Občni zbor mariborskih gasilcev

Maribor, 11. jan. Snoči se je v prostorih Gasilskega doma vršil 70. redni letni občni zbor mariborskih gasilcev, katerega so se poleg mariborskih gasilcev in reševalcev udeležili tudi zastopnik župana ravnatelj Rogošek, mariborski podžupan Franjo Zebot, zastopnik vojske Nikola Dimitrijevič in starešina gasilske župe Maribor mesto A. Kessler.

Občnemu zboru je predsedoval predsednik Bogdan Pogačnik, na čigar predlog sta bili sprejeti vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in pokrovitelju jugoslovanskega gasilstva kraljeviču Tomislavu. Pozdravna brzojavka je bila odposlana ministru za telesno vzgojo Pančiču, pisni pismo pozdravi pa so bili poslani starešini Jugoslovanske gasilske zveze ministru Snoj, starešini Gasilske zajednice v Ljubljani dr. Kodretu in najstarejšemu gasilcu stoletniku dr. Urbaneku. V svojem pozdravnem nagovoru se je predsednik spomnil umrlih članov dr. A. Wankmullerja in gasilca godbenika J. Kosija. Lepe besede je predsednik spregovoril spominu voditelja dr. A. Korošca.

Sledila so poročila posameznih funkcionarjev. Prvi je poročal poveljnik Fr. Kramberger, ki je v svojem poročilu poudaril, da se je požarna varnost v Mariboru zelo zboljšala, saj je bilo v preteklem letu letu v Mariboru le 5 malih, 4 srednjih in 2 večja požara. Zunanje mesta je gasilska četa sodelovala v 9 primerih. Pri vseh 20 požarih, pri katerih je četa sodelovala, je bilo 658.000 din škoda, obvarovano pa je bilo 5.025.000 dinarjev. Poleg požarov je bila četa klicana na pomoč pri 15 živalskih in 6 avto nezgodah. V vseh primerih, ko je četa šla na pomoč, je sodelovala skupno 322 gasilcev, ki so bili zaposleni skupaj 469 ur. Poleg velikega reševalnega dela, je četa mnogo storila za pripravo

za zaščito mesta pred napadi iz zraka. Poveljnik se je udeležil mnogo sej in sestankov, ki so imeli namen dokončno organizirati zaščito mariborskega mesta.

Tajniško poročilo je za obolelega tajnika podal g. Bizjak. Četa ima 63 izvršujočih članov, 3 rezervne člane, 5 častnih članov, 25 godbenikov in 718 podpornih članov. Društvo je v preteklem letu pridobilo na novih prostorih, kjer so se letos vršili tečaj za industrijske gasilce in tečaj za obveznike tretjega poziva.

Iz blagajniškega poročila g. Divjaka je razvidno, da je četa v preteklem letu imela 438.778 dinarjev dohodkov in 409.378 dinarjev izdatkov. Poročilo gospodarja g. Gostinčiča navaja, da predstavlja četni inventar vrednost 1.397.291 dinarjev.

Poročilo odsotnega šefa zdravnika dr. Bedjanča je prebral prof. Modic. Reševalni oddelki je izvršil 2138 prevozov. Vozovi so prevozili skupno 2.370 km. Reševalni oddelki je interveniral v 23 slučajih obratne nezdgo, 28 primerih cestne nezgode in v 21 slučajih samomora, odnosno umora. V ambulanti so reševalci nudili prvo pomoč v 437 primerih.

Mariborska četa ima tudi svoj kulturno-prosvetni odsek, za katerega je poročal g. Hamersak. O pasivni obrambi je poročal prof. Modic.

Proračun za prihodnje leto je določen na 541.913 dinarjev. Rezervni proračun znaša 66.000 dinarjev.

Ob koncu občnega zbora sta se k besedi oglašila mariborski podžupan Fr. Zebot, ki je tudi za bodoče obljubil vso pomoč mestne občine, in starešina gasilske župe za Maribor g. Kessler.

Pri volitvah je bil z malimi spremembami izvoljen dosedanj odbor.

Proračunski predlog mariborskega okr. cestnega odbora

Maribor, 11. januarja.

Mariborski okrajni cestni odbor je izdal razglas o proračunu izdatkov in dohodkov za proračunsko dobo od 1. aprila do 31. decembra 1941. Po tem predlogu bi mariborski okrajni cestni odbor imel skupno 4.694.326 dinarjev izdatkov. To je predlog minimalnih potrebščin. Predlog maksimalnih potrebščin pa predvideva 5.915.342 din izdatkov. — Po predlogu minimalnih potrebščin bi za upravne in osebne izdatke šlo 58.916 dinarjev, za stvarne izdatke 1.311.464 din, za vzdrževanje dovoznih cest 25.170 din, za potrebščine cestnega okraja 2.538.776 din in za izredne izdatke (nove gradnje) 760.000 dinarjev. Predlog maksimalnih potrebščin pa predvideva za osebne in upravne izdatke 58.916 din, za stvarne izdatke 2.532.480 din, za vzdrževanje dovoznih cest 25.170 din, za potrebščine cestnega okraja 2.538.776 din in za izredne izdatke 760.000 dinarjev.

Predlagano kritje minimalnih potrebščin je naslednje: Dohodki cestnega okraja 2.927.166 din, prispevki banovine 1.378.770 din, prispevki železniške uprave 8390 in izredni dohodki 380.000 din. Predlagano kritje za maksimalne potrebščine pa je naslednje: dohodki cestnega okraja 2.927.166 din, prispevki banovine 2.599.786 din, prispevki železniške uprave 8390 din in izredni dohodki 380.000 din.

Podrobni proračun je davčnim zavezavcem cestnega okraja od 12. jan. do 26. jan. na vpogled v pisarni okrajnega cestnega odbora v Mariboru. Morebitne ugovore in pomisleke proti proračunu morajo davčni zavezanci v navedeni dobi vložiti pisмено pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru med uradnimi urami.

AFRIK žimo, vato dobavlja poceni

»Obnova« F. Novak

MARIBOR, Jurčičeva ulica 6

m Duhovniško zborovanje v Mariboru. V četrtek, 16. t. m. ob desetih dopoldne bo v avli mariborskega bogoslovja duhovniško zborovanje s sledečim sporedom: 1. predavanje zastopnika »Društva treznoti« iz Ljubljane. 2. Predavanje lavantinskega vodje treznotnega dela: Idejni in organizacijski načrt dela za treznot in pravno obnovu v lavantinski škofiji. 3. Razgovor in predlogi. Duhovniki lavantinske škofije so vabiljeni, da se zborovanju udeležijo v čim večjem številu, da bodo tem lažje podprli delo za treznot in pravno obnovu, ki ne dovoljuje odlaganja. — Vodstvo.

m Dekliški krožek Maribor I. opozarja svoje članice, da bo v eredo zanimiv sestanek. Hkrati opozarjamo na redno telovadbo, ki se vrši v torek. m Smrt blage gospe. V 72 letu starosti je umrla gospe Jera Grnjak, roj. Fošnerič. Pogreb blage pokojnice bo v ponedeljek, 13. januarja ob 15. iz mrtvašnice na Pobrežju na magdalensko pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v torek v magdalenski župnijski cerkvi zjutraj ob sedmih. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje!

m Smrtna kosa. V Radvanju je umrla posestnica Elizabeta Onc, stara 75 let. — V bolnišnici je umrla 60 letna soprogica železniškega uradnika Katarina Pešec in 31 letna delavka Rozalija Kajtnar. — Na Tezmem, v Vodnikovici ulici je umrl 35 letni tkalski mojster Ferdinand Glaser. — Naj v miru počivajo, sorodnikom naše sožalje!

KONRAD MIHELIČ

krojaški atelje

Maribor, Glavni trg 24

m Zaključek šahovskega turnirja. V petek zvečer je bil zaključen šahovski turnir. V poslednjem kolu so igrali: Knehtl nad Kukovcem. Gerželj nad Vidovcem. Stupan nad Lobkovom in Babič nad Kuterjem. Partija Marvin : Marotti je ostala remis. Prva je postal prof. Stupan z 8 točkami. Sledijo mu Mišura s 7 in pol, Babič s 6 in pol, Kukovec s 6, Gerželj in Vidovič s 5 in pol, Kuster s 4 in pol, Lobkov s 4, Marotti s 3, Marvin s 2 in pol in Knehtl z 2 točkama.

m Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe bo v sredo 15. januarja ob 20 v dvorani »Narodnega doma«. Na sporedu, ki ga bo izvajala ga. Marta Osterc-Valjalo, so sami slovenski skladatelji. Več na plakatih.

m Magdina žrtve je naslov igre, ki jo bodo danes popoldne ob pol 5 igrali »Velike klare« v Zadrugiški banki. Vsi prisrčno vabljeni!

m Še ene Stradivarijeve gosli. Časopisje je zadnje čase večkrat poročalo o Stradivarijevih gosljih, ki jih imajo v lasti Slovenci. Sedaj nam g. Alojzij Uranjek iz Maribora sporoča, da ima tudi on take

gosli, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

Kupujte »Slovenčev« koledar«!

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

goel, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

goel, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

goel, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

goel, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

goel, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

goel, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

goel, na katerih je napisano, da jih je izdelal Stradivarij L. 1715. Kupil jih je L. 1920. od nekega mariborskega kapelnika.

m Jate divjih gosli. Na Dravskem polju letajo sedaj jate divjih gosli. Včasih jih je v eni sami jati po sto. Gosi sedajo najraje ob namakalnih kanalih na Dravskem polju, kjer je voda pobrala sneg, tako da imajo pašo. Lovci jih pridno zalezujejo ter so jih nekateri že precej postrelili.

m Ljudska univerza bo pričela s svojim delovanjem v ponedeljek, dne 13. januarja. V spomin 30 letnice smrti L. Tolstega bo govoril dr. Nikola Preizbraženski, lektor ruskega jezika na ljubljanski univerzi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članov OUZD in njihovim svojem vrši danes zdrav-

nik dr. Ludvik Stopar, Studenci, Kralja Petra c. 39. m Poziv daljšcem krvl. Mariborsko zdravništvo in društvo Rdečega križa v Mariboru se je z ozirom na potrebe, ki so se pokazale v novem času, glede krvnih transfuzij odločilo, da reši dokončno to vprašanje tudi za Maribor in okolico v smislu najnovejših znanstvenih izsledkov zdravniške vede. V okviru društva Rdečega križa v Mariboru se je zato ustanovila posebna sekcija daljšcem krvl, ki bodo dobili posebne legitimacije in bodo vpisani v posebnih seznamih pri sekciji; biti morajo zdravnikom in zavodom vsak čas na razpolago. V postev pridejo popolnoma zdrave osebe obojega spola v starosti od 20 do 45 let. Vse zadevne potrebne zdravniške preiskave prijavljenih oseb bodo izvršili tukajšnji zdravstveni zavodi brezplačno in opredelili preiskovane osebe po njihovih krvnih skupinah. Vsaka oseba, ki bi dala na razpolago kati za transfuzijo, dobi količini krvi odgovarjajočo denarno odškodnino, kakršna je običajna v drugih mestih, in sicer od 200 dinarjev naprej. Osebe obojega spola, brez razlike stanu, v starosti 20 do 45 let, ki so popolnoma zdrave in voljne ob potrebi dati na razpolago svojo kri, naj se zgledajo do vključno 20. januarja t. l. ali v laboratoriju medicinskega oddelka splošne bolnice v Mariboru, ali v Zdravstvenem domu v Mariboru, ali v pisarni Rdečega križa na ereskem načelstvu Maribor, levi breg, soba št. 43, II. nadst., med 10. in 12. uro.

Gledališče

Sobota, 11. januarja, ob 20.: »Plec v maskah«. Red C. Gostovanec gđ. Vere Majdičeve in Zana Francica, prvega tenorja ljubljanske opere.

Nedelja, 12. januarja, ob 15.: »Habakuk«. — Ob 20. »Lepa Vida«.

Šmarje pri Jelšah

Naša krajevna in okrajna mladinska organizacija JRZ se je na sv. Tri Kralje popoldne lepo spomnila našega pokojnega voditelja dr. Antona Korošca z uspešno komemoracijo. Dr. Korošca, ki je prav kot poslanec šmarskega okraja v dunajskem parlamentu začel svojo politično kariero, si bo šmarska mladina ohranila za vzor in program vsega svojega delovanja. Slava njegovemu spominu!

Kmečka zveza je priredila v torek, 7. jan., pomenben gospodarski tečaj, na katerem sta govorila g. referent Puš iz Ljubljane, ki je posebno naglasil moč in pomen združništva za našega kmeta, in g. ravnatelj Vinarske zadruge iz Ptujja g. Bracko, ki je s posebnim ozirom na šmarsko vinogradništvo razložil, kako naj svoje vinograde prenovimo, da bomo izboljšali kvaliteto našega vina in si pridobili odjemalcev in zagotovili dobro prodajo. Z zdajnjima vinskim razstavama v Šmarju se je že marsikaj v tem pogledu doseglo. Treba bo storiti še marsikaj na vseh področjih, da bomo zboljšali glas naših vin, ki v resnici niso tako slaba, le posvetiti jim je treba vso skrb. — Opozarjamo na sestanek Kmečke zveze, ki bo v torek, 14. januarja. Govorila bosta g. inž. Koprivšek in g. referent Pregelj. V nedeljo, 19. januarja, pa bo predavanje Sadijske družnice o sadijarstvu in vrtnarstvu. Predavala bosta gospoda iz Ljubljane.

CELJE

svojih nalog, prebivalstvu pa svetujemo, da se pri dajanju podatkov bodisi v kakršni koli zvezi pri razdelitvi živil ravna po navodilih in z naklonjenostjo spremlja delo Prehranjevalnega odbora. Prehranjevalni odbor vodi g. Franjo Fijavž, dodeljeni pa sta mu še dve moči, kar je za ogromno delo tega urada vsekar premalo. Mestna uprava gotovo ne bo tu štedila, saj gre tu v prvi vrsti za red, ki bo v korist občinstva in mestne uprave.

Sedaj so začeli v Prehranjevalnem odboru s pripravami za racionaliranje najnujnejših živil. Največ težko daje uradu neuvrednost prebivalstva, ki stalno prihaja v urad in želi popraviti že oddane vprašalne pole. Mnogi celo še niso oddali pol, zato je razumljivo, da urad še ne more pričeti z rednim poslovanjem. Oni, ki še pol niso oddali, bodo morali pripisati sami sebi, če bodo ostali brez živilskih kart.

Moko, ki je prispela za prvo četrtino meseca, je Prehranjevalni odbor že razdelil med peke in trgovce. Te količine, gledane s stališča prejšnjih potreb, so mnogo premajhne, spriznati pa se moramo z novimi odredbami, ki predvidevajo, da se sme potrošiti za pečenje kruha samo 40% pšenice moko, ostalo pa je treba kriti s koruzno moko. Zato bodo morali trgovci in privatniki gledati, da se preskrbe s čimvečjo količino koruzne moko tako, da bodo stvarno krite potrebe prebivalstva, zlasti delavskih slojev, katerim je kruh najnujnejša vsakdanja potreba.

Radio-aparati

Radione - Telefunken - Blaupunkt - Orion. - Pisalni stroji Adler in Rhein-methall in Olypid (tudi na obroke)

RADIO-TOPLAK-CELJE

Prešernova 5/1

e Usmilit se vendar dijakov. Prošnja na upravo železnice. V »Slovenec« z dne 14. decembra 1940 smo naslovili pod »Usmilit se vendar dijakov« prošnjo na našo železniško direkcijo, v kateri smo pod navedbo tehtnih razlogov natančno obrazložili neuteleženost ukinitve vlakov na progi Celje-Grobelno in prosili, da se ti vlaki zopet vpeljejo. Naša prošnja pa je bila neuslišana glas vpajočega v pušavi, pa čeprav nam je prav dobro znano, da so bile tozadevno storjene tudi osebne intervencije in so prizadete občine Teharje, Sv. Jurij itd. vložile direktne dobro podprte prošnje. Znano nam je, da sta se za stvar tudi zavzela gg. senatorja Smodej in Mihelič in gotovo tudi zbornica za TOI v Ljubljani, za kar se jim vsi hudo prizadevati stariši in dijaki prav iskreno zahvaljujemo z javno prošnjo, da blagovolijo intervenirati usque ad finem, to je, dokler se ti za blago naše mladine tako potrebni vlaki zopet ne vpeljejo, vsaj lokalna vlada, št. 2135, ki stoji kurjen zastoj s posadka vred v Grobelnem, in vlak št. 2130.

e Uradno popraviljanje volivnih imenikov v letu 1941. Po § 5 zakona o volivnih imenikih Sl. list z dne 12. septembra 1931, št. 347-34 mora mestno poglavarstvo v dobi od 1. do vštete 31. januarja vsakega leta izvršiti uradoma popravke stalnih volivnih imenikov. Pri tem vpiše v volivne imenike s svojim sklepom vse osebe, ki imajo volivno pravico, pa še niso vpisane, ter izpusti na isti način one, ki so izgubili to pravico. Vojaki, ki so odslužili, odnosno ki v letu 1941 služijo svoj rok, se vpišejo uradoma. Volivno pravico za volitve v narodno skupščino imajo vsi moški

državljeni kraljevine Jugoslavije po rojstvu ali naturalizaciji, ko so dovršili 21. leto starosti in vsaj že leto dni bivajo v občini. Državni in javni samoupravni uslužbenici se vpišejo v volivne imenike Celja, ako imajo v njem svoj službeni sedež. Za državne uslužbenice se enoletno bivanje ne zahteva. Vse osebe, ki imajo pravico do vpisa, pa v imenikih še niso vpisane, naj se zgledajo v času od 13. do vključno 30. januarja 1941, med 9 in 12 v sobi št. 2 mestnega poglavarstva. S seboj naj prinesejo krstni list, uradno potrjeno o državljanstvu in uradno potrjeno o predpisanim bivanju v občini Celje. V navedenem času naj se zaradi popravkov v imenikih zgledajo tudi oni, katerih imena, poklici, službeni in drugi nazivi ter bivalični niso vpisani. — Mestno poglavarstvo Celje.

Kupujte »Slovenčev« koledar«!

e Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe. Ponovno opozarjamo na ta koncert ki bo v četrtek 16. januarja ob 20. v mali dvorani hotela »Union«. Zanimive skladbe naših domačih skladateljev bo izvajala ga. Osterc-Valjalo. Vstopnice pri blagajni kina »Union«.

e Kongregacija celjskih gospa ima danes v nedeljo svoj običajni mesečni shod pri šolskih sestrah ob 4 popoldne.

e Franciškovci Križarji uprizore danes ob 4 popoldne v telovadnici okoliške šole skrivnostno igro »Maša strežnica«. Med odmori bo igrala godba. Vabljeni!

e Sadržarji in vrtnarji! bodo zborovali danes ob pol 9 popoldne v telovadnici okoliške šole.

e Tragedijo »Romeo in Julija« bodo uprizorili v torek ob 7 zvečer v Mestnem gledališču Ljubljani. Vstopnice so v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

e Prosvetni večer KPD bo v torek ob 8 zvečer v Domu v Samostanski ulici. Na sporedu predavanja g. prof. Franca Sušteršiča iz Ljubljane z naslovom »Zvezde žarijo«. Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

e Na Frankolovem pri Celju so imeli mladčevski tečaj, ki ga je priredila celjska podzveza ZFO. Ob sklepu je 20 fantov napravilo poskusno smučarsko tekmo v Konjski gori pod vodstvom znanega planince in smučarja župnika Alojza Sunčiča. Danes v nedeljo bodo priredili prvi smučarski dan. Po prvi sv. maši bo g. Sunčič blagoslovil smučarske potrebščine, ob 1 pa bodo tekme na 6 km dolgi progi. Višinska razlika je 400 m. Prvo nagrado za prvaka v smuku je daroval g. župnik. — Včeraj so pokopali Pintar Angelo iz Lipe, ki je umrl kot žrtve materinstva zaradi prezgodnjega poroda. Otrček, hčerka Veronika, je ostala pri življenju. Rajnica, ki je sorodnica senatorja Smodeja, je dopolnila 37 let. Naj v miru počiva, svoicem naše iskreno sožalje!

Ptuj

Božičnica na drž. okoliški ljudski šoli v Ptuj. Podružnica KJS v Ptuj je oblekla, oz. obula 40 učencev, m. in ž., podružnica CMD pa 12 učenec. Kr. šolski odbor za okol. šolo je prispeval 1000 din; kr. banska uprava v Ljubljani 7 m mostkega blaga in 15 m blaga za perilo; trg. v Ptuj gg. Franjo Lenart 500 din; Ivan Cikel 20 m blaga za perilo; Alojz Brenčič 4½ m hlačevine in 8 m blaga za perilo; Reinhard 200 din; Klementič vesto, kapo in dva para nogavic; Vuha in Bačnar 4 nahrbtnike; Milko Senčar in F. C. Schwab ter ga. mr. Nada Orožen po 20 din; Mestna hranišnica in Zadruga elektrarna po 100 din. Vsem cenjenim dobrotnikom naše mladine: Bog plačaj! Obdarovanih je bilo 105 učencev v skupni vrednosti 11.000 din, ako upoštevamo sedanje cene. Pred razdelitvijo je bila priredna prireditelj s prav lepim sporedom. Obdarovanci so bili tudi dobro pogosteni. Pri nabiranju sta sodelovala predvsem učiteljica ga. Jožica Nagelschmid in učitelj C. Kafol. — Šolsko upraviteljstvo vladno prosi one, ki se še niso odzvali prošnji niti za božičnico niti za šolsko kuhinjo, da bi se spomnili vsaj naše kuhinje. Poročilo o šolski kuhinji bo sledilo.

Krajevni šolski odbor za okoliško šolo Ptuj je imel žalno sejo za pok. veličim državnikom, narodnim voditeljem in prosvetnim delavcem dr. Antonom Korošcem v nedeljo, 15. decembra. V počastitev spomina je odbor določil 200 din šolskima kuhinjama na okoliški šoli.

Središče ob Dravi

Gibanje prebivalstva. V preteklem letu se je rojilo v naši župniji 46 otrok; od teh je 29 moških in 17 žensk. Kot drugod tudi pri nas število rojstev stalno pada. V normalnih in moralno zdravih časih se je število rojstev suhalo od 65 do 80. — Poročenih je bilo 24 parov, mladoletnih nevest je bilo razmeroma malo, a nobena ne pod 18 let. — Mrličev je bilo 48 (torej dva več kakor rojstev!) in sicer 24 moških in 24 žensk. Od teh je bil samo en tujec. Zanimivo je, da je med mrličji četrtina (12) otrok do 7. leta. — Če primerjamo število rojstev s številom mrličev, je razvidno, da ni nobenega prirastka na domačem prebivalstvu; temveč nazadovanje.

Šolska kuhinja. Komaj je minila božičnica na šoli, ki se je tako lepo posrečila, že je tukajšnje upraviteljstvo začelo zopet s priprav

Nedeljsko branje

Rembrandt: Sveta Družina
(K današnjemu godu svete Družine)

Kraljestvo za eno samo laž

Nekoč je živel prav posebno čeden kralj. Tako je bil prijeten, da sploh ni moči razumeti, zakaj da mu je bila žena ušla. Seveda ni kar tako ljavenan zbežala kot bi ti in jaz — kaj takega se pri kraljevih ne zgodi. A nekega dne je odšla s svojim dvornim višjim nadblevarjem in v spremstvu nekaterih prepotrebnih članov svojega dvora na potovanje — in tam je tudi ostala. Užaloščeni, čedni kralj je našel edino uteho v Loredani, svoji muhasti hčerki, ki se je pa malce po materi vrgla.

Za njen sedemnajsti rojstni dan ji je čedni kralj dovolil, da je smela napisati klatro dolg list samih želja. A ona ni vzela peresa v roko, tudi ni nič preudarjala, marveč se je koj odločila: »Moža, moža, moža, očka,« je prijazno in brez obotavljanja povedala. Čedni kralj je padel iz vseh oblakov, toda, kaj bi? Moral ji je ugoditi, če ni hotel doživeti tega, da bi tudi njegova hčerka odšla s prepotrebnimi člani dvora na potovanje.

Princesa si je pa nekaj izmislila in to je dala razglasiti po vseh deželah: da hoče imeti za moža najbolj zabavnega človeka. In kdor bi ji znal pripovedovati tako čudovite in čudne stvari, da bi mu morala reči: »lažeš!« — tega bo vzela za moža. Prišli so knezi in gospodje in cesarski sinovi in so ji šegavo in prikupno klatili zvezde z nebá. Toda ona jih je le priskutno zavrnila: »Tako, tako. Oh? Oh. — Prav, dobro, lahko si to predstavljam.« Do obupa je spravila kraljevske sinove.

Tedaj je rekel Sandor, najslavnejši junaški princ, svojemu polbratu, pastirju Mikši: »Tej nesramni, nosati in ušivi princu bomo tako zagodili, da ji bo za zmeraj odklenalo. Meni se niti ne bo treba lagati, pripovedoval ji bom kar storijo iz svojega vsakdanjega življenja, česar ne bo mogla verjeti ne razumeti: pa jo bom ugnal v kozji rog! A jaz je niti ne maram za ženo; vrgel ji bom svojo rokavico v obraz. Potem bo pa tako osramočena, da se ne bo hotel noben kraljevski sin, ki mu je kaj do časti, udeležiti več te trapaste tekme. Kaj praviš na to, Mikša?« Mikša se je postavil v pozor in je izjavil obdujujoče: »Sijajno, moj visoki brat! Kaj takega ste si mogli samo vi izmisliti!« — »Veš kaj, dragi moj, jaz bi te prav za prav lahko s seboj vzel.« Je dejal junaški princ sinu svoje dojlje in še dodal: »Dober vpliv imaš name in sploh si fant od fare.« Pastirju je dal lep plašč in ga imenoval za svojega adjutanta.

Ko sta oba brata prišla na kraljevski dvor, je dobri kralj takoj nejevoljno dejal Sandorju: »Pustiva vse ceremonije, vaša kraljevska visokost! Do grla in čez sem sit te snubaške gonje. Vi ste videli, ko da boste kos tej komediji in jo boste uspešno končali. Rad bi že mir imel. Le pojdit skozi srebrno dvorano na desni, potem kar naravnost in pridite točno v knjižnico. Tam dobite princeso. Oprostite, da vas ne spremim, a jaz nimam nobenega potrpljenja več.«

Mikša je kar butal v vrata in jih sunkoma odpiral pred junaškim princem, ki je divje devil naprej, in kmalu sta bila pred bralnim prestolom princese, ki je zdolgočasna zaprla knjigo. Sandor, ki je z zlatom vezeni plašč odgrnil in ga

vrgel preko rame, je potegnil krivo sabljo iz nožnice in je kleče počastil princeso. Mikša je začuden obstal v senci v kotu pri vratih, zakaj take nastop je bil povsem izven njunega načrta.

Mala Loredana je bila res višek nesramnosti, zakaj, prav nič se ni na prvi pogled zaljubila v Sandorja. Marveč je le malomarno utripala s trepalnicami, in ga je raztreseno opazovala skozi lornjon. Polem je nastavila to napravo na Mikšo in je rekla:

»Kdo je pa tale tam v kotu pri vratih?«

Sandorju je šinila junaška kri v glavo. Kakor gumijasta žoga je poskočil kvišku in dejal: »Prosim, princesa, da ostanete pri stvari. Prišel sem, da izpolnim določene pogoje in vas mogoče povedem domov!« Zakaj navzile njenemu nesramnemu, navzgor privihanemu nosku, mu je bila tako všeč, da je v mislih računal s spremembo konca zadnjega prizora. Loredana pa je venomer gledala Mikšo skozi lornjono in je rekla:

»Vi tam — kako vam je pa ime?«

Mikša se je še bolj stisnil v kot in je v zadregi odvrnil:

»Oh — nič, nič — jaz sem kar tako prišel zraven...«

Princesa je ježno zavzdihnila, potem je zadržno dejala junaškemu princu:

»Torej, prosim, začnite! Poslušam!«

Take nepričakovane muhe so spravile Sandorja iz tira. Bil je navajen, da so se dekleta ob pogledu nanj kar razcedila. Zatorej je hudo pogledal s svojimi plantičnimi očmi, pogladil si je črne brke in se zbral. Nato je začel predavati o svojem poslednjem doživljanju:

»Torej poslušajte, prekrasna! Ko smo nocoj prekorčili gorovje in smo se utaborili ob vnožju strašne, grozeče pečine za čez noč, sem videl, kako se je sklanjal nizdol pošastni zmaj in je kazal zobe.«

»Tako, tako,« je rekla princesa.

»To je bila pošast, ki je bljuvala ogenj in je pila kri in je imela dolge čekane. Velikanska pasja glava je tičala na kačastem vratu, truplo rdečih luskin pa je bilo na štirih železnih krempljastih nogah.«

»Oh, kaj še...«, je rekla princesa.

»Bodite rep je tičal v bivolskem rogu; strašen pogled! Ze je pošast čavnila po meni, tedaj sem izdri sabljo...«

Princesa je zazdehalala.

»Odsekala sem ji pasjo glavo — pa so zrastle koj tri druge. Z enim samim zamahom sem odsekala te tri glave — pa je zajezljalo devet groznih zmajskih glav proti meni!« Junaški princ si je obrisal pot s čela.

»No, to je bilo pa hudo.«

»Tokrat sem spoznal, da pošasti ne bo moči uničiti s človeškim orodjem. Izdri sem pištolo izza pasa in jo nabil z blagoslovljenimi srebrnimi kroglami, ki sem jih zmeraj nosil s seboj.«

Princesa je pogledala skozi okno, rekoč:

»To pa ni bilo neumno,« je dejala princesa in je ostro pogledala v kot pri vratih.

»A kako uničiti devet glav z eno kroglo? Medtem ko sem preudarjal, sem se boril ko besen, da bi pošast odganjal od sebe. Pri tem sem moral pa ves čas paziti, da ni padla nobena

glava več, zakaj namesto vsake glave so zrastle tri nove.«

»Čudno, čudno,« je rekla Loredana in si je pripravila blazine za popoldansko spanje.

»Tedadci mi je šinila prava misel v glavo: medtem ko sem se z desnico branil pred glavami, sem z levico izstrelil blagoslovljeno kroglo naravnost v glavno žilo.«

»To pa ni bilo nerodno,« je dejala princesa in je položila glavico s privihamim noskom na blazine.

»Kadeča se kri je mogočno pljusnila kvišku ko črna reka lave in bi me bila skoraj zadušila, a...«

»Ze mogoče...« je rekla princesa vsa v drnavici in je začela prav fino in ljubko smrčati.

Takrat pa je junaški princ divje zaklel in je rekel nekaj, česar še noben človek ni rekel kake princesi. Odvihral je proč in tako zaloputnil z vrati, da je kar zagrmelo.

Princesa se je koj zdramila.

»Naj pride tisti tam takoj iz svojega kota sem,« je oblastno ukazala in je z larnjonom pokazala na prostor tik pred prestolom. Mikša se je splazil ven.

»Kdo pa si prav za prav?«

»Na povelje, gospodična kraljevska hči, jaz sem spremljevalec visokosti, prince Sandorja,« je obotavljaje se povedal Mikša.

»To ti je pa dolgočasen pajac,« je Loredana omalovažujoče dejala, »ali se ti ne znaš bolje lagati?«

»Jaz se sploh ne znam lagati in vse po resnici povem; kaj hočete, trapa je trapa,« je rekel Mikša v skrbeh.

»No, pa vsaj poskusite ga je vabila princesa.

No, si je dejal Mikša, če se je že treba lagati, se bom pa tako lagal, ko pes teče; prav. Torej: »Princesa Loredana je najbolj nepotrebna, najbolj nesramna smrkvovka, ki je sploh kdaj mučila kako spletno...«

»E...!« je rekla princesa in je zazijala.

»V vsej državi znajo dekleta kuhati, peči, presti, tkati, likati, vrtnariti, streči... samo princesa Loredana ne zna prav nič in nič!«

»Uf!« je zakričala princesa in je tako srepo pogledala, ko da bi hotela Mikšo z očmi prebosti.

»Ona zna samo zafrkati, kar so pridni stkali in napredli; ona zna samo požreti, ko so marljivi napravili, in pojesti, kar so drugi skuhali...«

»O, to se lažeš! To si se zlagal!«

»Ona nima nobenega srca, iz ljudi se le norčuje, a nikogar ne more imeti rada...«

»To je debela laž! Debela laž!« je kričala princesa, ki je bila rdeča ko kuhan rak in so se ji debele solze trkljale po njenem šegavem, majhnem nosku.

»Loredana ima samo muhe v glavi in misli le na to, kar jo zabava. Ona je lutka brez duše... in zato sploh ne bo dobila nobenega moža in bo ostala vsa zgrbljena, zgubana, brezgoba stara devičica,« je hladnokrvno sklenil Mikša.

»Ti si pač največji lažnivec, kar sem jih sploh kdaj videla!« je kričala princesa in se glasno jokajoč vrgla pastirju krog vratu.

Čedni kralj je kar žarel od sreče, ko je stal na pragu: blagoslovil je mladi par in dejal:

»No, zdaj bo pa vendarle mir v hiši. Vzemite jo, Mikša, pa še krono zraven — tamle v nočni omariji je — jaz pa odidem in bom zase živel.«

Letalčeva smrt

Létel je daleč zadaj za sovražno črto, pod seboj valujoče morje zelenih gozdnih vrhov, kamor še niso bile zasekale vojne granate svojih strašnih ran. Iz globine so sijale zlate, zoreče njive. V daljavi so vstajali iz mlečnobelega jutranje megle zvoniki in kupole velikega mesta. Siroka bela cesta je rezala travnike, srebrni lok ozke reke je objemal prebujeno zemljo.

Mahoma je opazil letalec na široki beli cesti raztegleno, temno črto in njegove večje, oprežujoče oči so spoznale, da se vijejo pod njim brezkončne kolone vojaštva.

To je bilo važno odkritje, lahko se bo z njim pri vojnem poveljstvu postavil. Tam spodaj so spravljali močne edince v prednje črte, torej so bili pri poveljstvu pravilno domnevali, da se v tem odseku nekaj pripravlja. Smehljaje je prišel letalec za nižinsko krmilo in navpično kot kragulj na svoj plen, je šinil srebrni ptič v globino. Hipoma se je pojavil pod njim majhen, bel oblak, obvisel za trenotek v zraku kakor žoga in se počasi razblinil v tanke pramenčke. Letalec se je zopet smehljaj: to je bil torej prvi pozdrav, ki mu ga je poslal sovražnik po 14 brezskrbnih dneh vojaškega dopusta. Srpnel je bil to, smešen srpnel. Mar mislijo tam spodaj, da ga bodo kar na slepo zadeli? Ali zopet se je prikazal oblakček, to pot bliže in potem še eden — dobro so streljali, zares, vrag jih je obsedel — nenkrat je plesalo po ozračju vse polno majhnih, belih oblakov.

Mož v letalu je pomislil, da bi se moral vrtniti ali vsaj vzleteti višje, kajti beli oblaki niso bili zgolj slučajna igra, sedaj je šlo zares. Vendar še ni bil zadovoljen s tem, kar je bil videl. Hotel je zvedeti več, moral je podati točno poročilo. Če se ne moti, se pomika tu spodaj najtežje topništvo, kar pa hoče sovražnik za vsako ceno prikriti. Napravil je lok, da bi bolje videl. Več novih oblakov je počilo krog njega — a kaj je to? Nekaj ga je zadelo ob vrat, začutil je bil udarec, precej močan celo, prav tu pod volneno ovratnico. Njegova prva skrb je veljala motorju: je — li bil poškodovan? A motor je brnel dalje v enakomernem tempu. Letalec je zgrabil višinsko krmilo ter se s polno paro pognal kvišku. Le višje, vedno višje, da se ne bodo beli oblaki zagrizli v letalo, ter je uničil.

Glasneje je zarjovel motor, vriskaje se je pognal srebrni ptič v vsevir. Mož v letalu je čutil, da mu nekaj vročega polzi po vratu. S hlastno kretnjo si je privle volneno ruto tesneje okoli vratu, kot bi hotel na ta način ustaviti rdeči curek. Ali nenehno je skakljaj virček, orosil mu je rame, prsi — ni se hotel ustaviti. Letalec je čutil to lahno polčenje, bolečine pa skoroda nobene. Počasi se mu je temnilo pred očmi, lahna, blagodejna omotica ga je objemala. Bliskovito je poudaril, če ne bi bilo bolj takoj pristati: našli ga bodo spodaj, morda še preden bo izkrcaval.

»No, vendar si povedal resnico, Peterček. Ali mi veš povedati, zakaj je najbolje biti odkritočen in povedati resnico?«

»Zato, da mi pozneje ni treba paziti na to, kaj sem privikrat povedal.«

Morda... Ali pa bo rdeči curek urnejši in vse je bilo zaman. Njegov ponosni srebrni ptič bo postal plen sovražnika. Se vedno je pel svojo prelestno, zmagovalno pesem. Kako krasno je donela, ta vriskajoča melodija nebrzdane sile! Ali si je kdaj kak umirajoč pel lepši labodji spev? Se tesneje so se oklenile roke višinskega krmila, z gnevom je zavrgel misel na pristonek, kvišku je hotel k soncu, ob njegovem plamtečem srcu je sklenil umreti.

Stisnjenih zob se je boril proti vstajajoči omotici. Domislil se je Luksa, svojega zvestega psa. Tako čudno razburjen je bil danes pri vzletu, kot bi bil slutil nesrečo. Boš pač moral poiskati drugega gospodarja, stari, zvesti Luks! Zakaj je naenkrat vidi vse rdeče? Kako veselo skaklja krvavi virček! Višinsko krmilo... le nikar izpustiti, ne se vdati slabosti! Zahvaljen pogumni ptič, zahvaljen stanovitni besneči motor! Sedaj pa — le za hipce oči zapretil! Njena podoba je tu, podoba lepe mlade žene izza zadnjega dopusta. Tiho se smehlja. Kako dolgo je že tega? Štiri dni, ali pet? Moral bi ji bil povenati, da se vrne. Ali bo kaj zalovala? In fantek? O moja Mira. Lepo ime to... Glasno, jecljaje ga je izgovoril. In obviselo je v zraku tuje in nemo kot zmrczel kristal v molčnem vsevirju.

Še se je dvigal ponosni, srebrni ptič, višje in višje je plaval v brezkončnost, še je pel motor svojo zmagovalno pesem. Še je čul to pesem umirajoč, a vedno tiše, vedno bolj oddmaknjeno. Morje luči se je zgrinjalo okoli njega, zopet je zaprl oči. Ker ga je ta blek mamil in slepil. Hipoma je utihnilo brnenje motorja. Iz daljave je priplaval glas poln neizrekljive miline: glas matere; in že je bil mrtev.

(R. Kreutzer.)

Nedeljski listi

Družina! Ti ljuba in lepa domača skupnost! Koliko važnih in tehtnih besed se je že napisalo o tebi! Vsi že vemo, kaj nam je, in kaj nam budi družina. V družini raste, ali propada država.

Kako naj se vzgajajo člani sleherne družine, da bodo koristni človeški družbi? Celo zakladnico receptov in pripomočkov imamo. Le karna dobrih nasvetov in navodil za družinsko vzgojo je velika. Po katerem nasvetu bi segli, da bi bilo najuspešnejše?

»Moli in delaj!« Lepo pravilo! Vendar more samo ob sebi vzgojiti le sebičnega. Ta redno moli in pridno dela, toda zase. Kaj so mu drugi mar! »Dobro delaj in varuj se hudega!« Pravično navodilo! Vendar samo ob sebi se ne naredi povsem pravičnega človeka. So ljudje, ki se po tem navodilu ravnaajo, a njih delež pravičnosti utegne biti še kljub temu majhen. »Boj se Boga in spolnjenj zapovedi!« To je pa že prav božje naročilo. Pa zopet komu ne bo dovolj jasno in vprašal bo s svetopisemskim mladeničem: »Kateri?« Pa mu boste mogli naštevati posamezne zapovedi. Ne smemo pa reči, da bi vsi ti opomini ne bili dobri, koristni in uspešni. Saj so jih nasvetovali in jih še nasvetujejo najboljši vzgojitelji. Vseeno bi si želeli še jasnejšega vzgojnega navodila.

Morda se bomo še najbolj približali jasnejši življenjskemu smotru, če oblikujemo slavno vzgojno načelo takole: Družina naj svoje člane vzgaja tako, da ostanajo vse življenje v ljubečem, prijateljskem razmerju do Boga in v postrežljivi prijaznosti do vseh živih stvari, zlasti do sočloveka. Le v tem so resnični užitek za človeka, ki je na pravem potu. In brez te dvojne ljubezni je življenje dolgočasno.

Kakor je bila Sveta Družina v Nazaretu vir božjega blagoslova za vse človeštvo, tako mora biti dobra družina blagoslov za svojo soseščino, in dobro vzgojen človek bodi na svoj način božji blagoslov za vse, ki pridejo z njim v obližje. Za to usposobiti človeka, se pravi, ga zares vzgojiti.

Isto naroča Pavlov list vernim družinam: »prisrčno usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, miloba, potrpežljivost; prenašajte drug drugega in si odpustajte, če ima kdo na kom kaj grajati; na vse to pa ljubezen, ki je vez popolnosti.«

MLADI SLOVENEČ

Skrivnostni dobrotnik

1.

Iz prvih otroških let se prav dobro spominjam mutaste beračice. Prvič sem jo videla nekje jesenskega večera. Prišla je v našo kuhinjo z veliko viro. Naša mati je pripravljala večerjo in se niti ozrla ni vanjo. Zena jo je sunila pod rebra in pokazala z roko, naj ji podari denar. Otroci smo se prestrašeni stiskali v kot in naskrivaj gledali čudno žensko.

Videli smo, da ima nenavadno velike in močne roke. Tudi obraza je bila širokega. Po postavi je bila bolj podobna moškemu kot ženski. Vse njeno vedenje je bilo tako čudno, da je zbuhalo tudi pri odraslih prikrit strah. Mati je takoj segla v denarnico in izročila beračici novič. Komaj je čakala, da bi odšla. Beračica je še enkrat pogledala po nas, potem pa spet vihravo odhitela.

Kar oddahnili smo se. Ves tisti večer si nisimo upali iz hiše. Se vedno smo imeli pred očmi njen obraz, njene razmršene lase, široka usta in strašne oči. Pri večerji smo tiho vprašali mater, kdo je ta žena.

»Ta ženska je malo zmešana,« je odgovorila mati. »Pravijo, da je samo na videz tako strašna in da še nikomur ni storila ničesar hudega.«

»Kako velike roke ima,« sem s strahom rekla. »Nekateri vaščani trde, da je ta beračica — v žensko preoblečen moški!« je pristavila mati.

Vztrpetali smo od strahu. Mlajši so se stiskali k materi, drugi pa smo plaho gledali vanjo.

»Ne bojte se! Jaz mislim, da so si to ljudje samo izmislili in da ni resnica,« nas je mati skušala pomiriti.

2.

Še prihodnje jutro nam je rojila ta ženska po glavi. A ta dan smo upali že glasneje govoriti o njej. Med našim pomenkom je stopila v izbo mati. V roki je držala kos toplega blaga za otroško perilo.

»Tole sem našla pred vrati. Sam Bog ve, kdo je to izgubil,« je rekla.

Oče je pogledal blago in mi ukazal, naj grem v vas povprašat, čigavo je blago.

Pri vsaki so blago pregledali in odkimali z glavo. Nihče ni izgubil blaga. Pri zadnji hiši, kjer je prav toliko otrok kakor pri nas, pa so mi otroci prihiteli nasproti in mi pokazali prav tak kos blaga.

»Poglej, tole so naša mati našli davi na pragu!«

»Tudi pri nas smo našli tako blago!« sem rekla in odvijala papir.

Gospodinja je majala z glavo. Tudi ona je bila na vso moč radovedna, odkod je prišlo blago pred vrata.

»Kar obdržimo ga!« je nazadnje rekla. »Če bi se kdo oglašil, da je blago njegovo, ga bomo pa potlej izročili.«

Nekaj časa je blago ležalo v predalu, a kmalu sta ga obe gospodinjii urezali in sešili iz njega perilo za otroke.

3.

Zima se je počasi umikala. Naša mati, prav tako pa tudi gospodinja na koncu vasi, sta poslej še večkrat našli pred vrati kakšno oblačico za otroke. Začudenost sta se spraševali, kdo bi utegnil biti skrivnostni dobrotnik. Nekaj noči so fantje celo na vasi stražili, da bi zasledili radodarnega nočnega gosta, a bilo je vse zaman. Skrivnostnega dobrotnika v onih nočeh kakor nalašč ni bilo. Parkrat so srečali na vasi mutasto ženo, a nihče se ni zmenil zanjo. Vsak se ji je izognil.

Bilo je zvečer pred zadnjim dnem v aprilu. Otroci smo sedeli v kuhinji za mizo in se pogovarjali. Zdajci so se odprla vrata in počasnih korakov je stopila v kuhinjo stara žena. Komaj, komaj smo spoznali v njej čudno mutasto ženo, takó je bila spremenjena. Medtem, ko je ni bilo na spregled, je na vso moč shujšala. Hodila je prav počasi in vse njene kretnje go bile zelo umirjene. Ponižno se je ustavila sredi kuhinje in potrpežljivo čakala, kdaj pride mati.

Mi smo stali mimo vanjo brez besede. Nobeden izmed nas si ni upal po materi, takó nas je bilo strah. Hvala Bogu, da se je mati kmalu vrnila v kuhinjo!

Zena je pokazala materi z roko, naj ji da skodelico kave. Potem je trudno sedla k mizi in potrpežljivo čakala, kdaj bo mati postavila predno skodelico. Posrežala je nekaj žlic kave, potem pa se je dvignila, se priklonila materi, nam otrokom pa prijazno pokimala v pozdrav in počasnih korakov odšla iz hiše.

Drugo jutro je potrkal sosed na naše okno. Povedal je, da je našel v svojem hlevu neko staro ženo mrtvo. Zaprošil je očeta, naj gre v bližnji trg po orožnika. Mater je obšla slutnja, da je mrtvi — mutasta beračica.

In res se ni motila. Sirota je ležala v hlevu na mokrem ležišču — trda in mrtva.

Orožnik! so kmalu pršli in nas spodili iz hleva. Bilo nas je radovednežev toliko, da smo napolnili vse sosedovo hišo. Čakali smo dobro uro, preden so orožniki pregledali, kaj je imel mrtvi pri sebi in preden so se dogovorili s sosedi, kaj bi storili z mrtvo ženo. Orožniki so odšli nazaj v trg, oče in sosed pa sta stopila v hišo.

Ze pri vratih smo ju obsuli z radovednimi vprašanji. Videla sem, da ima naš oče solzne oči. Šele čez nekaj časa je spravi iz sebe besede:

»Ta beračica, ki je nočjo umrla v hlevu, je bila nekoč bogata žena. Mož ji je padel v vojni, otroci so ji pomrli, od žalosti se je zapuščen ženski zmešalo. Vse premoženje je razdelila med revne otroke; posebno rada je pomagala materam številnih otrok. Ko ji je zmanjkalo vsega, je začela beračiti. Sama je živela skromno, beračila je le za druge otroke. Tudi nam je ponoči na skrivaj prinesla tisto blago, ki smo ga našli na pragu...«

Torej ta žena je bila oni »skrivnostni dobrotnik!« Kdo bi si mogel misliti, da se v razcapani ženski skriva tako zlato in plemenito srce?

Na očetovo zahtevo so pripeljali beračico v našo hišo. Preoblekli so jo v čedno obleko in nanosili okoli rakve mnogo rož. Otroci so hodili ob blizu in daleč in jo kropili s tihim spoštovanjem.

Tako si je uboga žena vsaj po smrti pridobila naklonjenost otrok, obenem pa je zapustila lep nauk, da ne smemo sedeti človeka samo po zunanosti.

Boji se prahu.

Mati zakliče Micki, ki na dvorišču iztepa preprogo:

»Micka, udari močneje po preprogi, ne božaj jo kakor da bi bila mucka!«

Micka: »Mama, teče vendar ne smem!«

Mati: »Zakaj pa ne?«

Micka: »Čumbolj bom udarjala, tembolj se bo prašilo!«

„En lep spomin...“

Pokojni voditelj slovenskega naroda dr. Anton Korošec na Prosvetnem taboru v Škofji Loki v prijaznem pogovoru z deklico v slovenski narodni noši — Marijo Polakovo iz Stražišča pri Kranju.

Vprav onega dne, ko je voditelj slovenskega naroda dr. Anton Korošec izdihnil svojo plemenito dušo, je Koričkov striček sredi velikanskega kupa še neobjavljenih otroških pisem našel sliko, ki jo je že dolgo smatral za izgubljeno. Sporočil je ve-

selo vest njeni lastnici, Mariji Polakovi iz Stražišča pri Kranju, ki jo slika predstavlja v prijaznem pogovoru z največjim sinom, ki ga je kdaj rodila slovenska mati. Dan na to je Koričkov striček že prejel odgovor od presrečne Marije. Takole se njeno prirčno pisemce glasi:

Predragi Koričkov striček!

Jo, saj Ti ne morem povedati, kako sem se razveselila Tvojega pisma! Še zdaj sem vsa zbegana in kakor na trnju...

Pri prči sem vzela peresnik v roko in ga zdaj držim v rokah in ne vem, kako bi Ti mogla na hitro podati točne podatke, katere želiš od mene.

To, kar vidiš na sliki, sem doživela v mesecu avgustu leta 1937 na prosvetnem taboru v Škofji Loki. Povedati pa Ti moram, da nisem imela kakšnega nagovora ali pozdrava na dr. Antona Korošca, kakor bi utegnil kdo misliti, ampak sem v svoji gorečnosti stala prav blizu odras, kjer je sedel naš pokojni voditelj. Nisem jaz stopila predenj, ampak on s a m je stopil k meni. Podal mi je roko in me ljubeznivo vprašal, od kod sem, kam hodim v šolo in še to in ono. Odgovarjala sem mu tako zmeden, da gotovo ni razumel niti besedice. V rokah sem držala nageljne. Kako rada bi mu jih dala! Ker pa so bili že precej oveneli, sem jih raje skrilala za hrbet — o striček, saj nisem vedela, kaj delam! Bila sem srečna, presrečna...

Zadnjič pa, ko sem se udeležila njegove zadnje, največje slovesnosti — njegovega pogreba — mi je bilo hudó, nepopisno hudó. Ves čas mi je bil živo v spominu njegov obraz, ki se je takrat — v Škofji Loki — sklanjal k meni in se prijazno smehljati moji zadržki. Za zmerom je ugasnil njegov ljubeznivi nasmeh, za zmerom so se zaprle njegove dobrotne oči, za zmerom so se umirile te roke, ki so vse svoje življenje delile dobrote... Solze so mi lile iz oči, kakor da bi šla za pogrebom svojega rodnega očeta.

Slika, ki predstavlja njega in mene na prosvetnem taboru v Škofji Loki, pa mi bo v en lep spomin do konca dni!

Lepo Te pozdravlja
Marija Polak.

K temu pismu nima Koričkov striček ničesar dostaviti — toliko prirčne otroške ljubezni in toplote je v njem. Naj bi vsa slovenska mladina s takim spoštovanjem izgovarjala ime pokojnega voditelja in hitela za njegovimi vzoril

Zgodba o drobni smrečici

Sredi velikega gozda je rasla majhna smrečica. Ta smrečica je imela dobrega prijatelja: drobnega ptička, ki je vsak dan priletel k njej, sedel na vejico in ji pripovedoval svoje doživljanje in lepe pravljice.

A smrečica sredi gozda ni imela samo prijatelja, imela je tudi sovražnika. Ta njen smrtni sovražnik je bil krt, ki je prebival pod njenimi koreninami v zemlji. Kadar koli je prilezel iz svoje luknje, zmerom si je ranil gobček na ostrih iglah male smrečice in zmerom znova ji je zagrozil, da se bo maščeval.

Neke noči, ko je dobri ptiček zaspal v vejah svoje prijateljice smrečice, je hudobni krt z ostrimi zobmi pregrizel ubogi smrečiči korenine.

Zdaj pa le pojdi v svet in si oglej vse tiste zanimive stvari, o katerih ti je tvoj prismojnen prijatelj pripovedoval: te škodoželjno rekel krt in zvelkel podrti smrečico daleč v stran.

Ptiček se je pri tem prebudil. Ko je slišal, kako uboga smrečica žalostno joče, se je na vso moč razjezil. Hitro je odletel tja, kjer je imel krt svoj dom, da bi ga po zasluženi kaznovale za hudobno dejanje. A krt je tičal globoko v svojem podzemskem domu in se ni prikazal na dan.

»Nič ne maraj, ti bom že pomagal!« je ptiček tolažil žalostno smrečico.

To rekoč, je ptiček odletel k samemu Bogu v raj. Bog je ravno delil prepepe darove svojim angelčkom, ker je bil sveti večer in je hotel razveseliti tudi nebeške stanovale. Ptiček je sedel ljubemu Bogu v naročje in mu potožil krivico, ki je bila storjena ubogi smrečici na zemlji.

Kaj se je mali Mariji sanjalo

Mala Marija je zatrdno sklenila, da pojde k polnočnici. Pa naj mraz še tako hudó pritiska, pa naj bo temno kot v rogu, pa naj bo še tako zaspana — šla bo prav gotovo!

Oče jo je dražil, da bo zaspala kakor vsa druga leta. Že lani je namreč Marija sklenila, da pojde k polnočnici, pa je zaspala in je niso mogli več zbuditi. Letos bo zdrav tako!

»Ne bo ne!« je zagotavljala Marija. »Vse leto se že veselim polnočnice, pa bi jo prespala? Kaj šel!«

Na ta sveti večer je bila posebno dobre volje. V hiši je bilo vse tako praznično in svečano. Jaslice imajo v sebi prečudno moč, da človeka kar prevzamejo. Gledaš jih in gledaš, pa se jih ne moreš nagledati. Po vsej hiši diši po ptičah in po kadilu. Ko so odmolili veseli del rožnega venca, je mati položila na mizo velik hleb belega kruha, ovitega v snežnobel prt.

»Kaj pa si prinesla?« je radovedno vprašala Marija.

»To je kruh poprtnjak. Dolgo, dolgo je že v navadi, da na sveti večer, na Silvestrov večer in na večer pred svetimi Tremi kralji postavimo na mizo poprtnjak. Na dan sv. Treh kraljev bom razrezala poprtnjak na toliko kosov, kolikor je vas otrok. Potem bom kos poprtnjaka dvignila tako visoko, da ga boste le stežka dosegli. Klikor visoko boste skočili za kosom poprtnjaka, toliko boste drugo leto zrastle!«

Oče je zamodroval:

»Ta navada je na vso moč lepa in se mora ohraniti, ko nas že zdavnaj ne bo več. A tudi blagosloviti in pokaditi moramo na sveti večer vsa poslopja, vse sobe, vse ljudi in živali, ki spadajo k hiši.«

Marija je zamaknjeno poslušala. Ta običaj ji je bil strašno všeč. Sedela je na peči in takó prijetno toplo ji je bilo, da se ji je začelo dremati. Odganjala je spanec, kolikor je mogla, pa ni nič pomagalo. Nazadnje je prosila očeta, naj jo zbudi ob enajstih. Ko ji je oče zatrdno obljubil, da ne bo pozabil nanjo, je brez skrbi zatislila oči.

»Pomiri se, dobri ptiček!« je odgovoril Bog in ga milostno pogledal. »Odšel bom sam na zemljo, da vidim, kaj je s tvojo malo prijateljico smrečico.«

Angelčki so se hitro oblekli v tople kožuške in odleteli z Bogom na zemljo. Tudi sonce je hotelo iti z njimi, pa mu je ljubi Bog rekel:

»Zdaj je noč! Ostani v nebesih, da bodo ljudje mogli v miru počivati!«

In sonce je ostalo.

Ljubi Bog se je v spremstvu svojih angelov spustil naravnost k podrti smrečici na zemljo.

Mehko jo je pobožal s svojo dlanjjo in ji dobrotno obljubil:

»Poskrbel bom, da bo popravljena storjena krivica!«

Na te besede so angelčki izvlekli iz košarice darove, ki jim jih je dal Bog v nebesih, in začeli z njimi krasiti smrečico. Tako lepó so jo okrasili, da se je kar niso mogli nagledati.

Bog jim je rekel:

»Zdaj pa dvignite smrečico in jo postavite pred cerkev!«

Angelčki so v trenutku izpolnili njegov ukaz. Postavili so smrečico pred cerkev v trenutku, ko je poslednji vernik prihajal k polnočnici. Ko je pobožni mož zagledal lepo okrašeno smrečico pred cerkvijo, jo je odnesel s seboj v cerkev in postavil na oltar.

Tako je uboga, revna smrečica doživela največjo srečo, ki je niti v sanjah ni pričakovala: stala je na oltarju in poslušala pobožne molitve vernikov in ubrano petje, ki je donelo s kora božjemu Detetu na čast.

V sanjah se ji je prikazal Jezušček v družbi angelov. Oblečen je bil v zlato haljo, okrog glave pa je imel prelep venec. Prijazno se je smehljajal in z drobnimi ročicami blagoslovljal zemljo. Pogledala je natančneje in videla, da siplje na zemljo čudno lepe rože.

Nenadoma se ji je Jezušček približal in rekel:

»Deklica, zapoj mi pesmico!«

Marija ga je takoj ubogala. Neznansko lepo je zapela:

»V kot jaslice delam,
orehe zlatim
in Detece sveto
tu molim, častim...«

Komaj je skončala, jo je nekdo nemilo pocukal za nasek. Ali ji je poreden angelček najgaj, ali kaj? Pogledala je okoli sebe in videla nad seboj materin smehljajoči se obraz.

»Marija, v sanjah si tako lepo pela, kakor še nikoli. Ali se ti je sanjalo o Jezuščku?«

Marija je povedala, kaj je v sanjah doživela. Kar žal ji je bilo, da je naročila, naj jo zbudi. Če bi jo pustili, bi bila nemara še zdaj v družbi Jezuščka in njegovih angelov...

Mati je povedala, da se že mudi k polnočnici, Marija se je hitro oblekla in se pripravila na odhod.

Zunaj je narahlo snežilo. Snežinke so plesale sem in tja in se zaletavale v obraz. Marijo je zazeblo, da se je stislila k materi. Medtem je opazila, da so pozabili ugasniti luč. Opozorila je mater. Materi pa še na misel ni prišlo, da bi ugasnila luč. Poučila jo je:

»Na sveto noč mora luč po vseh hišah goreti Jezusovemu rojstvu na čast. Pravijo, če kdo na nocojšnjo noč varčuje pri luči, tedaj prihodnje leto gotovo kdo v hiši umre.«

Medtem se jim je pridružilo več ljudi. Skupaj so nadaljevali pot in se živahno pomenkovali.

Zdaj pa zdaj je Marijo pobožal glas svetonočnega zvonč. Tako lepó že nikoli ni brnel. Najbrž so ga angelci gonili; človek ne more ubrati tako lepe melodije...

Pred njo so hodili fantje z baklami in metali božične zvezdice v zrak. Tudi Marija bi rada imela tako zvezdico. Zaupala je svojo željo materi. Mati je že kar vnaprej slutila, da bo tudi Marija hotela prižgati božično zvezdico, zato jo je naskrivaj vzela s seboj. Stislila ji jo je v roko, oče pa jo je prižgal. Marija se kar ni mogla nagledati srebrnih utrinkov.

Kmalu so bili pri cerkvi. Vse polno ljudi je že stalo tam. Orgle na koro so svečano zadonele. Mati je vzela Marijo k sebi v klopi. Od onod je je z občudovanjem strmela k oltarju, kjer so bile postavljene jaslice. Med ogledovanjem jo je spet premotil spanec in sklonila je glavo na prsi.

Mati pa jo je takoj zbudila, češ: v cerkvi se ne spodobi spati, posebno pa ne na sveto noč! Dala ji je v roko rožni venec. Medtem so se oglašili pevci na koro. Marija je bila vsa blažena, Zdelo se ji je, da je v nebesih.

Polnočnica je kar prehitro minila. Vsa srečna se je Marija vračala domov. Domá se je spet razveselila prelepih jaslic. Šele tedaj je opazila, da je Jezušček v domačih jaslicah slabo oblečen. Vzela je s svoje punčke očejo in ga z njo skrbno pokrila. Preden je zaspala, je izmoliła še očenáš in na koncu pristavila:

»Jezušček, prikaži se mi spet v sanjah! Takó rada bi te spet živega videla pred seboj. Če boš hotel, ti bom spet zapela tisto pesmico...«

Še to je rekla — in že se je vtretjič pogreznila v prelepe svetonočne sanje.

MLADA NJIVA

Zima

Z živem pokriti so moji gozdovi,
radostne pesmi se več ne glase;
kakor da rase bi tam nad grobovi —
akacije v vrtu otožne molče.

Snežna belina tla zmrzla pokriva,
tiho borovci se sklanjajo k nji;
čez vso poljano se žalost razliva —
kakor o smrti nam vse govori...

Marija Pučko, Ljubljana.

Ko je Marjanca prvič videla sneg...

Marjanca sedi na očetovih kolenih. Jeziček ji teče kakor namazano mlinsko kolo. Najbolj hudó pa je, ker očka ne razume njenega klepetanja. Kar pritrjuje ji, drugače mu itak ne preostane. Marjanca je namreč še tako majhna, da je šele pred nekaj dnevi naredila prve korake.

Očka prekine Marjancino klepetanje in jo vpraša:

»Marjanca, pokaži, kje je Jezušček!«

Marjanca iztegne ročico in pokaže podobo Križanega v kotu. Potlej sklene drobni ročici kakor k molitvi. Očka jo spet povpraša, kje je lučka, kje je mama, kje teta Trezi. Vse to že dobro pozna naša Marjanca. Nazadnje jo očka povpraša:

»Marjanca, pokaži kje so grde muhe!«

Marjanca vtakne prstek v usta in pogleda po sobi. Niti ene muhe ni v njej. Zdajci ji pogled obvisi na oknu. Hitro iztegne ročico, pokaže s kalcem in navdušeno zakriči:

»Ej ga!«

Marjanca misli, da so grde muhe — snežinke, ki plešejo po zraku. Prepričana je v dno duše, da je vse, kar se vrta po zraku — grda muha.

Očka se nasmehne, ogrne Marjanco v plašč in že hitita po stopnicah na dvorišče. Joj, kako je Marjanca začudena! Toliko »belih muh« že leži na tleh — in zmerom padajo še nove iz višine. Preden se Marjanca zavé, že leži na beli, mrzli preprogi. Zazebe jo, pa na jokce kar pozabi, tako jo vse strašno zanima.

Očka jo kmalu spet dvigne v naročje. Zdajci Marjanca zagleda pred seboj svoji prijateljici Tinco in Marijo. Navdušena je tako, da brca z nogami in kriči, da odmeva skoro po vsej vasi:

»Inca... Inca... Inca!«

Prijateljici naložita Marjanco na sani, ki jih imata za seboj. Hopla! — Marjanca že drsi z domačega dvorišča na bližnji breg. Marija se posadi na sani pred Marjanco, za njo pa Tina. Obe na vso moč skrbno pazita, da se ne bi preuknile v sneg. Tako se vozijo dobre pol ure.

Ko je Marjanca spet v sobi, je vsa spremenjena. Z roko kaže proti oknu in proti vratom. Takó rada bi šla nazaj v naravo. Ko vidi, da je vse prizadevanje zaman in da jo očka ne pusti več ven, mu začne na vse načine dopovedovati, kako se je sankala po klancu navzdol. Ves večer ne miruje, ampak samo pripoveduje svoje čudovite doživljanje. Od časa do časa vprašujoče pogleda v očkeve oči.

Od tega dne ima naša Marjanca na vso moč rada »grde muhe«, ki padajo z neba na zemljo in po katerih se dá tako lepo sankati...

Kako pravimo...

»BLEGAŠ IMA KLOBUK...«

Kadar vrh Blegaša pokrijejo nizki oblaki in napovedujejo deževno vreme, pravimo: »Blegaš ima klobuk!« Kako smešno bi bilo, če bi imel Blegaš pravi klobuk na sebi, vidimo na sliki, ki jo je iztuhlal in narisal 14letni mladi slikar Jože Čelik iz Poljan pri Škofji Loki.

Smodnik.

Učitelj je vprašal učenca:

»Tonček, povej, kdo je iznašel smodnik!«

Tonček, ki se je igral s pajacom pod klopjo, je ves zbežan vetal in prestrašeno odgovoril:

»Jaz že ne, gospod učitelj!«

Črnilo.

Metka priteče k materi v kuhinjo in jo vpraša:

»Mama, ali je črnilo drago?«

Mama: »Ni drago. Za nekaj dinarjev ga dobiš polno stekleničico.«

Metka: »Hvala Bogu! Potlej pa ni mnogo škodo.«

»Kako to misliš?« jo začudeno vpraša mama.

»Veš, izlila sem črnilo na namizni prt!« odgovori Metka.

Otroka vzgajamo

Starši naj bi imeli pred očmi tale vzgojni smoter: Otrok naj postane samostojen, krščanski značaj, ki bo povsod zvesto in vestno izvrševal svoje dolžnosti glede na Boga in svojega bližnjega. Vzgoja, predvsem pa krščanska vzgoja, je v prvi vrsti stvar staršev, ne pa stvar države in cerkve. Otroku se najgloblje vtisnejo tisti vtisi, ki jih prejme pri starših. Ko je otroku šest let, je že vzgojen in najboljša šola in najboljši verski pouk ne moreta dati otroku tega, česar mu ni dotlej dala vzgoja staršev; in kar je bilo doma narobe storjenega, tega ne popravita več ne šola ne cerkev.

Vzgoja se začne že v nosečnosti, zato je treba toliko paznje, kakšne da so takrat bodoče mater! V tej dobi je otrok najbolj z materjo in vrvaka vase tudi duševno in ne le telesno hranil. Nadaljuje se vzgoja potem, ko je otrok

otrok je priden otrok. Dojenček se igra z rokami in nogami. Njegova prva zaposlenost je ta, da meče igrače na tla. Ko se že plazi okoli, tedaj se najrajši igra z vretenci od sukanca, s škatlami, količki, kockami, polenci. Kasar otrok že shodi in govori, hoče mater povsod spremljati in ji »pomagati«. Čeprav je bolj v napotje kot v pomoč, pa naj se mati zaveda, da jemlje otroku veselje do dela, če ga večno opozarja na to, da je še premajhen in preneroden. Otroku ne smemo dati preveč stvari nadenkrat; navadi naj se, da bo z majhnim dolgo zaposlen. Le tako postane vztrajen v igri in potem v delu.

Za dobo od 2 do 4 let so primerne igranje za zlaganje, postavljanje, žoga, preprosta lutka, ki se ne razbije. Otroke od 4-7 let moremo po ure dolgo zaposliti z risanjem, s slikanjem,

5 taktom in brez takta

Peljemo se s tramvajem ali z avtobusom. Vsi prostori so zasedeni. Z nekaterimi drugimi potniki vred, vstopi na prihodnji postaji invalid brez noge, ki se opira na palico. Takoj se v vozu dvignejo dva, trije potniki in ponudijo invalidu prostor, toda on ga z zahvalo odkloni. Videti mu je, da mu je sitna ta pozornost, ki jo je vzbudil v drugih. A to nič ne de, invalid se mora in mora uesti. Saj ni mogoče, da bi s svojo leseno nogo in palico še stal, medtem ko bi kak mlajši in zdrav človek sedel!

Takt? Ali je bilo to prav za prav takt, da so mu ponudili sedež? Prav nič ne! To je bila prav navadna vljudnost, oziroma je bila to samo po sebi umevna dolžnost in ni vredno o tem izgubljati besede. Eden tistih, ki je med drugimi ponujal svoj sedež bolniku, je to storil malo preveč hrupno, nekam preveč se je pri tem pobahal, čez, jaz sem pa cel pa zdrav! A tudi njegov namen je bil čim najboljši. Pa vendar: stopil je narobe na težavno, jako ranljivo, le s finim občutenjem zaznavno področje vprašan o taktu. Bil je, pa čeprav je imel najboljši namen, brez takta, pa ni bil surov, vendar... Drug primer: V vagonu je huda gneča. Vstopi starejša, bolehnica gospa, pa se nihče ne umakne. Tedaj nekam ježno plane s sedeža tudi že starejša gospa in glasno vzkligne: »Prosim, sedite, saj ste starejši kot jaz!« Takt? Prav nič ne, to je bila pa že surovost.

Tretji primer: V tramvaj vstopi gospa za kratko progo. Star gospod vstane in ji da sedež. Gospa, da ga ne bi žalila, sprejme ponudbo, vendar ji je sitno, saj mora na prihodnji postaji že izstopiti, zato jej je hudo, da se je gospod trudil za eno samo minuto. Kaj stori? Pelje se čez svojo postajo še tri postaje dalje, zato ga je imel stari gospod zadoščenje za svojo »žrtev«, ki jo je storil s

gami ali naravnimi odlikami, saj je oni drugi, naš bližnji, ki mu pomagamo, tisti, ki daje, ne pa mi! Taktno ravnanje se pravi, da ravnamo po tistem in srmežljivo. Tisti invalid, ki se je uestel na ponujeni sedež, ni bil potem nič več predmet opazovanja. Zgodilo se je, pa konec. Nikomur ni prišlo na mar, da bi govorili, kako hudo je človeku, če ima leseno nogo. In nihče ne bo tako brez takta (ali pa bo le kao?), da bi s priskutno, sočutno zvedavostjo zija v mlado gospo, ki je v žalni obleki. S pravilnim taktom se začenja prava človekost, kultura našega sožitja. V našem taktne vedenju se izraža spoštovanje, ki smo ga dolžni drug drugemu izkazovati. In vprav taka skupna huda usoda, kakšni skupni hudi dnevi naj bi nam še posebej privzgojili taktne vedenje. Pa ne samo v mnogih poedinih primerih osebnega življenja...

Kaj bi, na primer, rekli, če bi kdo prišel k drugemu človeku s kako prošnjo ali svojo pritožbo vprav takrat, ko je oni drugi človek sam v hudem položaju? Ali če bi si koo izbral za razodetje svoje ljubezni ali za kak odločilen razgovor vprav najbolj neprikladen trenutek, v katerem je naš bližnji naravnost prisiljen, da nas zavrne ali preslihi? Rekli bi, kako da je to brez takta in neumno.

Neumno ne toliko zaradi pomanjkanja inteligence, ampak — kar je hujsje! — zaradi pomanjkanja srčne izobrazbe, zaradi prikritih sebičnosti ali iz pomanjkanja ljubezni. Zakaj, takt zahteva predvsem ljubezni! Če kdo brez takta ravna, tedaj to ne rani bližnjega zato, ker se je pripetilo nekaj nerodnega, ampak zato, ker je to dokaz, da ni bilo v človeku nobene ljubezni in ker je bila za sočutnimi besedami ali za kakim dejanjem skrita surovost srca.

Sleheri človek je kdaj brez takta. Zanimivo je, kako se drugi pri tem odzivajo. Takoj skušajo z dvojnatim taktom ali z molkom rešiti, kar se še rešiti da, saj dobro čutijo: da le na taktu srca temelji resnična kultura. Najbolje uspeva človekost tam, kjer se skladno ujema: razum, srce, jasnost in modrost. Iz tega nastane prava pamet, ki ima v življenju zmeraj prav, in to je — takt.

Zlasti različni prazniki so preskušnja za takt. Kako se vedemo s člani družine, z otroki, z gosti, s tujci, z reveži! Preizkusimo se, koliko je takta v nas in dokažimo, da ni res, ko pravijo o Slovenceh (Kranjcih), da smo vprav mi brez takta!

Kafra zoper nahod. Če imaš nahod, si ga pozdraviš s kafirnim sopuhom. V lonec naliješ vrele vode, daš vanjo žličko zdrobljene kafe, nagneš se nad lonec in vdihavaš sopro z zaprtimi usti. Če je nahod še tako hudo, ga kafa brez dvoma prežene.

Citronova lupina je izvrstna za snaženje pohišstva v kuhinji, ker odstrani prav vso umazanijo. Zato lupine ne vrzimo proč, preden nismo na ta način izrabili notranje plati lupine.

Sestavi - izreži

Izreži pričujoče črne ploskve in jih skrbno sestavi: kaj dobiš?

Če imaš za lepo perilo

Sleheri ženski je včas lepo perilo in le malokatera se more premagati da si ga ne bi priskrbel — kupila ali sama sešila. — Zdaj je spet moderno, da je perilo okrašeno z ročnim delom, da ima vložke iz čipk, in sploh je sto načinov, s katerimi je moči perilo olepšati.

Na levi vidiš na risbi toplo srajco za ponoči, ki je okrašena z ozkimi čipkastimi vložki. Spodaj je lična ponočna obleka z volanami. Zraven te je dobro prikrojena kombinacija s krilom, ki jo lahko naredimo iz dveh ostankov

blaga. Podobna ji je srajca, spodaj na desni. Lepa je poletna spalna srajca, ki jo na ramah zavežeš. Robovi so obšiti s čipkastimi vložki. Zgoraj je spet kombinacija s krilom s čipkami.

Ker je prav, da je človek tudi doma lepo oblečen, vidimo na risbi kar tri domače obleke. Na desni je topla prešita obleka za doma. Iz dveh vrst blaga je naslednja obleka, ki je pripravna, da jo tudi lahko prenašiš, če je treba. Zadnja risba nam nudi zgled za poletno domačo obleko, ki ima širok pas in lepe vložke iz čipk. (Oglej si pričujočo risbo!)

Najmlajši ud družine (W. Busch, 1832—1908)

dojenček. Ta vzgoja je predvsem navajanje na telesni red in se tiče večidel le nege telesa. Dojenček se navaja na redno zauživanje, na redni nočni počitek, na snago itd. Važno je, da pustimo otroka v prvem letu predvsem pri miru, da ne postane živčen. Ne smemo ga strašiti s preglasnim hrupom. Potrpežljivo čakajmo na razvoj duha in ne smemo vanj venomer brbljati. Ko začne govoriti, mu izgovarjamo besede mirno in razločno. Kasneje zahteva več pozornosti od staršev in hoče biti zaposlen. Vendar ga ne smemo »dresirati« kot psička, da nam predvaja razne umetnosti, ampak se moramo pečati z njim tako, kakor ustreza takratnemu otrokovemu duševnemu razvoju. Potrpljenje in doslednost sta poglavita pogoja za vzgojo.

Mlademu človeku je vse novo. Sleheri rožico, slehernega hroščka občuduje majhen otrok. Svet mu je ena sama knjiga s podobami. Na tem področju utegne mati mnogo storiti, tako na primer more skušati vzbuditi v otroku ljubezen do prirode, ljubezen do Boga, ki je vse ustvaril. Križ v sobi začne otrok kmalu z zanimanjem opazovati; z veseljem sprejema sleherno zgodbo o ljubem Bogu, o Materi božji in o angelih. Že zdaj naj mati molji vpricho otroka kratko jutranjo in večerno molitvico.

Prve knjige s podobami naj bodo take, da jih ni moči raztrgati in naj predstavljajo slike živali in ptic, ki jih more otrok imenovati. Otroka ne smemo mučiti z dolgimi razlagami, za to še ni zmožen potrpljenja. Šele, ko ima tri leta in kasneje si pridobi veselje za poslušanje povesti. Otrok bi rad vedel le to, kar je zraven slik napisano.

Ko je otroku 3 do 6 let, se kar ne more dovolj naslišati raznih povesti, posebno so mu všeč zgodbe iz svetega Pisma. Starši naj se okoristijo s tem in naj večkrat kaj poveco iz stare in nove Zaveze.

A tudi drugačne povesti in pravljice hočejo otroci slišati. Za to starostno dobo imamo zdaj že veliko lepih slikanic na razpolago. Vendar nam ni treba zmeraj pripovedovati zgodbe iz knjig, ker otroci nemara še rajši poslušajo zgodbe iz resničnega življenja, iz prirode, iz živalstva in podobne.

Se bolj važno kot pripovedovanje pa je pravilna zaposlenost otroka. Pravilno zaposlen

pletanjem papirnatih prog, š šivanjem, z lep-ljenjem, rezljanjem in s sličnimi opravili. Pri tem naj nobena mati ne pozabi na to, da otroka navaja na pomoč pri različnih domačih in gospodinjstvih opravkih.

Papir in barvni svinčniki, čopič in barvice, tope škarje in lep papir za lepljenje, okvir za ročno delo z volno ali bombažev prejico — so darila, ki utegnemo z njimi zmeraj razveseliti otroke v teh letih. S temi stvarmi se morejo sami ukvarjati in narejati majhna darila, tako na primer utegnemo sami preplesti kako škatlo, knjižico za opazke, okrasiti kak robček, vesti z volno, napraviti kak pladenj iz ličja itd. Vendar ne smemo otroka mučiti z napornim delom ali z vezenino s križci Dela otrok naj bodo zares njim primerna in jih ne smemo presojsati z merilom odraslih. Otrok stori, kar zmore; zato je njegovo delo na njegov način popolno in lepo.

Zgibanje, lepljenje, izrezovanje, risanje in slikanje pa so tudi primerna zaposlitev za bolne otroke.

Jako velikega pomena pa so tudi otrokove igranje. Igra in delo sta za otroka eno in isto. Zatorej naj bodo igranje tako prirejene, da po-življajo otrokovo domišljijo in so mu same po sebi zaposlitev. Čim preprostejša je kaka igra-ča, tem bolje ustreza njegovemu smotru. Nikar ne razvajajmo otrok s predragimi igračami, ampak ga vzgajajmo za preprostega človeka. Ni treba, da bi moral imeti vse, kar koli vidi, ni pa tudi treba, da bi vse videl, kar koli je moči kupiti! Izložbe v trgovinah samo dražijo pohlep. Tudi glede na igranje in igranje nimamo boljšega vzgojnega pripomočka kot so bratje in sestre, ki drug drugega vzgajajo, se »prirejajo« in podreajo in se učijo, kako je treba drug drugega prenašati.

V vzgoji ne pozabimo na petje! Otrok ima rad glasbo in petje. Že najmanjši zbrano pri-sluhnejo, kadar mati zapoje. Materinih pesmi ne more noben radio nadomestiti! Z otroki poj-mo čim najbolj preproste pesmi, ki so jim všeč. Srečen je tisti otrok, ki mu mati prepeva naše stare narodne pesmi! Saj so te naše pesmi vredne, da gredo kot dragocena dediščina iz ro-čja v rod. Te pesmi so veliki pripomočki za ve-dro, ubrano vzgojo majhnega človeka.

Kmetica - slikarica

Tako menda lahko reče 80letna kmetica, ki ima ravno te dni razstavo svojih slik v galeriji St. Etienne v New Yorku.

Mrs. Mary Robertson Moses je bila rojena na farmi v bližini Greenwich, N. Y., kjer je v domači šoli prejela nekaj pouka, nikdar pa ni videla, ne obiskovala kake šole za umetnost. Med trdim delom na kmetih ji je potekalo življenje. Vajena je bila rabiti razno poljeko in hišno orodje, a da bo kdaj sedela s čopičem in paletto v roki, se ji še sanjalo ni.

Po možavi smrti je starejši sin prevzel gospo-darstvo, gospodinjstvo pa je prešlo v mlajše roke. Mrs. Moses, v okolici poznana kot stara mati Mo-ses, pa je v brezdolju posedala okoli. Kaj lahkega dela je že opravljala, vendar pa si je včasih začela tudi kakšnega drugačnega razvedrila. Pred Božičem je slučajno našla nekaj ostankov navadnih barv in te so ji vzbudile dobro idejo. Kaj če bi na-slikala božično karto kot dar plemenito. Polotila se je in je bila zadovoljna s svojim uspehom, da je kar nadaljevala. Ker so druge ženske nosile razna ročna dela v vaško lekarno, se je tudi ona odločila za tako razstavo. V ameriških lekarnah ne prodajajo samo zdravil ampak zelo različno robo in se ni treba čuditi, če so tam ležale in čakale kupca slike stare matere Moses. Nekega dne pa se je ustavil v le-karni potujoči inženir. Pregledoval je razstavljene predmete in slike so mu ble tako všeč, da jih je

kupil. Tako je prišla slikarica do denarja, s katerim si je potem naročila barv, čopiče in drugo iz ve-le-trgovine Sears Roebuck and Co. Velikost slik pa je bila vselej odvisna od starih okvirov, katere je do-bila med staro ropotijo na podstrešju. Kakor velik je bil okvir, tako veliko sliko je napravila. V spo-minu je nosila razne dogodke, katere je v reali-stičnih podrobnostih tako dobro pogodila, da so važen dokument k zgodovini tedanjega življenja na kmetih. Nekateri prizori so tudi zelo smešni. Eden je, ko lovijo purana po dvorišču pred Zahvalnim dnevom. Seag naletava in hišni kužek od strani zve-davo gleda nenavadno početje svoje gospodari-ce in ostale družine. Vsek drži razprostrti roki, puran pa začuden ne ve, kam bi pobežnil pred tolikimi sovražniki. Dokaz njene velike ljubezni do rodne grude so številne pokrajinske slike. Z veliko na-tančnostjo je upodobila na platnu, kar je dan za dnem občudovala in ljubila.

Zaradi lahkega zdravja si ne upa na pot v New York, kjer bi bila navzoča pri razstavi svojih umet-nin. Gotovo pa bo čitala številne laekave pohvale in priznanja po časopisih. Ta ženica, ki je v pozni starosti postala priznana slikarica, nam je lahko za vzgled in spodbudo, da nam starost ne bo za izgovor.

Največjo starost med drevesi doseže tako zvani kruhovec, ki postane do 5000 let star,

Has do mač zdravnik

T. A. Lj.: Pred tremi leti ste se zdravili v bolnišnici. Imeli ste preveč kisline v želodcu. Priporočili so vam odgovarjajočo prehrano, katero se delno še sedaj držite. Kacili ste. Ko pa ste opazili, da vam škoduje, ste kajenje opustili. Če pijete žganje, vas hudo boli in peče v želodcu. Pri iztrebljanju se večkrat za blatom vlije kri. O svoji boleznii ste govorili že z mnogimi. Pri vojakihi so vam rekli, da imate čire v želodcu, iz katerih se lahko razvije rak.

Ne vem, zakaj odlašate in se ne daste znova preiskati. Iz tega, da vas peče po žganju in sladki jedeh, ne morem sklepati še na nobeno določeno bolezen. Verjetno pa je, da imate vnetje želodčne sluznice. Za tem pa se lahko skriva še kaj hujšega, resnejšega. Tekom let ste spoznali, kaj vam škoduje. Ogibljite se tega in držite se navodil, o katerih ste se prepričali, da vam koristijo. Krvavitve iz črevesja imajo različne vzroke. Lahko so čir v črevesju, ki povzročajo krvavitve. To je težka dolgotrajna bolezen, ki ji je težko priti do živega. Prav ta bolezen vam lahko povzroča težave, ki jih občutite v želodcu. Krvavitve nastopajo pri zlati žili. Tudi rak v črevesju, zlasti pa v danki povzroča krvavitve. Včasih je to prav zahrbitna bolezen, ki dolgo ne povzroča izrazitih, vidnih znakov. Zato bodite pozorni in se dajte preiskati znova.

C. J. G. 36 let ste stari, železničar. Pred leti ste si prehladili želodec. Dobili ste grizo, ki vas je nadlegovala nekaj let. Grizo ste si polagoma ozdravili, le kislih in mastnih jedi niste smeli zavijati. L. 1936 se vam je v želodcu pojavila otekline. Bolečine v želodcu so se povečale. Dve leti za tem ste prišli med železniške vozove. Rešili ste se s tem, da ste se obesili na vzpenjačo. Po tem dogodku ste krvaveli pri iztrebljanju 8 dni. Bolečine v želodcu so postajale vse hujše. V septembru lanskega leta bolečine niste mogli več prenašati in ste šli po nasvetu zdravnikov v bolnišnico. V bolnišnici so vam svetovali, da se daste operirati. Za operacijo se niste mogli odločiti. Radi pomanjkanja prostora tudi v zavodu za novotvorbe niste opravili ničesar. V novembru preteklega leta vas je začelo boleti tudi v požiralniku. Požirati niste mogli niti kruha, namočenega v kavi. Bolečine ste si preganjali z vročo opeko. Bolečine v požiralniku so ponehale, v želodcu pa vas boli neprestano.

Napačno bi ravnal, če bi vam prikrival, da vaša bolezen ni resna. Svetujem vam in toplo priporočam, da se popolnoma zaupate zdravniku. Storite to, kar vam naroči. Bolezen se širi, potrebni ste večje, strokovne pomoči. Samo z vročo opeko bolezen ne boste zmagali. Prosite znova za pregled v zavodu za novotvorbe. Ne izgublajte časa, pa tudi upanja ne smete izgubiti.

Najno Lj.: Upanje na potomstvo v vaši dobi ni v vašem stanju je praktično enako ničli.

B. B.: 19letni študent ste, visok 168 cm. Radi bi pa bili vsaj 176 cm veliki. Če pridete med tovarise, ste najmanjši. Majhni ljudje so povsod zatirani, pravite.

Skrbni ste in veliko si prizadevate. Za vas pa je potrebno le eno. Skrbite, da boste duhovno zrastle. Hujše bi bilo, če bi zaostali v duhovni rasti. Vaša telesna rast še ni končana. Še lahko

upate, da se boste potegnili za nekaj centimetrov. Napoleon tudi ni bil telesno noben velikan, pa je kljub temu pred njim trepetal takorekoč ves svet.

Oče, I. S. L. D.: Sin naj pije v zimskih mesecih ribje olje. Vsega drugega mu ne manjka. Za rast ima čas še 10 let. V vseh rasah opažamo nebele in suhe ljudi. Prav tako velike, srednje in majhne.

A. H. M.: 46 let ste stari. Poleti ste vedno zdravi. Ko pa pride zima, vas mučijo bolečine v hrbtu in rebrih. Napihuje vas, pri srcu čutite bolečine, kadar vas napihuje.

Iz tega kar ste napisali, ne morem trditi, da bi bil to revmatizem. Zaupajte zdravniku, ki vas pozna in se ravnajte po njegovih navodilih. Blizate se dobi, v kateri imajo ženske velike in prav različne težave. To je v zvezi s spremembami, ki se vršijo v telesu v tem času. Ne morem oporekati, da ne bi tudi ženci prispevali svoj del. V zimskih in hladnejših mesecih se skrbno varujte pred mrazom. Skrbite zato, da boste vedno toplo oblečeni, zlasti pa toplo obuti. Bolečine pa, ki jih imate pri srcu, so v zvezi z vetrovnostjo. Skrbite za rečno iztrebljanje.

Za nečakinjno pa velja to, kar sem napisal v zadnji nedeljski številki pod N. A. G.

N. M. p. M. n.: Če bi vedeli, kako majhne, kako malenkostne so vaše težave v primeri z drugimi trpin, bi se smejali sami sebi. Kar odkrito vam bom povedal, pa ne bodite užaljeni. Sitnost je ime vaši bolezni. Radi nje trpi vsa vaša okolica. Še več. V družini grozi celo razpad. Sumničite samo, dokazov pa nimate nobenih. Bolno iščete, kje bi kaj našli, ob čemer bi se mogli spotikati. Ne zavedate se krivice, ki jo delate možu. Njegova bolezen je v tem, ker je preveč potrpežljiv in premalo odločen. Izobraženka ste, mislite vendar trezno! Vsa ne premišljen korak boste briko obžalovali. Spoznali boste, da niste ravnali prav. Bojim se pa, da bo takrat že prepozno.

J. D. C.: 56 let ste stari. 10 let imate na desni goljeni rano, ki se vedno bolj širi. Zdravili ste se z domačimi zdravili. Na rano ste devali vse, kar koli vam je kdo svetoval. K zdravniku niste šli do zadnjega, in to šele tedaj, ko vam je noga takorekoč začela razpadati. Poslal vas je v bolnišnico, kjer so vam svetovali, da si daste nogo oorezati, ker zanjo ni več pomoči. Niste se mogli odločiti. Še vedno ste upali, da boste nogo vendar le še rešili. Poskusili ste najzadnje še z mazili, ki jih kuha škenska, ki slovi po svoji čudodelni moči daleč naokoli po domovini. Skuhala vam je vsemogojča mazila. Noga pa je vedna slabša. Tako neprijeten duh razširja, da ga ne morete prenašati več niti vi, niti vaša okolica.

Kot izkušen razumen gospodar obširne kmetije prav gotovo niste vprašali še nikoli za svet nekoga, ki ne razume, kako se taki reči streže, če vam ta ali ona njiya, ali travnik ni uspeła tako, kakor bi moral. V tem primeru pa ne gre za travnik ali njivo. To gre za vaše zdravje. Več celo, za vaše življenje. Vaše noge ni več mogoče rešiti. Rešite pa lahko življenje. Če boste čakali in oklevali, še to izgubite. Opoločite se za operacijo.

Pravni nasveti

Nepremišljena zapeljanka. S. Č. L. — Sedaj, po osmih letih znanja, ki ni ostalo brez posledic, boste težko prisilili vašega zaročenca, da vas bo poročil, ko vas več ne mara. Res je, da mora za poroko dobiti dovoljenje svojih prepostavljenih, ki mu to dovolijo ali pa tudi ne. Če bo vsled vašega pritiska sicer vložil prošnjo za dovoljenje poroke, kljub temu lahko ustmeno potom svojih predpostavljanih vpliva na to, da mu ne bodo dali dovoljenja za poroko. K poroki se pač ne da prisiliti. Ponavlja se dan za dnem resnica, ki jo sedaj tudi sama spoznate in občutite, da dekle, ki prezirajoč 6. božjo zapoved, fantu v vsem ugodi, končno sama zapuščena obsedi. — In res vsako dekle misli, da je ravno ona izjema in da bo njen fant ostal toliko pošten, da jo bo vzel, ko pa oba nepoštено kršita božji zakon. Proti fantu lahko uveljavite odškodninski zahtevek za dejansko škodo in zmanjšano možno ženitev, če bi kljub dobljenemu dovoljenju odklonil poroko.

Nezgodna renta. J. D. — Le taka nezgoda čaje zavarovancu OUZD pravico do rente, ki se je dogodila pri delu ali pa na poti od stanovanja do delovišča in nazaj. Vsled nezgode, ki jo je utrpel zavarovalec OUZD doma na stanovanju, ko je pregledoval star samokres, pa ima pravico le do zdravljenja poškodovane roke. Za trajne posledice vsled te nezgode pa mu ne pripade renta.

Skrb za otroka. A. Sch. — Svetujemo vam, da napravite vlogo na varstveno sodišče, v kateri razložite, zakaj je potrebno, da se otroka, ki je sedaj brez pravega nadzorstva, da v zavod in da se očetu naloži zato višja preživnina. Ker so potrebe za otroka postale večje, bo varstveno sodišče verjetno vašemu predlogu ugodilo, v kolikor je ta povisek za nezakonskega očeta še zmogljiv.

Učna pogodba. K. M. Lj. — Če je bilo med očetom in trgovcem dogovorjeno, da bo trgovec plačal vso bolniško blagajno za brata, ki se uči pri njem kot vajenec in je potem v učni pogodbi zapisano, da plača trgovec »prispevke« za bolniško blagajno je s tem pač misljen ves prispevek, kajti za vajence in osebe, ki zaslužijo manj od 6 din, odbitek sploh ni dovoljen. — To določa odst. 9 § 35 zakona o zavarovanju delavcev in ne obrtni zakon.

Sprememba službenega mesta. F. C. L. — Po časopisnem oglasu ste se javili za službo pri nekem obrtniku, ki je nato poslal k vam svojega pooblaščenca, s katerim sta se dogovorila, kdaj da nastopite novo službo in ostale pogoje. Nato ste svojo dotedanjo službo odpovedali. Ko bi morali nastopiti novo službo, pa vam je sporočil novi službodajalec, da se je vrnil stari pomočnik od vajakov in da bo ostal pri njem preko zime in da zato tudi vi ostanite pri starem mojstru, ki ste ga tudi zato prosili in ostali pri

njem. Vprašate, če lahko zahtevate odškodnino. — Ko niste mogli nastopiti nove službe, bi vam moral novi delodajalec službo v zakonitem roku odpovedati. Ker ste ostali v stari službi, lahko zahtevate kot odškodnino le razliko med plačo pri novem mojstru in starem za čas odpovednega roka.

Neborec. B. M. S. L. — Ko boste prvič poklicani na orožne vaje, povejte komandirju vaše enice, da ste opesali na oče. Po pogledu po trupnem zdravniku boste poslani na komisijski pregled na divizijo in bo ta zdravniška komisija odločila, za kakšno vojaško službo ste še sposobni. Če imate spričevalo lastnega zdravnika, ga prinesite s seboj. Ni pa potrebno, da greste pred vojaškim pregledom k civilnemu zdravniku radi izstavite izpričevala.

Zaračunavanje gostašćine. L. M. — Zaračunavanje gostašćine najemniku, ki je do sedaj ni plačeval, bi pomenilo zvišanje najemnine za stanovanje, ki pa, kakor veste, ni dovoljeno. Zato vam tako povišanje najemnine odsvetujemo, čeprav bi ga morda skrili pod zaračunavanje ene ali druge davščine.

Terjatje iz dedišćine in kmetijska zaščita. G. D. — Po členu 3 uredbne o likvidaciji kmetijskih dolgov se obveznosti, ki izvirajo iz dedovanja ne smatrajo za kmetijske dolgove. Prevzemnik posestva mora torej odedišćino iz leta 1930 plačati v celoti.

Podčastniške šole. D. A. J. — O podčastniških šolah in sprejemnih pogojih za take šole je objavljen informativen članek v »Slovenčevem koledarju« na strani 160. Zato ni potrebno, da vam o isti stvari pišemo na tem mestu. Če bi radi še kaj več zvedeli, kakor je napisano v »Slovenčevem koledarju«, se obrnite na vojaškega referenta pri okrajnem glavarstvu ali pa na poveljstvo vojnega okrožja.

Dopust. Z. A. — V obrtnem zakonu ni najti predpisa, po katerem bi se mogel čas orožnih vaj namešćencev uračunavati v njegov zakoniti dopust. Oglejte si o tem § 329 obrtnega zakona.

Plačevanje obrokov kmetijskega dolga. I. V. — Posestnik, ki je kmetijski dolžnik je izročil posestvo sinu. Obljubil je, da bo sam še naprej odplačeval obroke svojega dolga, glede katerega uživa kmetijsko zaščito. Plačal je en sam okrok, sedaj pa ne plača nobenega več. Vprašate, kdo je dolžan plačevati nadaljne obroke, ali oče, ali sin-prevzemnik, ali porok. — Upnik bo lahko zahteval plačilo od vseh treh. Od očeta, če ima še kaj imovine, kot dolžnika, od poroka iz njegove poročitvene obveze, od prevzemnika pa, ker je vsled prevzema imovine po zakonu obvezan za dolgove posestva, za katere je ob izročitvi, odnosno prevzemu posestva vedel ali moral vedeti. Če sta se izročitelj in prevzemnik glede plačevanja dolgov drugače dogovorila in to v škodo upnikov, tak dogovor ne velja.

»Okružena.« K. A. — Odgovorili smo vam v nedeljo, 22. decembra.

Lov nezaščiten divjaćine. M. K. — Vprašate, ali se lisice, kune in jazbeci smejo prosto loviti. — Lisice, kune in jazbeci se sicer štejejo k nezaščiteni divjaćini, vendar s tem še ni rečeno, da bi jih smel vsakdo in povsod loviti. Lovsko pravico smejo izvrševati samo lovski upravičenci in osebe, ki jim dovoli lovski upravičenec loviti v svojem lovišču. Nezaščiten divjaćino smejo loviti tudi lovski čuvaji. Poleg tega sme nezaščiten divjaćino ali zveri ujeti ali ubiti lastnik, zakupnik ali užitnik posestva,

vendar samo v svojem ograjenem prostoru, t. j. v prostoru, v katerem stoji stanovanjska hiša z gospodarskimi poslopji in na ograjenem dvorišču. V tem primeru pa sme posestnik to divjaćino ujeti ali ubiti samo s takšnimi napravami, ki izključujejo lovljenje zaščiten divjaćine, in ne na takšnih mestih, kjer bi se mogla ujeti zaščiten divjaćina. Brez izrečnega dovoljenja lovskega upravičenca posestnik ne sme rabiti strelnega orožja. Tudi polaganje strupa z namenom, da ujame nezaščiten divjaćino, je posestniku prepovedano. — Iz tega vinite, da praktično tudi nezaščiten divjaćine ne smete loviti.

Prispevki za cerkev. J. M. — Vaša občina ima v sosednji župniji svoje podjetje in stanovanjsko poslopje. Cerkev-konkurenčni odbor zahteva od vaše občine letne prispevke. Vprašate, ali je tudi občina dolžna plačevati prispevke in kaj se vzame za podlago pri odmeri istih. — Ker ima občina v župniji podjetje in zgradbo, ki sta zavezani neposrednemu davku, mora tudi ona plačevati prispevke za potrebe cerkve. Merilo za višino prispevka poedinih davkoplačevalcev je davčni predpis neposrednih, dokladam podvrženih davkov.

Najnižja plaća trgovskega namešćenca. M. J. — Prejemke trgovskega in ostalega višjega pomožnega osebja ureja banova odredba o minimalnih mezdah z dne 16. oktobra 1940, ki je objavljena v »Službenem listu« št. 83 A z dne 17. oktobra 1940. Po tej odredbi znaša najnižja mezd za trgovske pomoćnike 1150 din mesečne plaće, za ostalo pomoćno osebje, ki opravlja pretežno trgovske ali višje netrgovske službe ali pisarniške posle, pa znaša najnižja mesečna plaća 1300 din. Če ima uslužbenec pri službodajalcu hrano in stanovanje, se zaračuna vrednost hrane z 360 din mesečno, vrednost stanovanja pa s 60 din mesečno, kar se torej odbije od navedene najnižje mezde.

Hćerka staroupokojećencev. S. M. — Po obstojećih predpisih vam rodbinska pokojnina po očetu ne pripada. Za takšne primere pa skrbi člen 7 uredbe o spremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojećencev. Po tem predpisu neporoćene hćere državnih uslužbencev, ki nimajo po obstojećih predpisih pravice do pokojnine oziroma do

Kmetijski nasveti

Gnojenje celine za krompir. V. Č. K. — Jeseni leta 1939 ste preorali 400 četvornih metrov travnika, spomladi leta 1940 pa ga zasadili s krompirjem, jeljem in fićolom, ne da bi jim kaj gnojili. Pridelek pa je bil slab, četudi so vam sosesje zatrdili, da krompir na »celini« dobro uspeva. Te jeseni ste to zemljo zopet prelopatili, da čez zimo premrzne, spomladi jo pa nameravate zagnojiti s štirimi vozi hlevskega gnoja. Radi bi pa še pognojili z umetnimi gnojili, da bo pridelek boljši. Zemlja je bolj ilovnata. — Na celini krompir dobro uspeva, toda ne brez hlevskega gnoja, kajti v zemlji manjka talnih bakterij, ki pripravljajo hrano rastlinam, in humusa — epstenine, ki je hrana bakterijam in nosilec rastlinske hrane. Če boste ta mali prostor tako moćno zagnojili s hlevskim gnojem, tedaj smete z gotovostjo pričakovati bogat pridelek. Še boljše bi pa napravili, če bi že jeseni opravili goji v zemljo, da bi se polagoma razkrojil do spomladne saditve. Sicer je sedaj še čas, da to delo opravite. Dobro pa je, če zemljo čim globlje prelopatite, če ni spodaj čisto mrtva ilovica. — Kar se tiče umetnega gnojila za krompir, zelje in fićol, bi vam priporočali superfosfat in kalijevo sol. Na 400 m² zemlje potrosite 16 kg superfosfata in 12 kg kalijeve soli. To je zelo krepko gnojjenje za navadne rastline.

Hitra naprava komposta. V. Č. K. — Želite vedeti, kako se napravi dober kompost. — Najbolj enostaven naćin za napravo dobrega komposta je naslednji: Doloćite na primernem mestu prostor, kamor lahko pridete z vozom. Semkaj zvozite ali znosite vse odpadke z vrta in polja: zelenjavo, plevel, grabišće s travnikov, lesni pepel iz gošpodinjstva (ne premoćgov), smeti, kako staro neporabno železno posodo, odpadke usnja, blato iz jarkov, ki ste jih očistili, četno blato, hlevski gnoj in slično. Vse to zlagajte na dobro urejen kup, ki ga letno

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijaća ni le za zdravega človeka zelo važna, temveć tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česće našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna **ono z rdećimi srci!**

Prospecte in vaa potrebna navodila za domaće zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališća **SLATINA RADENCI**

vzgojnega prispevka, lahko zaprosijo za redno podporo, če nimajo drugih sredstev za svoje vzdrževanje. Pristojni minister sme taki prosilci v sporazumu s finanćnim ministrom odrediti podporo od 250 do 500 din mesećno.

Skoda vsled vožnje drv. S. F. Z. Lastnik drv odgovarja za škodo, ki so jo napravili od njega nateji vozniki pri odvaćanju drv iz gozda po vašem travniku. Odškodninski zahtevek zastara v 3 letih.

Obolela slušćkinja. »Radovedna.« Zbolela vam je slušćkinja, ki je v vaši službi že 3 leta in zavarovana pri OUZD. Zdravnik jo je napotil v bolnico, slušćkinja pa noće tja iti in zato leži doma. Ker rabite pomoć pri delu, morate imeti drugo slušćkinjo in vprašate če ete dolžni bolno slušćkinjo držati doma in jo plaćevati. — Če je slušćbeno razmerje posla trajalo nad šest mesecev, ima posel v bolnici pravico do plaćila za dobo štirih tednov. Ker je bila slušćkinja zavarovana, dobiva vse bolezenske dajatve od OUZD. Če je odredil zdravnik odpravo v bolnico, bi morala iti v bolnico. Zato ni vaša dolžnost, da jo držite doma. Ker pa leži pri vas in j dajete ob boleznii stanovanje in popolno oskrbo, lahko zahtevate, da ee vam izplaća hranarina od OUZD za slušćkinjo.

S pravico stanovanja prodana hiša. A. Z. Hišo ste kupili od upokojećenca, ki si je izgovoril dosmrtno pravico do dvosobnega stanovanja. Po njegovi smrti pać ta pravica preneha in ne preide na njegove dediće, tako, da boste po njegovi smrti popolnoma svobodno razpolagali s celo hišo, neglede na nez. otroke prodajalca.

dvakrat premetate, pri čemer ga še potrosite z apenim prahom. Še boljši bo, če morete tupať na voziti nanj gnojnice ali stranišćnice. V dveh letih bo kompost dodelan in uporaben za gnojjenje bodisi na vrto, njivah ali travnikih. — V enem letu vam bo že dozorel, če pri napravi kompostnega kupa potrosite posamezne plasti z neoljenim apnenim dušikom, ki hitro razkaja vse organske snovi in hranično vrednost tega gnoja še poveća z dušikom. V tem primeru pa morate kompostni kup večkrat polivati z gnojnico ali z vodo. Tak kompost je hitro gođen.

Vlažna jedilna shramba. P. K. D. — Pri vas imate jedilno shrambo tik kuhinje, ki jo od nje loćita samo tanka stena in vrata. V shrambi je stalno mokro, da se v njej kvari moka in plesnijo mezeje v steklenicah. Eni trde, da pozimi ne smemo pustiti okna v shrambi predolgo odprta, ker se zidovje ohladi in se živila pri ponovnem segrevanju kvarijo. Drugi so pa mnenja, da je pozimi dobro pustiti okna dolgo odprta, da se shramba temeljito prezraći. Kaj je pravilnejše? — Jedilna shramba tik kuhinje je vlažna, ker je hladnejša kot kuhinja. Iz te prihaja namreć sopara ali z vlago nasićen zrak vanjo in se ob mrzlih stenah zgosti ter jih napravi mokre. Tega akoraj ni mogoće preprećiti. Omejiti pa se da na ta naćin, da večkrat dnevno prezraćimo kuhinjo, da gre soproa ven; pa tudi shrambo. Toda nikdar ne predolgo. Popoldne, ko se navadno manj kuha, je v zraku tudi manj pare, tedaj nj treba preveć zraćiti. S tem bomo nekoliko odstranili preveliko vlago v kuhinji in istočasno v shrambi. Če pa je vreme deževno, megleno, ko se vlaga povsed vlega, tedaj je tudi prezraćevanje manj uspešno. Sicer emo to neprijetnost vlažnih, mrzlih shramb občutili v tej hudi zimi že v marsikaterem gošpodinjstvu.

Fizika strelskega orožja

Tlak v topovski cevi - Kroglja v puški

(Ena atmosfera je pritisk 1 kg na 1 kv. centimeter.)

Ogljikov kis se je segrel na 20.000 stopinj Celzija. Te številke seveda nimajo prav za prav resničnega pomena, ker računski postopki, ki so z njimi došeženi, niso v strogem smislu uporabljivi za takšne ekstremne razmere. Vendar je po tem moći spoznati, kakšni izredni odnosi so pri tem moćni.

To je unićujoće in ugonabljaćoće orožje, a je tudi pošteno in odkrito, najprimernejše orožje za v roke vojaka. To orožje je bilo uporabljeno za fizikalni eksperiment, kar pomeni, da ima znanstvo povsod svojo besedo in je tudi orožje sad miselnosti; če je v rokah pravićnih borcev za domovino, je ta miselnost najlepše poplačana za svoj trud.

Na Madžarskem so za novo leto prilićbljene pećenske mladih prašćev.

»DREZITE«

»SLOVENECEV SVETOVALEC«

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

»Slovenec«, 12. jan. 1941

Mož, ki je izkopal zaklade

Od trgovskega učenca do milijonarja — Za tri steklenice žganja 100 Homerjevih verzov — Grič devetih mest — Mož, ki je našel zlate zaklade

Več kilogramov težke zlate in srebrne čaše v najplemenitejših oblikah, diadem in uhani, brošasto orožje in drugi predmeti, ki so shranjeni v Berlinu, nudijo opazovalcu živ vpogled v eno najstarejših kulturnih dob stare Grčije. Da je ta svetovno znani »Priamov zlati zaklad« shranjen v Berlinu v muzeju, da je bilo odkrito mesto, kjer so se bojevali Homerjevi junaki in da so odkriti kulturni spomeniki iz Miken in Tyriona, vse to je zasluga Heinricha Schliemanna. 26. decembra so praznovali 50. obletnico njegove smrti.

Trgovski vajenec, iskalec zlata, raziskovalec starin

Veliki starinovslovec Heinrich Schliemann je bil rojen 6. januarja 1822 v Novem Buckowu na Mecklenburškem kot sin protestantskega pastora. Njegov oče je imel 9 otrok in ni imel dovolj sredstev, da bi ga lahko poslal v gimnazijo ali celo na vsučilišče. Tako je prišel 14 letni Heinrich kot vajenec v neko trgovino v Fürstenbergu. V tem majhnem mecklenburškem mestecu je doživel nekaj, kar je bilo odločilno za vse njegovo poznejše življenje. Za tri steklenice žganja mu je prebral neki brezposelni mlinarski hlapec 100 verzov iz Homerja. Od tedaj je bila največja Schliemannova želja, učiti se grščine in se poglabiti v svet antičnih junakov. Usoda pa mu za takrat ni bila naklonjena. Že pet dni po tem dogodku je moral slabotni mladi mož zapustiti službo, ker se je prevzdignil pri dviganju nekega soda. V upanju, da ga čaka več sreče v velikem mestu, je šel nato v Hamburg. Toda tudi tam ni bilo bolje, temveč še slabše. Nesreča je sledila nesreči. Ves obupan se je slednjič podal na neko ladjo, s katero se je hotel odpeljati v daljni svet. Tudi to mu ni uspelo. Že na nizozemski obali je ladja nasedla in ni mogla več naprej. Komaj si je rešil golo življenje. Po posredovanju prijateljev je dobil nazadnje službo v neki amsterdamski trgovini. Šele tu se mu je prvokrat v življenju nasmešila sreča. Uspeval je pri delu, pri ugodnih okoliščinah je lahko razvil vse svoje sposobnosti, ki so ga spremljale skozi vse njegovo kasnejše življenje, zlasti delavnost in žilavost. S 33 leti je obvladal Schliemann 15 jezikov. Toda še vedno ni mogel najti svoje prave življenjske naloge. Opustil je samostojno podjetje, ki si ga je med tem časom že pridobil, in se je podal v Kalifornijo, kjer je ravno takrat vse vročično hlatalo za zlatom, pa se je kmalu vrnil nazaj v Evropo, ter si je v kratkem času pridobil tolikšno imetje, da se je lahko posvetil svojem najpriljubljenejšemu predmetu, proučevanju in iskanju starin.

Kje je ležala Troja?

Ko je Heinrich Schliemann leta 1868 prvič stopil na zgodovinska maloazijska tla in se podal

na tirišče po Homerju opisanih junaških dejanj, mu je bil edini pomočnik veliko navdušenje za svet antičnih junakov. O novih arheoloških metodah, ki so ravno takrat dobivale današnjo obliko, je le malo vedel. Toda to ga ni oviralo, da ne bi takoj, ko si je ogledal trojansko ravan, spoznal tega, kar je starim raziskovalcem ušlo. Sam piše o tem: »Na prvi pogled se mi je zdelo, da je trojanska ravnina predolga in da bi bila Troja preveč oddaljena od morja, če naj bi bil Bunarbaš zgrajen res sredi starega mesta Troje, kakor so zatrjevali vsi arheologi, ki so te kraje obiskali.« Naravni nagon Schliemanna ni varal. Na griču pri Hissarliku, ki leži blizu morja, je Schliemann kmalu odkril ostanke resnične stare Troje. Zatrjeval je, da morajo odrezati 20 m visok, 200 m dolg in 150 m širok hrib, pa bodo našli ostanke starega mesta. Leta 1871 so začeli kopati. Pokazalo se je, da hrib pri Hissarliku ni zakrival samo ostankov starega mesta, temveč tudi devet plasti različnih kultur. Na ostanke Troje je trčil Schliemann v globini 17 m. Odkril je prastari grad, neke vrste trdnjavo, na njo pa se je naslanjala okoliška naselbina, za katero so mislili, da je Homerjeva Troja. Nekaj let pozneje je spoznal Schliemannov sodelavec ter njegov arheološki svetovalec in učitelj, da morajo iskati Homerjev Ilion v višjih plasteh. Pozneje so se našli nemški arheologi, zlasti Karl Humann, ki je odkril stari Pergamon ter izkopal največja, najstarejša ostanke klasične kulture.

Zlatá bogate Mikene

Največji uspeh je imel Schliemann pozneje, ko je leta 1876 izkopal Mikene. Tudi tukaj mu je pomagalo njegovo hladno in naravno oko. V smislu preprostega stavka: pod sipinami lahko marsikaj najdeš, je začel kopati za tako imenovanimi Levjimi vrati, ki jih je osnažil vseh osipin, nato

Italijansko taborišče na vzhodnolibijski fronti med peščenim vetrom...

Vojni svet v Atenah v Grčiji.

Od leve proti desni: brig. general Gambier Parry, glavni zastopnik angleške armade pri grškem generalnem štabu, general Metaxas, predsednik grške vlade, grški kralj Jurij, letalski komodor J. H. d'Albiac, poveljnik angleških sil v Grčiji, general Papagos, vrh. poveljnik grške armade.

pa je trčil na dvojni krog pokonec stoječih kamnitih plošč, med njimi pa so bili nagrobni kamni s prastarimi reliefi. Pod njimi je našel v šestih grobnicah nedotaknjena trupla kralja Perzeja in njegove rodbine. V grobovih je bilo polno bajno bogatih predmetov: velikih zlatih mask, zlatih naprsnih plošč, diademov, zaponk in prstanov, žebel in orožja, zlatih in srebrnih vrčkov, čaš in školjke. Vse to neizmerno bogastvo je potrdilo Schliemannovo domnevo, da je Homer verno naslikal Mikene.

Vsi veliki ljudje tistega časa so Schliemannu že za življenja priznali njegove velike zasluge. Z njegovo smrtjo v Neaplju 26. decembra 1890 je izgubila Nemčija in ves kulturni svet moža, ki nam je povrnil umetnost in kulturo homerske Grčije.

Pri angleški armadi v Libiji

United Press se še vedno bavi z dogodki pred Bardijo. Dočim so bile avstralske in druge angleške čete južno od Bardije zaposlene s čiščenjem ozemlja, so naperile ostale angleške napadalne enote svojo ost proti 40 betonskim utrdbam okoli Bardije, ki so bile vključene v njen obrambni sestav. Povelje za napad so dobili tankovski oddelki v petek ob pol šestih zjutraj. Bardija je na več mestih gorela. Posebno pozornost so zbudili velikanski požari na severu in jugu. Dočim je povzročilo manjše požare bombardiranje iz zraka, so zacetile večje požare bombe z angleških vojniških ladij. Ob pol šestih zjutraj so tanki zdrveli iz pušcave proti Bardiji, obdani z gostilni oblaki dima in prahu. Prah je bil tako gost, da tanki drug drugega skoro niso mogli več opaziti, ropot pa tako strašen, da je prekosil grozno grmenje topov.

Mesto Bardija je bilo zaradi zadnjih zelo pogostih bombardiranj malone z zemljo zravnano. Edino močne trdnjave so še stale, pa tudi ne vse. Preostale so branili Italijani s čudovito vztrajnostjo. Avstralski in Angleži, ki so se tod borili, so naleteli na res zelo hrabrega sovražnika. Ta jutranji napad je bil izveden silno previdno in natančno po podrobnih načrtih, da bi bile izgube čim manjše. Vse vrste orožja so sodelovale. Tanki so bili na čelu napada, sledila jim je pehota.

Pripravljalni napadi so se pričeli ob pol šestih zjutraj, za glavni napad pa je bila določena osma ura. Takrat se je vsipal morilni ogenj na bardijske ruševine. Neki pilot, ki je preletel Bardijo v času, ko je bila pod groznim ognjem mornarice, topništva, tankov in ostalih sil, je rekel: »Take grozne jeoklene toče ne more preživeti nobeno živo bitje, ki ni zakrito globoko dol v zemlji.«

Najtežje breme napada so prenašali Avstralsci. Hladnokrvno in prezirajoč smrt so bili zadnje dni pred glavnim napadom stalno v patrolah, pri glavnem napadu pa so prav tako nosili levji delež, saj so bili na čelu napada.

Obilen plen, ki so ga našli v Bardiji po njenem padcu kljub temu, da je bilo mnogo uničenega, kaže, da je bila Bardija glavno izhodišče za vpad v Egipt. Velikanska količina orožja in vsega kar je potrebno za vojno, so namreč našli v podzemeljskih rovih in v skalah kletih. Pionirji so takoj očistili bardijsko pristanišče in ga osposobili za prihod angleške mornarice.

Staro platano so rešili z „umetnim dihanjem“

Lani so opazili mestni čuvaji v Saint Louisu, da je začela stara platana sredi trga hirati. Strokovnjaki so drevo pregledali in so spoznali, da hira zato, ker pločniki zavirajo dohod zraka h koreninam. Mestna občina je takoj kupila »jeklena pljuča«, da bi rešila drevo. 8 m pod zemljo vsak mesec zakopljajo ta »pljuča«, ki vsebujejo stisnjen zrak in ga dovajajo h koreninam. Tako so z umetnim dihanjem rešili to staro drevo prera-nega konca.

Nov ognjenik na grškem otoku Santorinu

Grški otok Santorin spada med Kikladske otoke. Otočje je vulkanskega izvora. Že septembra so opazili, da so začeli ognjeniki na tem otočju zopet delovati. Vse do Božiča se je delovanje ognjenikov na Kikladskem otočju stopnjevalo. Sedaj poročajo iz Aten, da so začeli bruhati ognjeniki Santorinske skupine velike množine lave. Pred mestom Thera, glavnim mestom otoka Santorin, leži manjša vulkanska otoka Nea-Kaimeni in Mikra-Kaimeni. Tod je ognjeniško delovanje najhujše. Ker otoka nista obkrožena, k sreči ni bilo človeških žrtev. Prebivalci mesta Thera so zbežali v notranjost otoka. Morje ima neko posebno temno barvo. Iz njega se dviga para v obliki majhnih kapljic. Ponoči so videli velik ognjeni sij nad Egejskim morjem. Iz žrela ognjenika San Georgo se podnevi in ponoči vali veletok lave in se polagoma pomika proti morju. Ob vznožju ognjenika San Georgo se je odprlo novo ognjeniško žrelo, ki prav tako bruha velike količine lave.

Za dobro voljo

Peter: »Kaj je prav za prav specialist?«
Pavel: »Specialist je mož, ki zelo mnogo ve o svojem neznanju.«

Dobra tašča.

On: »Kaj bi rekla tvoja mama k najini zaročici?«

Ona: »Nič se ne boj. Še vsake moje zaroke je bila vesela.«

V stoletju tehnike.

Knuplež je mehanik. Njegov petletni sinček je nekega večera sponel pri oknu ter opazoval zvezdnato nebo. Naenkrat se je utrnila zvezda. »Oče,« je zaklical, »na nebu je naredil nekdo kratak stik.«

Strateg

Majhen možič, ki je že dolgo stal na nekem voglu, je stopil k stražniku in mu rekel: »Oprostite, jaz že več kot eno uro čakam na tem mestu ženo, pa je od nikoder ni. Ali bi hoteli biti tako prijazni, pa mi reči, naj se odstranim?«

Siam, dežela svobodnih ljudi

Kralj Ananda, gospodar 9000 slonov

Siam — Muang-Thai, se reče po naše dežela svobodnih ljudi. Siam je novo ime, ki so si ga nadeli šele pozneje. Siamci namreč prvotno niso prebivali v svoji sedanji državi, temveč so imeli domovino ob izvirih in gornjem toku reke Yan-tsekiang in so neko posebno kitajsko plemo. Svoja prvotna bivališča v Nanchau so zapustili neka-

dnja Menamova kotlina. Vstop v gorati vzhod je zelo težak. Od Birme deli Siam velika veriga gorskih velikanov. Prehod iz ene države v drugo je mogoče le po ozkih gorskih soteskah. Od severa proti jugu ter v Kambodžo je speljana železnica. Najlažji dostop v državo je z južne, morsek strani. Podnebje je tropsko z mokrimi in suhimi letnimi časi. Naravno bogastvo dežele je veliko: riž, koruza, velikanški gozdovi, živina (8 milijonov goved in drobnice, 250 tisoč konj in 9000 slonov), kože, kositer, premog, cink, wolfram itd. Riž predstavlja devet desetih vsega siamskega izvoza. Železniško omrežje znaša 311 km. Obala je dolga 600 km.

Siamska zgodovina je polna trenj med Siamom ter Francosko Indokino in v zvezi s tem seveda s Francijo. L. 1893. se je Siam odpovedal vsem ozemeljskim zahtevam proti Francoski Indokini v pogledu ozemlja, ki leži vzhodno od reke Mekong. Toda ta pogodba je bila izsiljena pod pritiskom francoske oborožene sile, zato jo je moral Siam stalno varovati francoska vojaška postojanka v Cantabumu. L. 1917. je stopil Siam na povabilo Združenih držav v vojno na strani antante in je pomagal Francozom.

V sedanji vojni, v kateri je bila Francija v Evropi premagana in je morala zaprositi za premirje, je Siam zopet dvignil glavo in začel misliti, da bi se lahko razširil v Francosko Indokino proti vzhodu, zlasti še, ker je videl, da so začeli prihajati v Indokino z druge strani Japonci. Pri teh težnjah uživa Siam vso podporo Angležev.

★

Dva trgovca.

K nekemu newyorškemu starinarju je prišel neki mož in mu pokazal plašč, rekoč: »Koliko date zanj?«

»Kvečjemu en dolar.«

»Toda plašč je vreden tri dolarje.«

»Ne dam niti centa več kot en dolar.«

»Tukaj imate dolar. Plašč je visel namreč zunaj ob vhodu v Vaš lokal.«

Zemljevid Siama in sosednje Francoske Indokine.

ko v trinajstem stoletju in se pomaknili niže v Siam.

Siamci so gorski, planinski narod, narod poljedelcev in pastirjev. Ljudstvo je zelo bojevito saj so se v zgodovini morali mnogokrat bitti s sosedji, bodisi z domačimi Azijati, bodisi tudi z Angleži in zlasti s Francozi, s katerimi so bili zadnja stoletja vedno v sporih zaradi meja s Francosko Indokino, ki so jo hoteli ob vsaki ugodni priliki razširiti proti zahodu na škodo Siama. Siam je namreč prehodna dežela med Indokino, Birmo in Kambodžo. V borbi proti imperializmu iz Francoske Indokine so se Siamci večkrat naslanjali na Angleže. Zdi se, da stoji tudi danes angleška roka za Siamom, ki je v vojni s Francosko Indokino.

Siamski kralj Ananda Mahidol je pred nedav-rdečega, belega, modrega, belega, rdečega. V tej zastavi je videti večkrat tudi znamenje belega slona, ki je simbol vojne.

Siamski kralj Ananda Mahidol je pdre nedavnim dovršil petnajst let. Mladi kralj je bil rojen v Heidelbergu v Nemčiji in je zasedel siamski prestol l. 1935 ob državnem udaru, ki je bil naperjen proti njegovemu stricu. Dejansko vlado ima v rokah namestništvo, ki izhaja iz vrst nacionalistične stranke.

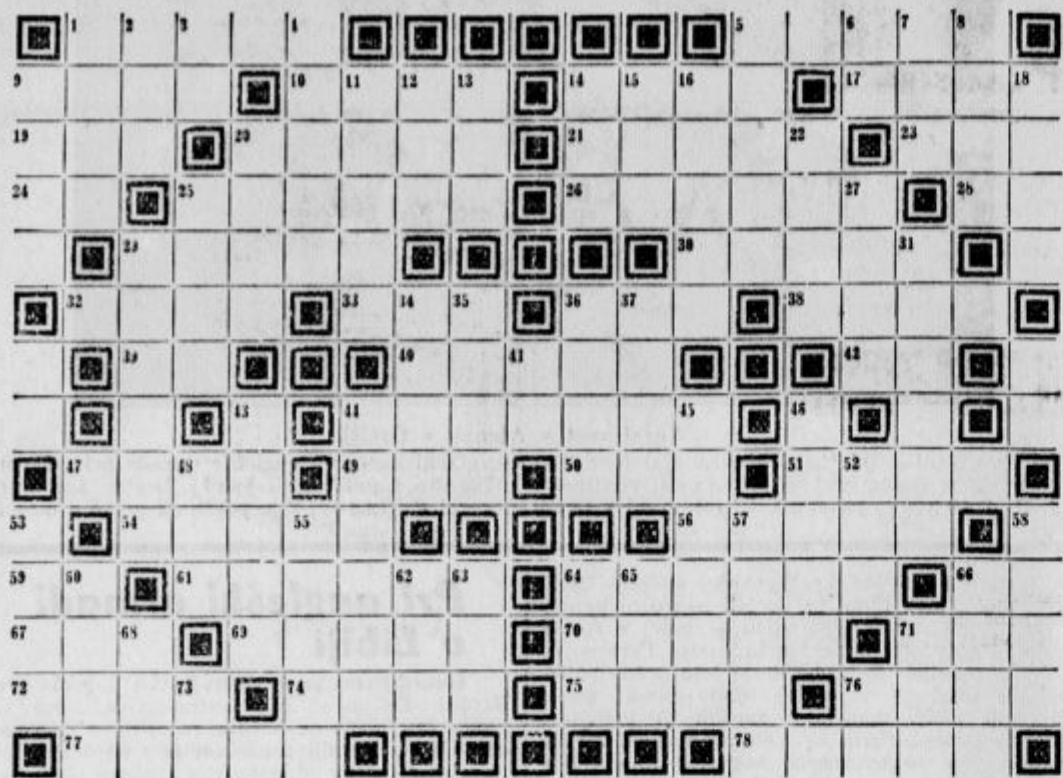
Zemljepisni položaj Siama

Siam meri 518.162 kv. km ter ima 11½ milij. prebivalcev. Severni del države je zelo gorat, srednji del namaka reka Menam, vzhodni del reka Moun, južni del pa leži ob obalah Siamskega zaliva. Najbolj rodovitna in najobjudenejša je osre-

Letalo nad velikim žrelom, povzročenim od velikanškega meteorja v Arizoni. Velik kos, ki je priletel iz vsemirja, je vdolbel v zemljo veliko luknjo, ki meri v premeru 1700 metrov in je 200 metrov globoka. Sodiijo, da je bil meteor milijon ton težak. Od tega je bilo 92% železa, ostalo pa nikelj.

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Vrsta besedne uganke. 5. Slovenski slikar. 9. Alkoholna pijača. 10. Nasprotje od star. 14. Vrsta žitnega hraniva. 17. Moško krstno ime. 19. Muslimanski oblastnik. 20. Beseda, ki pomeni čez, čezenj. 21. Viskati od veselja. 23. Počiva in sniva. 24. Kazalni zaimek. 25. Grški filozof. 26. Žensko krstno ime (filmska igralca Roka nosi). 28. Stara oblika veznika. 29. Del vrta. 30. Zaokroženost, skupnost. 32. Hiter, poskočen. 33. Kraj v cerkvi. 36. Na znamenjih verjetnosti ali možnosti osnovano mnenje. 38. Pevski interval. 39. Razum. 40. Plemiški naslov. 42. Kratica za sportni klub. 44. Kraška pesnika, prežgodaj umrla brata. 47. Želja po pijači. 49. Ženski glas. 50. Skrajšano srbsko moško krstno ime. 51. Italijansko mesto na obali Jadranskega morja. 54. Rimski cesar, največji preganjalec kristjanov. 56. Stara rimska boginja čistosti. 59. Začetni črki imena in primka slovenskega pisatelja. 61. D'Albertijeva opera: nizko ležeča pokrajina. 64. Drobna kosček brusne kovine; obrusek. 66. Povratno osebnostni zaimek. 67. Pritrdilnica, dejstvo. 69. Rokodelec. 70. Sredstvo proti malariji. 71. Vhod-ljaj. 72. Skupek bilja, slame. 74. Svojljni zaimek ženskega spola. 75. Romunsko mesto, ki je sedaj pod Madžari. 76. Srsko moško krstno ime. 77. Prometna žila v mestu. 78. Žensko krstno ime.

Navpično: 1. Glavno mesto severovzhodno evropske države. 2. Prva številka. 3. Prihodnjik. 4. Neprijeten vonj. 5. Pariški dnevnik. 6. Besedica, s katero prirovarjamo. 7. Nemška reka, pritok Rena. 8. Steklo v oknu. 9. Mehka snov. 11. Tiskano propagandno sredstvo. 12. Veznik. 15. Ruska reka, po kateri so znani kozaki. 14. Kot pri števil. 36. Vodoravno. 15. Ruska reka. 16. Dvojica vpreženih živali; podložništvo. 18. Hrvatska slabo rodovitna pokrajina. 20. Nagrajeno blago. 22. Pravoslavna sveta podoba (2. skl. množ.). 25. Ravno črten. 27. Grška sveta gora. 29. Slovenski zgodovinar; tudi slovensko ime za mesec v letu. 31. Glavno mesto evropsko-azijske države. 34. Majhna starogrška denarna enota. 35. Napredek; odraščanje. 36. Ptica, o kateri je dosti vraž. 37. Reka, predhodnica Ljubljane. 41. Grška črka. 43. Evropsko vlemesto. 44. Angleški dominijon. 45. Velik plaz. 46. Znameniti skandinavski dramatik (Nora, Gospa iz morja, Strahovi). 48. Azijska denarna enota. 52. Zagrebško sportsko društvo (kratica). 53. Bog vojne. 55. Ozek preliv, tesen. 57. Grška pokrajina ob Jonskem morju. 58. Domača znanika in tovarna čevljev (Tržič). 60. Popolno kosilo, obed. 62. Svojljni zaimek. 63. Naplailo. 64. Ruska reka. 65. Ženitovanjska gostija. 66. Ena izmed barv. 68. Kuhinjska začimba. 71. Steza, izhrojena smer. 73. Grška črka. 76. Pritrdilnica.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Predlog. 7. Moderen. 13. Resa. 14. Čut. 16. Reč. 17. Jelo. 18. Ant. 19. Lihberice. 22. Kir. 23. Ila. 24. Za. 25. En. 27. Ja. 28. Nart. 30. Co. 32. Uš. 33. Lopa. 35. Lev. 36. Nor. 37. Ora. 38. Kali. 39. Za. 40. Ar. 42. Figa.

Ardigata! Tu je pa res čuden, de mam zdej zadne čase taka strašna smola. Koker mal jezek stegnem, pa je že use narobe. Če kermu puvem kašna reč tku, koker je blu u resnic, bo že začeu nus vihat. Če mu puvem mal drgač, bo pa glih tku spet use narobe. Jest sama na vem, kustu čem guvort, de bo za use prou. Sej sem s že na prou uzela, de bom rajš kar moučala, de se na boja mogel lde čez tu al pa un gor držat. Ampak ženska vender na more ceu so žeuļejne moučat, če ni mutasta. Ženska more bit ja zguvorna, če če, de ja boja lde ubrajtal. Če je ena ženska preveč moučala, pauja, de se tku drži, koker kašna čiška mela. Tega b pa tud jest ne prenesla, če prou sem precej putrežljiva. Mula pa useglih se nečem bit, dokler m jezek dober funkcionira.

De sem prišla u en tku naroden pulužaj, pa ni nubeden drug uržah, koker sam Gustl. Ta člouk res ni prou nč za družga, koker sam za nasreča. Sej sem s že večkrat naprej uzela, de ga še pugledala na bom voč, če ga bom srečala. Pa že pride tku naprej, de se tle al pa tam srečava, pa me epet ugavuri. Člouk pa tud na more bit tak, de b šou kar naprej, če te kdu ugavuri. Puglejte! Sej se gvišen še spuminate, kašna stršna smola sem mela jest tekat, ke sem Gustline dol na Forštat pu očen kostajn u yaržet segla,

44. Da. 45. Oj. 46. Ak. 47. Le. 49. Old. 51. Arno. 54. Ivan. 56. Niz. 57. Biva. 59. Eto. 60. Lev. 61. Tica. 62. Anemana. 63. Ženitev. Navpično: 1. Prah. 2. Renan. 3. Est. 4. Da. 5. Oči. 6. Gubec. 7. Mejaš. 8. Oče. 9. Ej. 10. Rek. 11. Elija. 12. Nora. 13. Te. 16. Bi. 19. Latvi-ja. 20. Ra. 21. Celofan. 24. Zrelo. 26. Norik. 29. Ala. 31. Ona. 32. Ura. 34. Pag. 38. Kalin. 39. Zenta. 41. Revez. 43. Alice. 44. Doba. 48. Ezav. 50. Dve. 52. Ren. 53. Oo. 54. Il. 55. Ave. 56. Nit. 58. A. M. (Anton Medved). 61. Ti.

Zlogovnica:

Sestavi iz zlogov: A, Ar, cu, da, dol, i, ka, ka, ko, lar, li, ma, na, rek, ri, rjo, ron, ši, taft, ti, ve; Besede sledečega pomena: Zlohot-na namera, trik — rokodelec — tuliti — vrsta pesništva — svetopisemska oseba — vrsta blaga — namisljeno božanstvo — oblika tekoče vode — velika vojaška enota. Prve črke dobljenih besede, ti povedo goro v Juljskih Alpah, tretje črke pa v zdravilstvu uporabljano mamilo.

Rešitev nedeljske zlogovnice:

Solk — ragu — ekipa — čebula — navje — osa — Neretva — olika — vedomec — opolo — legenda — egida — tirana — oporoka. Prve črke dajo: srečno novo leto, četrte črke pa: Kupujte koledar.

Kamnik

Zadnja prilika, da si ogledate že tretjo ponovitve Gregorinovega »Kralja z neba«, je danes pop. ob pol 4 pop. v Kamniškem domu. Predstava bo še v marsičem izpopolnjena, čeprav je že Goslej dosegla vso pohvalo.

Kamniške trgovine bodo poslej ob nedeljah ves dan zaprte. Seveda trgovci ne bodo smeli sprejemati kupovalcev skozi vezna vrata.

Predavanje o obrambi proti napadom iz zraka bo danes dopoldne ob 9 v gasilski dvorani. Predaval bo gasilski inšpektor g. inž. Dolenc. Vstop prost.

Kako izboljšati kamniški vodovod? S tem vprašanjem se ubijajo Kamničani že 10 let. Vodovodna napeljava je zastarela in je na več mestih pokvarjena. Ker je skozi razpoke v cevih odtok precej vode, pritisk včasih ni dosegel prvega nadstropja. Lepe vsote so bile vložene v razna popravila, ki pa trajno niso mogla izboljšati naše vodovodne napeljave. Treba bi bilo položiti nove cevi od rezervarja v Stranjah do Grabna, kar bi veljalo okrog 900.000 din. Tem stroškom se bo kamniška občina skušala izogniti na drug način. Kupila je nekdanjo Bečovo žago za 70.000 din. Vodna sila te žage bo zadostovala za črpanje talne vode izpod struge Kamniške Bistrice v velik zbiralnik, ki bo zgrajen na severozahodnem bočju Starega grada. Analiza je pokazala, da je talna voda boljša kot pa ona iz Strani. Pritisk iz novega zbiralnika bo omogočil podaljšanje vodovoda tudi na Duplico in v Podgorje. Načrti za zbiralnik so že v tekcu, stroški pa ne bodo presegli 200.000 din.

Iz Julijske Krajine

Smrt spoštovane matere. V častiljivi starosti 82 let je 7. januarja vdano odšla po svoje plačilo gospa Josipina Kocijancič, veleposesnica v Zalem bregu pri Biljani v Brdih. Bila je dobra mati in skrbna gospodinja. Vsa je živela za svojo družino in svoj dom in je z vsem srcem ljubila svojo sončno rodno zemljo. Naj se spočije v Bogu! Žaljujoči družini iskreno sožalje!

Snega še ni. Staro leto smo zaključili z mrzlimi, suhim dnevi. Mráz sicer ni bil tako oster ko dober teden prej, vendar je bil še prav občuten. Z novim letom se je pa vreme zjužnilo, toplomer se je dvignil nad ničlo in začelo je deževati. V hribih je v soboto, 4. januarja, pričelo snežiti in je padlo do 20 cm snega. Vendar sneg ni segel daleč proti jugu; v tolimskih hribih je po dolinah zasnežilo le do Sv. Lucije. Sv. gora in Trnovska planota nista tokrat dobili niti snežene odeje. Kar čudno se nam zdi, ko čitamo, kako je močan sneg pobelil Rim in skoraj vso južno Italijo, pri nas na Goriškem pa je skoraj vse kopno. Močno južno vreme prvih novoletnih dni je sedaj prenehalo, ozračje se je zopet ohladilo in toplomer je padel pod ničlo, o kakem hudem mrazu pa ne

Vransko

Smrtna kosa. Neizprosna smrt je posegla takoj v začetku novega leta v vrsto naših najboljših mož. Za svojo žrtve si je izbrala odličnega krščanskega gospodarja in družinskega očeta Miha Vraniča. Kako je bil rajni povsod priljubljen in kako spoštovan je užival pri ljudeh, je nazorno pokazal velik pogreb, kakršnega že dolgo ni bilo v naši fari. Dolga vrsta pogrebcev iz domačih in sosednih župnije je spremljala rajnega »Valenta« — tako so ga navadno po domače klicali vsi — pretekli petek na kraj miru, katerega v življenju ni nikoli poznal. Rajni Miha Vranič je bil izredno delaven mož. To je lahko vsakdo takoj opazil, kdor je prišel na njegov dom in videl njegovo vzorno urejeno gospodarstvo. Bil je strokovnjak v hmeljarstvu ter vedno imel najlepši hmelj, za katerega so se kupci prejšnja leta kar pulili. Toda rajni se je tudi zavedal, da »živeti vrli mož ne sme zasec. Zato je z velikim veseljem podpiral tudi vse ustanove gospodarstvenega in kulturnega značaja. Bil je do svoje smrti obojnik tukajšnje posojilnice in hranilnice. Z njim je izgubilo tukajšnje Kat. svetno društvo velikega dobrotnika. Saj je bil on eden izmed tistih, ki so največ pomagali pri gradnji Slomškovega doma. Kadar smo bili v stiski zaradi voženj, vselej smo šli »na gmajno k Valentu« in vselej smo bili takoj uslišani. Četudi je zahrbtna bolezen že par let glodala v njem, vendar mu njegovega veselja do dela do zadnjega časa ni mogla vzeti. Za vse, kar je v življenju storil oobrega, naj mu bo dobri Bog bogati plačnil. Žaljujoči ženi in trem otrokom ter ostalim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Žalna svečanost za pokojnim voditeljem slovenskega naroda dr. Korošcem je bila preteklo nedeljo v Slomškovem domu. Svečanost je otvoril predsednik krajevnega JRZ g. Jurhar Franc ter v kratkih besedah orisal osebnost rajnega voditelja. Nato je sledil lep spominski govor, ki ga je imel g. župnik dr. Mörtl. V njem je lepo opisal njegove velike zaslugе za slovenski narod in državo. Na koncu so pevci zapeli žalostinko »Vigred se povrnee. Svečanosti se je udeležilo lepo število ljudi.

Mežica

Igra »Prisegam«. Na sv. Štefana dan je prosvetno društvo priredilo igro »Prisegam«. Napisal p. Kazimir Zakrajšek. Igro je čitatelj namenil ameriškim Slovincem v Clevelandu, igrajo jo pa rada tudi dekleta v domovini. Naša dekleta so se dolgo vadila, zato uspeh tudi ni izostal. Kuharice so bile malo nerodne, dobro je pa igrala Marica, ga. Jerreb, ga. Ljudmila, Klara. Nekaterim se pozna, da so na odru že doma. Želim, da bi bila dekleta še naprej tako agilna. Tudi praktična stran igre je bila kar zadovoljiva. Vseč je bila zlasti starejšim ljudem. mladini je bila premalo šaljiva. Za lep obisk smo hvaležni. Živo pa čutimo potrebo po lastni dvorani; društveno življenje bi se le tako močno razgibalo.

Laško

Fantovski odsek v Laškem vabi vse fante naše in sosednih župnij na širši fantovski sestanek, ki bo v spomin našega voditelja dr. Korošca v nedeljo, 19. t. m. po prvi sv. maši v nadžupnijski dvorani v Laškem. Na sporedu so deklaracije in govori, katere bodo imeli naši fantje. Bratje, pridite in s svojo navzočnostjo počastite spomin dobrotnika naše fantovske organizacije.

smemo tožiti; bolj neprijetna je bila burja, ki je zopet rogoviliila po Vipavskem in po Krasu.

Skrčen promet. Od praznika sv. Treh kraljev naprej se je občutno skrčil promet na avtobusnih progah. Znano Ribjiye podjetje je ukinilo vse vožnje na cestnem omrežju, kjer vozi železnica. Ustavljena je zveza med Gorico in Trstom po romantični obalni cesti iz Devina v Trst. Iz Gorice v Postojno vozi do Ajdovščine železnica, šele od tam naprej gre avtobus. Prav tako ne vozi več avtobus iz Gorice v Gračež, v Červinjan, v Krmin, v Idrijo, v Bovec, temveč samo železnica, in šele, kjer ta konča, na primer za Idrijo pri Sv. Luciji ali v Ajdovščini, od tam vozi avtobus. Tudi mnogo vlakov na vseh progah je odpravljenih; odpravljen so vse hitre in udobne »litorine«. Kot vzrok za vse te ukrepe, ki jih občinstvo precej neprijetno občuti, se navaja pomanjkanje potrebnega kuriva, v prvi vrsti nafte.

Mož s posebno teorijo. Neki starejši Tržčan si je za obisk gostiln prikožil posebno »teorijo«: naročil je kozarec vina, ga plačal, izpil vino, kozarec pa shranil v žep. To svojo teorijo je zlasti temeljito izvajal v svoji stalni gostilni. Gostilničar je s strahom ugotovil, da mu zaloga kozarcev kopni. Ko mu je zmanjkalo že okrog sto čaš, je pričel pozorno opazovati svoje goste in je kmalu zasledil moža z lastno »teorijo«, ki je vsak izpraznjen kozarec mirno vtaknil v žep. Ker mu je bila moža-karjeva posebna teorija v občutno škodo, ga je naznanil policiji in mož je prišel pred sodnika. Temu je priznal svoje ravnanje, vendar se ni smatral za krivega. Izgovarjal se je: »Če grem v trgovino in kupim čevlje, kupim s čevlji tudi škaflo, v kateri mi jih izročijo. Tako kupim z novim vinom tudi kozarec, v katerem mi vino prinesejo.« Sodnik se pa ni strinjal s to razlago in je pivcu s posebno teorijo prisodil pet mesecev zapor.

Tekma med srednješolskimi reprezentancami Belgrada, Zagreba in Ljubljane je bila odložena zaradi odgovori belgrajskih srednješolcev. Tekma bo odigrana verjetno o velikonočnih praznikih.

V medklubskih tekmah za državno prvenstvo je končano tudi tekmovalje v Srbski šahovski zvezi. Zmagal je Zemunski šahovski klub. Finale med prvaki vseh treh šahovskih zvez bo v kratkem in bo podrobnejše o tej končni tekmi odložila prihodnja seja odbora Jugoslovanske šahovske zveze.

V Ljubljani je Ljubljanski šahovski klub priredil za božične počitnice poseben turnir, katerega se udeležuje večje število članov. Tempo igranja je 40 potez na uro. V Centralnem šahovskem klubu je pokalni turnir, katerega so se udeležili najboljši klubovi člani, tik pred koncem. Pričakovati je, da si bodo prvo mesto delili Furlani, Pue in Sorli, tako da bo šele match med temi tremi odločil, čigav bo pokal.

V turnirju za prvenstvo Maribora se je preril na čelo tabele znani mariborski šahist prof. Stupčan. Sledita mu Mišura in Kukovec, dočim so ostali igralci več ali manj izpadli iz konkurence za prvo mesto. Turnir je že tik pred zaključkom.

V Pragi je na spominskem turnirju Kautskyja vodil še nekaj kol pred koncem Kotnauer. Sledila sta mu znana češka mojstra Opotensky in dr. Treybal. Iz turnirja je današnja partija.

Thelen — Kotnauer.

1.d2—d4, d7—d5; 2. c2—e4, e7—e6; 3. Sg1—f3, c7—c6; 4. e2—e3, Lf8—d6; 5. Sf3—e5, Sg8—e7 (črni se pripravljata proti možnosti f2—f4); 6. Dd1—h5 (beli se ne briga za razvoj in premoč v središču ter s tem dovoli črnu, da konča razvoj svojih figur) 0—0; 7. Sb1—c3, Se7—g6; 8. Lf1—d3, Sb8—d7; 9. Se5×d7 (dosledno bi bilo f2—f4. Po igrani potezi črni zaključijo razvoj svojih figur, medtem ko je beli zelo zaostal), Le8×d7; 10. c4—c5, Ld6—c7; 11. —0—, f7—f5; 12. f2—f4, Tl8—f6; 13. Lc1—d2, Sg6—h8; 14. g2—g4? (to je težka napaka, ki spravi belega v izgubljeno pozicijo). Vpoštev je prihajalo b2—b4 z napadom na damsko krililo), Tf6—h6; 15. Dh5—g5, Dd8×g5; 16. f4×g5, Th6×h2; 17. Tf1—f2, Th2×f2; 18. Kg1×f2, Sh8—f7; 19. g4×f5, Sf7×g5 (črni je dosegel vezano kmeta na kraljevem krilu in izborna pozicijo tako da osvojeni kmet brez težav odloči); 20. e3—e4, Sg5×e4; 21. Sc3×e4, d5×e4; 22. f5×e6, Th8—f8+; 23. Kf2—g2, e4×d3; 24. e6×d7, Tf7—d8; 25. Ta1—d1, Td8×d7; 26. Ld2—c3, g7—g5 (črni prosti kmetl ena kraljevem krilu so nezadržljivi); 27. Kg2—f3, Kg8—f7; 28. Td1×d3, k7—h5; 29. Le3—e1, Kf7—f6; 30. Le1—f2, g5—g4+; 31. Kf3—d2, Kf6—g5; 32. b2—b4, h5—h4; 33. a2—a4, g4—g3; 34. Lg3—e1, Kg5—g4; 35. b4—b5, h4—h3+; 36. Kg2—h1, Td7—e7; 37. Td3—d1, Te7—e2; 38. b5×c6, g3—g2+ in beli se je vdal, ker je v naslednji potezi mat.

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Saj jest na bom tega prou gvišen ceu soj žeuļejne puzabila. Kene, kmal pu tistem sem mela pa spet s tistem jajčkom tak kiret, ke sem jih sam zavle Gustlina tist babenc na plac pabila, namest de b jih dala moj kokel valit in mela pol z mojmju možam tud u brezmesnih dneveh pohane piške za prgrizent. Pa buhve kua m je še use ta člouk u žeuļejn naštimu. Usega s še zamerkat na morem. Use tu b pa na bla še posebna nasreča, če b znou ta člouk saj moučat, kedar je treba. Moučat pa Gustl na zna in mende tud na more, če prou b mu kdu nafa zapečatu. On more prec use na ta velk zgun ubest. Al je tega treba? Puglejte! Jest sem pa čist drgačna. Če m ta al pa un kašna reč puve in m naruči, de na seem nubenmu tega puvedat, moučim koker grob, če prou nakter ženskam naprej mečeja, de sma klepetule. Gustl je holt ena čenča, in usak nej bo veseu, če nima nč z nim za upraut.

Sej prou gvišen se niste tistga puzabil, ke sem jest prec pu tist nasreč z jajčkom Gustline prpoudvala, kuku je ena babenca eni drugi hvalila tistga dubrotenska, ke je kar eneh taužent kil krušne moke darvou iblanskem srumakem za zimska pumuč. Pa miselte, de se je ta člouk pred tle al pa tam ifurmiru, če je tu res, ke se guvari? Kaj še? Kar u časupis je djau, pa je blu fertik. Vi na verjamete, kašne sitnast sem mela jest pol zavle tega.

Kene, srumaki, ke sa tu iz časupisa zvedel, de jim je dau en dubrotenk kar taužent kil krušne moke na razpulgajne, sa bli te nuvice strašen vesel. Ena cela ramunda srumaku je letela gor na tist urad, ke ma take reči čez, in prusila za moka. Sevede gor na urade se pa nubenmu še sajnal ni ud te dubrote. Zatu sa puvedal srumakem, de jim ni nč znan ud tega darila. Sevede se je srumakem tu strašen frizmagal, de jim na daja tiste moke, ke je bla zajne namenena. Ene par jih je prec k men

prletel in me začel hrult, zakua sem Gustlne ud te moke prpoudvala, ke ni nč res.

Veste, de sa bli reveži zalasten, ke nisa dubil nč moke. Nahter, ke maja tud še en ceu kup utrok, sa bli naraunast ubupan. Sevede, jest jim pa nisem mogla pumagat, ke sama nimam nč tagca, de b s želodec napounila, ke m ud jutra du večera mrai naprej krul. Kuku je blu s tista moka, sama na vem. Ta narbi gvišen je eden tista babenca nafarbu, de je pol ud tistga dubrotenska ukul žlebedrala.

Men sa se te reveži tku smilel, de sa m priše souze u uči. Pumagat jim pa le nisem mogla. Družga jim nisem mogla nasvetvat, koker de nej še mal putreja. Keder bo urad tista moka dubu, jim bo že u kašnem časupise spuroču, de nej prideja pujna. Še ta narbi me je pa še tu jezil, ke sa nahter začel tku gudnat, koker de b jest sama tista moka za soje putrebe prdržala. Zavle tega učitajna sem bla tku jezna, de sem kar prec letela nad Gustlino in ga začela zmerjat, zakua je taka usarljaja naredu, de je začeu ud te moke u časupis pisat, ke b se mogu vender pred infurmirat, če je res kdo tulk moke revežem darvou. Na tu, kar babence ukul čenčaja, se ni prou nekol za zanest. Ja, taka pridga sem mu naredila, de ja bo en lep čas pounu.

Sevede, Gustl je blu pa kar tih, ket en bimbo, pa še na smeh se je ta mrcina držu, koker de b se tou iz mene norca delat. Ke sem mu enkat use puvedala, kar m je na src ležal, je pa on puprieu za beseda.

»Veš kaj, Neška, al me maš res za tku namumenga, de sem t verieu, ke s ti men ud tisteh dveh babenc prpoudvala? Jest dober vem, de trgovci nč rad moke revežem na šenkujeja. Za gnar ja še eden mal dubi. Prou velik pa tud ne, ke rajš čakaja, de bo še mal bi puskučila. Jest sem prec pu tistem, ke sma pr teb ajeršomnem pujelel, skoču gor na tist urad, ke ma take reči čez, in prašu enga uradenka, če sa res dubil kar en tau-

žent kil moke za reveže. Uradenk m je pa puvedu, de mu ni nč znan ud te moke. Reku m je, de ja tud na pračujeja. »Če bo pa res kašen trgovec tku radudaren, de bo puslov moka, ja boja pa prec med reveže raztalal.« me je še putulažu.

»Zdej m pa puvej, Gustl, ti ti nis red prfrknep. Lepu te prosem. Če s enkat zvedu, de ni nuben trgovec dau revežem moka za zimska pumuč, za kua s pa pol ud te moke u časupis djau? Mende se ja na misleš z revežu norca delat.« sem mu jest naprej vrgla, ke tu se m je zdel res grdu ud Gustlino, de ga gre tku pulomt.

»Neška, Neška, nekar se zavle tega na jez name. Jest sem še nalaš djau u časupis, de je en trgovec dau za reveže kar en taužent kil, če prou ni blu tu res. Jest sem s tala reč tkula mislu: Ke boja trgovci bral ud tega darila, bo usacga sram, de no še ni nč dau revežem za zimska pumuč. Kar usi trgovci boja hiter puslal gor na tist urad pouhne žakle moke, de b jim nubeden na mogu naprej metat, da sa umazan. Viš, Neška, tku boja prli reveži du moke. Tulk ja boja nabral, de ja boja mel za cela letašna zima zadost, pa še za druga zima jim bo kej čez ustal. Zdej pa puvej, če nisem pameten naredu. Če b biu kar tih, b se nubeden trgovec na spouu na reveže. Reveži b strašna lakata trpel, zdej jim pa prou gvišen na bo treba kruha stradat.«

Jest sem kar debel gledala Gustlino, ke m je tula prpoudvou. Tu m je že scer douh znan, de je Gustl z usem žaubam namazan. De ma pa take za usesem, s pa nisem mislela. Ta člouk je bl zviti, ket kozi rug. Zdej morem še tulk časa pučakat, de bom vidla, če mu boja šli trgovci na lim. Mugče je pa tud, de se boja kar naumne naredel, koker de nekol nubenga časupisa na bral, ke se jim bo moke le mal škoda delat, de b ja kar ukul šenkval. Člouk more bit na use prpraulen.

Tula sem vam mogla dons puvedat, de na bote u skrbheh, če sa reveži dubil kej moke, al se sa mogel zajna pud nusam ubrisat. K. N

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dobro nagrado
dam tistemu, ki mi pre-
skrbi stalno službo. Po-
nudbe na upr. »Slov.«
»Tako ali pozneje« 493.

2000 din
dam onemu, kateri mi
preskrbi službo sluge ali
kaj podobnega. Star sem
30 let, zdrav, kmečki fant.
Ponudbe na upr. »Slov.«
»Stalna služba« 374.

Izučena šivilja
za ženske in moške ob-
leke, 4 razr. mešč. šole,
se priporoča cenj. kroja-
čem ali trgovcem. Gre tudi
za gospodinj. — Ponudbe
na upr. »Slov.« Maribor
pod »Kje bodi«.

Šivilja
z dolgoletno prakso gre
šivat na dom. Naredi no-
vo in popravi staro. Cen-
jene ponudbe na »Slov.«
pod »Ljubljana 538«.

Službo vratarja
čuvalja ali silno išče sa-
mec. Dopis na podr. »Slov.«
v Celju pod »Čuvaj«.

Perica
gre prati na dom in pre-
vzame tudi postrežbo za
petek ali soboto. Naslov
v upr. »Slov.« pod št. 427

Mesto kuharice
želi deklet z enoletno go-
spodinjko šolo in trome-
sečno prakso. Najrajši v
hotelu ali restavraciji. —
Naslov v upr. »Slovenca«
pod števil. 325.

Trgovski pomočnik
dober prodajalec, zmožen
vseh panog, išče službo.
Cenj. ponudbe na upravo
»Slov.« pod »Kavčije zmo-
žen« 349.

Dobra kuharica
samostojna, srednjih let,
prikupljive zunanosti —
zdrava, poštena in zanes-
ljivo čista, želi mesto pri
dobri družini. Gre tudi za
sobarico. Ponudbe z na-
vedbo plače na: P. Zug-
man, Ljubljana, Mirje 29.

Ekonom
želi glede ženitve stalno
službo, 40 let star, verzir-
an v vseh panogah vrt-
narstva in kmetijstva. —
Naslov v upr. »Slov.« 355

Trgovski pomočnik
začetnik, izkušen v želez-
nini in mešanem blagu,
išče mesto v večji trgo-
vinji. Ponudbe na upravo
»Slov.« pod »Skromen« 447.

Prodajalka
s prakso, simpatična in
delovna, stara 20 let, želi
premeniti službo s 15. fe-
bruarjem ali 1. marcem,
zaradi likvidacije trgovine.
Naslov v upr. »Slov.«
pod 446.

Zobotehnik
starejša moč, z večletno
prakso, perfekten v kav-
čuku, zlatu in keramiki,
išče nameščenje. Cenjene
ponudbe na upr. »Slov.«
pod »Tehnik« 469.

Primerno zaposlitev
kot natakarica, ali pomoč
v kuhinji — vešč. tudi
šivanja — iščem. Posre-
djem lasten stroj. Naslov
v upr. »Slov.« pod 450.

Pletilja
za strojno pletenje, do-
bro izurjena, želi preme-
niti službo. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Marljiva« 488.

Moški
srednjih let, izkušen kme-
tovalec, ki je več let
uspešno vodil očetovo po-
sestvo, ter vsestransko
izobražen, išče službo
oskrbnika ali event. sil-
no zaposlitev. Naslov v
upr. »Slov.« pod št. 560.

Trgov. pomočnica
poštena, zanesljiva, va-
jena vsakega dela, išče
prepotrebneja zasluzka.
Ponudbe upravi »Slov.«
Maribor pod: »Delavna
števil. 108«.

Krojaški mojster

išče mesto pri krojeval-
ca ali sprejme v najem
delavnico. Ponudbe upr.
Slovenca pod sifro: »Mo-
da števil. 533«.

Pek z obrtno pravico
išče službo kot poslovod-
ja. Dopis na podr. »Slov.«
v Celju pod »Poslovodja«.

Krojaški pomočnik
star 19 let, išče zapo-
silitve. Naslov v upravi
Slov. pod št. 591.

Zasluzek

Zasluzek
200 din dnevno z razpro-
dajo odličnih zdravil pro-
ti kurjim očesom, ozebli-
nam in podobno. Ponudbe
na upr. »Slovenca« pod
»Kozmetika«.

Za 50 din
Vam pošljem po povzetju
knjigo (preko 300 stran-
ni), ki vsebuje preko tisoč
receptov in navodil za
življenje. Edinstvena
prilika za stalen zaslu-
žek! Lindič, Ljubljana,
predal 245-c.

**Kdor želi priti
do lepega zaslužka**
z izdelovanjem raznih
stalno potrebnih pred-
metov, naj naroči naše
navodilo s 155 najno-
vejšimi kemič. recepti in
navodilom za pridobitev
delavnega pooblastila. —
Cena 96 din po povzetju.
Kemijski zavod, Pašičevo.

Pouk

Učiteljskega
revna, išče instrukcij za
I. ali II. gimnazijo. Po-
nudbe pod »Zanesljiva«
407.

Privatist
realne gimn. išče uspešno
pomoč pri učenju. — Po-
nudbe na upr. »Slovenca«
pod »Mala matura« 507.

Akademik
ki poučuje staroklasne
jezik, išče instrukcije.
Cenjene ponudbe pod:
»Uspeh zagotovljen 540«
upravi »Slov.«

Vajenci

Mesarskega vajenca
sprejemem. Hinko Polak -
Ljubljana, Bohoričeva 13

Vajenca
v večjo trgovino na de-
želo, s primerno šolsko
izobrazbo, sprejemem. Po-
nudbe na upr. »Slovenca«
pod »Veselo do trgovine«
354.

16 letni fant
želi učenja mehanične
obrti — je pošten in do-
bro vzgojen. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Učenec« 278.

Krojaškega vajenca
sprejemem takoj. — Novak
Rude, civilno in vojaško
krojaštvo, Ljubljana —
Slomškova 12.

Mesarskega vajenca
poštenega, takoj spre-
jemem. Franc Bogataj, me-
sar, Železniki nad Skofjo
Loko.

Učenca
s primerno šolsko izob-
razbo, za trgovino z me-
šanin blagom, po potrebi
s kosilom v hiši — spre-
jemem. A. Poženel, trgov-
ina, Ljubljana, Izanska 39

Mlinarski vajenec
z nekaj razredni srednje
šole, se sprejme. Nastop
takoj. Mihael Novak, Sv.
Jurij pri Celju.

Zivati

Jahalnega konjička
tudi bosanskega, ali že-
be od majhne kobilke ku-
pim. Mihelečič, Ojstrica 6,
Dravograd.

Službo dobe

Majerja
sprejme Franc Weiss —
Fram 100, p. Fram.

Hlapca
za vsa kmečka dela —
sprejemem. Janez Bolka -
Stožič 3, Ježica.

Žagarja
na venecijanko — spre-
jem Zorman, Skaručna pri
Ljubljani.

Služkinjo
pridno, čisto, pošteno, va-
jeno vseh hišnih del —
iščem. Naslov v upravi
»Slovenca« 428.

Služkinjo
pridno, pošteno, vajeno
samostojnega gospodinj-
stva — sprejme Markič
M., Trbovlje.

Dekle
za pomoč gospodinj in za
kmečka dela, sprejemem.
Javor 4, p. Dobrunje pri
Ljubljani.

Služkinjo
pošteno, snažno, pridno,
vajeno vseh gospodinj-
skih del — išče družina
z otroki. Ponudbe na upr.
»Slov.« pod »Zanesljiva«
401.

Organist
cecilianec ali samouk, ki
bi obenem opravljal kako
obrt (krojaško) — dobi
službo. Župni urad Ho-
tedršica.

Dekle
za vsa dela, z letnimi
spricvali, sprejemem na
deželo. Obširne ponudbe
na upravo »Slov.« pod
»Gospodinjstvo v vili« 359

Pomočnica
gospodinj pri gospodinj-
stvu na deželi, sprejemem.
Vpeljana naj bo v kuh-
in šivanju. Obširne po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Gospodinjstvo v vi-
li« 358.

Služkinja
poštena, vajena vseh hiš-
nih del in nekaj kuhe —
dobi takoj mesto pri bol-
ši družini na Gorenjskem
Naslov v vseh podružni-
cah »Slovenca« 459.

Dober hlapec
za na posestvo na Do-
lenjskem, se išče. Plača
dobra! Oziralo se bo sa-
mo na tiste, ki imajo do-
bra spricvala. Prav tam
se sprejme tudi dekla za
kmetijska dela proti do-
bi plači. Oferte poslati
na upr. »Slovenca« pod
»Domačija« 483.

Dekle
zdravo, pridno, pošteno
in čisto, katere zna sa-
mostojno kuhati in oprav-
ljati vsa hišna dela, išče
trilansko družino na de-
želo. Vstop 1. februarja.
Samo ona, katere ima do-
bra spricvala, naj se ja-
vi s priloženo sliko na
upr. »Slov.« pod »Vestna«
412.

Gospodično
30 do 40 let staro, s per-
fektnim znanjem nemške-
ga jezika in event. klavir-
ja — iščem za Zagreb
6-letni deklet. Nudimo
stalno mesto, lep postop-
ek in dom gospodični, ki
je obnogi pripravljena
pomagati in nadzorovati
v gospodinjstvu. Obširne
ponudbe s prepisi spric-
val in navedbo plače je
poslati na upr. »Slov.«
»Za Zagreb« 470.

Delovodjo
ali namestnika delovod-
je ključavničarske stroke
delovodsko šolo ali sred-
njo tehn. šolo, mladše moč
z nekaj dobre prakse, ki
obvlada rudniške stroje
in elektrostrojne naprave
na rudniku — iščem za
rudnik »St. JANZ«, Kr-
melj na Dolenskem, ka-
mor je poslali ponudbe s
kratkim življenjepisom,
podatki prakse in zahtev-
kom plače ob prostem
stanovanju, kurjavi, raz-
svetljavi.

Urarskega pomočnika

sprejemem. Naslov v upr.
Slovenca pod št. 536. b

Vrtnarja
(oziroma izučena go-
spodinj) sprejme grad
Crnelo, p. Dob pri Dom-
žalah.

Gospodinja
poštena, ljubiteljska otrok
— dobi službo s 1. febru-
arjem. Ponudbe na podr.
»Slovenca« Jesenice pod
»Revna«.

Hlapca
za vsa kmečka dela —
sprejem Jože Babnik —
Dravje, Čobelska 18.

Služkinjo
vajeno nekoliko kuhe, šiv-
anja in vrta, sprejemem.
Ponudbe na upr. »Slov.«
pod »Ljubljanska uradni-
ca« 490.

Čevlarski pomočnik
vešč šivalnih del, se ta-
koj sprejme za stalno. —
Ponudbe poslati: Janša
Viktor, Dvojje Mojstrana.

Mlinarja
koparja — sprejemem ta-
koj. Ponudbe na F. Ju-
van, Sr. Gameljne 20, p.
št. Vid nad Ljubljano.

Vrtnar
dobi stalno službo. Prav-
tam se sprejme tudi pe-
rica. Domobrnska št. 7.

Gospodinj
stara do 30 let, in mla-
jšo gospodinjko pomoč-
nico sprejme banovinsko
posestvo v Svečini. b

Mlinarski pomočnik
in učenec se sprejmeta.
Plača po dogovoru. Fr.
Trančar, valjni mlin, Sv.
Božen v Slov. gor. b

Služkinjo
za vsa dela v župnišču
in na polju — iščem. Pla-
ča po dogovoru. Naslov
v upr. »Slovenca« 529.

Tri čevlarske pomočnice
sprejemem takoj za bolj-
še delo. Kolničar Franc,
čevljarstvo, Sp. Duplje,
Gorenjsko. b

Prodajalko
z deželo, pripravno, ka-
tera ima res veselje do
trgovine, sprejemem takoj.
Starost do 25 let. Ponud-
be na upravo »Slov.« pod
»Podjetna 566«.

Služkinjo
za šivanje in gospodinj-
stvo sprejemam k dvema
osebama. Najraje štajer-
ko. Naslov v upravi Slo-
venca pod št. 595. b

Trgovskega pomočnika
z znanjem vodstva glav-
ne zaloge tobaka, spre-
jemem. Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod »Nastop
takoj« 353.

Sobarico
Slovenko, nad 30 let staro,
snažno, znati mora
tudi servirati, sprejemem.
Pismene ponudbe na go-
spo Gjuričič, Ruma, Pla-
ča 400 din mesečno. b

Zastopnika
prvovrstnega, za prodajo
suhih sliv, vloženih v za-
boje, orehove, pekmeza —
sprejemem proti primerni
proviziji. Ponudbe na upr.
»Slovenca« pod »Etivaža
Brčko« 208

Zavarovalnica »Anker«
podružnica Ljubljana —
Kralja Petra trg št. 8,
sprejme več zastopnikov
pod zelo ugodnimi pogo-
ji. — Interesenti naj se
oglasijo od 9 do 12 v pi-
sarni ali pa vložijo pi-
smene ponudbe.

Služkinjo
poštena, ljubiteljska otrok
— dobi službo s 1. febru-
arjem. Ponudbe na podr.
»Slovenca« Jesenice pod
»Revna«.

Služkinjo
pridno, pošteno, vajeno
samostojnega gospodinj-
stva — sprejme Markič
M., Trbovlje.

Vrtnarskega pomočnika

zmožnega vseh vrtnar-
skih del sprejemem takoj.
Hrana in stanovanje v
hiši. Plača po dogovoru.
Šimone Pavel, vrtnarstvo,
Sv. Križ, Ljubljana. b

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblačil nudl
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana

Vosek la.
rumen in bel, ima večjo
količino po ugodni ceni
naprodaj: Medarna, Ljub-
ljana, Židovska ulica 6.

Fige
za žganjekuho po naj-
nižji ceni oddaja trdka
Ivan Jelačin, Ljubljana,
telefon 26-07.

Ovčja kožuhovina
jagencove in ovčje kože
dobite v vsaki količini
najceneje pri Ivanu Bab-
niku, Dobrunje pri Ljub-
ljani.

Poročne prstane
ure, verižice, uhane, ka-
kor tudi očala — kupite
zelo ugodno pri Josipu
Janku, urarju v Kamni-
ku, šutna, nasproti far-
ne cerkve. Podružnica v
Mariboru, Jurčičeva 8. (l)

Ptičjo hrano
za vsakovrstne ptice nudi
trgovina s semeni Domi-
nik Bezenšek, Ljubljana,
Miklošičeva cesta 6.

Žično vrvi
22 mm premera, s 6x19
žlicami, dolžine 1100 m —
skoraj novo, prodam. Po-
nudbe na Publicitas, Za-
greb, Ilica 9, pod »57865«

Šivalni stroji
»Joh. Jax« so že znani
skoraj 60 let kot najboljši.
Rabljeni stroji vedno na
zalogi. Ivan Jax in sin,
Tyrševa cesta 36. l

Jabolka
obrana, mošanci, bobo-
vec, zimsko pakovanje —
nudi za netto kg po 5, 6,
7 din franko Dravograd:
Henrik Cehner, trgovec,
Libelče, Koroško.

Nov voz z gumami
enovprežen — nosilnost
1500 kg — pripraven za
mlekarije ali tudi trgovce.
Ogled pri Alojzu Zidarju,
kovaču, Jegličeva 15.

Zlato uro
novejša znamke, verižice
in zimsko suknjo — pro-
dam za polovično ceno.
Tržaška cesta 48.

Prilika!
Prodajam večjo množino
zobnih krtačk najnovej-
šega modela izpod lastne
navadne cene! Ponudbe
pod: »Dobro naložen de-
nar št. 547« upr. »Slov.«

Slivovko
la, srbsko, od 40 do 48%,
v sodih po 600 litrov —
nudi po zelo ugodni ce-
ni. Dobava takoj. Obrnite
se nujno na Rud. Zore -
Ljubljana, Gledališka 12.

Izredna prilika!
Še popolnoma nov pisal-
ni stroj portabilne (najno-
vejši model) nujno poce-
ni prodam. Kovačič, Ci-
galetova 11.

Pozor!
Partija šivalnih strojev,
prvovrstnih znamk (kon-
kurnega nakupa), po-
polnoma novih, po iz-
redno nizkih cenah na-
prodaj pri »Prometu«, tel.
43-90. Nasproti križanske
cerkve v Ljubljani. (Tu-
di ob nedeljah dopoldne
na ogled.)

Denar
izterjavo, inkaso in od-
kup terjatev, sodne in
tipe poravnave, dobička-
nosno — varno naložbo
kapitala, preskrbo pose-
jil, knjigovodstvo, bilan-
ce, kalkulacije, sploh vse
trgovsko-obrtne zadeve
vam diskretno uredi
koncesionirana
komercialna pisarna
ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka 7

Ta stroj za brzo pisanje

je osnoval svetovni glas pisarniških strojev
Mercedes. Do danes je bilo prodanih nad
500.000 teh strojev. — Osobita prednost
stroja Mercedes Ekspres je »regulator za
brzino« ki se prilagodi vsakemu tempu
pisanja, kakor tudi lahka razstavljivost
pri čiščenju i popravljanju. K temu pride
še lahki udarec in bogata oprema

Izvolite poslati dolnji odrezek

J. Glad-Mercedes
Zagreb, Nikoličeva 14 / Pošt. predal 49
Želim spoznati brez stroškov in ne da bi bil primoran za nakup,
Mercedes pisarniški stroj — Mercedes mali stroj. — Pošljite mi
ponudbo — Predvedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

(Neželjeno križiti!)

Ime: _____
Naslov: _____
2 J I b-7
Zastopnik za Slovenijo: Jože Oražem, ml.
Ljubljana-Moste, Petričeva 12.

Ime: _____
Naslov: _____
2 J I b-7
Zastopnik za Slovenijo: Jože Oražem, ml.
Ljubljana-Moste, Petričeva 12.

Sani, kočije
in vozove na peresih
vseh vrst dobite pri Iv.
Močniku, izdelov. vozov,
Mengeš. l

Nov tricikelj
posebno močno izdelan,
nosilnost 400 kg, za vsa-
ko ceno naprodaj. Genera-
tor delavnica, Tyrševa
13, levo dvorišče. l

Šivalni stroji »Anker«
so znani kot najboljši za
šivanje, krojače, gospodi-
nje, tudi za cikcak, za
entlanje, z dvema iglama,
malo rabljeni, vedno na
zalogi od 300 din naprej
pri »Triglav«, Resljeva 16

Zimska suknja
lepa, črna, za srednje
postavo, zelo ugodno na-
prodaj. Ogledati Pirman,
krojač, Sv. Petra nasip
št. 17, Ljubljana. l

Vino
20 hl prvovrstnega bele-
ga in 3 hl rdečega, letnik
1939 — prodam. Ponudbe
na upr. »Slovenca« pod
»Belokrajina« 391.

Denar
izterjavo, inkaso in od-
kup terjatev, sodne in
tipe poravnave, dobička-
nosno — varno naložbo
kapitala, preskrbo pose-
jil, knjigovodstvo, bilan-
ce, kalkulacije, sploh vse
trgovsko-obrtne zadeve
vam diskretno uredi
koncesionirana
komercialna pisarna
ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka 7

Tovarna
jako dobro zaposlena —
išče družabnika. Predlo-
gi pod sifro »Seriozno«
na upr. »Slovenca« 465.

Iščem posojilo
do 8000 din s vknjižbo na
prvo mesto na posestvo
v Ljubljani. — Naslov v
upr. »Slov.« pod 485.

Radio
Radio-aparat
4 cevni, prodam. Ogled od
18-20. — Železnikarjeva
10, I. nadst., levo.

Kupujte pri naših
inserentih!

Posedstva**»REALITETA«**

zavod za nakup in prodajo nepremičnosti je sam v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Hišo z vrtom

kupim v industriji, kraju za 30.000 din. Naslov v upr. »Slov.« št. 371. p

Nova hiša

pol orala sadonosnika ob drž. cesti v Zg. Polskavi, ugodno naprodati. Vprašati v trgovini Pečoler, Rače. p

Hišo

prodam pri Dev. Mar. v Polju. Hipoteka. Naslov v upr. »Slovenca 299.« p

Hiša

z malim gospod. poslopjem ter nekaj zemljišča, elektr. razsvetljavo, 10 minut od postaje Orehova vas—Slivnica — naprodati. Naslov v upr. »Slov.« Maribor pod št. 74.

Travniki - parcela

na periferiji Ljubljane - po 20 din meter, travnik v mestnem logu po 5 din meter — prodam. Naslov v upr. »Slovenca 426.

Dvostanovanjska hiša

v Kranju, predmestje — Gorenja Sava št. 29, se po zelo ugodni ceni prodaja. Naslov v upr. »Slovenca« pod 387.

Stanovanjsko hišo

v bližini centra, prodam. Cena 1.150.000 din. Letni donos 72.000 din. Naslov oddaje v upr. »Slovenca« pod »Zelo ugodni pogoj!« 495 p

Posedstvo

z gospodarskim poslopjem, hiša nova, izdelana za gostilniški in trgovski obrt, na zelo prometnem industrijskem kraju, tik banovinske ceste, redi se pet glav živine — naprodati. Naslov v upr. »Slovenca« pod 279.

3000 m² sveta

do Menga ali Kranja — kupim. Ponudbe na upr. »Sl.« pod »Ne bodi Ljubljano ob železnici« 463.

4 stavbne parcele

po ca 490 m² — prodam. Cena 160 din za meter. Resne ponudbe pošljite upr. »Slovenca« pod »Ob tramvaju« 499.

Devetstanovanjsko hišo

z letnim donosom 82.000 din. prodam zaradi družinskih razmer. — Cena 1.400.000 din. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Krasna lega« 500.

Gostilna

na podnožju Pohorja, v zelo prometnem trgu v Dravski dolini, pripravna tudi za mesarijo in trgovino z mesanim blagom in lesom, je ugodno naprodati. Informacije pri F. KOLENC — Studenci pri Mariboru, Kralja Petra cesta 68.

Novo hišo

ob tramvaju, za ceno 680 tisoč dinarjev prodam. — Ponudbe pošljite na upr. »Sl.« pod »Hipoteka« 501

Stavbne parcele

661 kv. m., v Slov. Konjicah pri kolodvoru, za drž. cesto Maribor — voda in elektrika, naprodati. Poizve se pri Jakobu Cerinšku, Sp. Pristava 2, Slov. Konjice.

Novejšo

hišo z donosom 50.000 din na leto, prodam takoj za ceno 860.000 din. Interesenti naj pošljejo svoj naslov upr. »Slov.« pod »Mirje« 496.

Zemljišče

2600 m², pri Remizli, po ugodni ceni prodam. Naslov pošljite upr. »Slov.« pod »Prvovrstni zazidalni teren« 497.

Hišo

s trgovskim lokalom takoj prodam. Cena 700.000 din. Donos 6%. — Resni kupci naj pošljejo naslov upr. »Slov.« pod »Severni del« 494.

Nova hiša

na prometnem prostoru — kolodvor Brežice — spodobna za vsako obrt — se prodaja. — Polovico plačila takoj, drugo pa mesečno. Naslov v upr. »Slov.« 474

Stavbna parcela

na lepem kraju v Celju — takoj ugodno naprodati. — Naslov v podružnici »Sl.« Celje pod 13.

Hišo s sadonosnikom

za glavno ceno, četrt ure od postaje — prodam za 60.000 din. Posreduje Pošlepek, Slov. Konjice.

Majhno hišo

z vrtom, na periferiji ali v bližini okolici Ljubljane — kupim za 70.000 din. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 531. p

Posedstvo

z živim in mrtvim inventarjem kupim za 80 do 100 tisoč din. Ponudbe: Suler Rajko, Sv. Marjeta, p. Rače p. Mariboru.

Zemljišče

10 minut od postaje Poljčane, 5 minut od banovinske ceste, lepa lega, njive in sadovnjak, nad 20.000 m², poceni naprodati. Naslov v upr. »Slov.« 544. p

Hišo

v neposredni bližini Masarykove ceste — 4 enosobna stanovanja s pritlikinami in dvoriščem — prodam za 260.000 din. — Naslov poslati upr. »Sl.« pod »Miren kraj« 518.

Posedstvo

na Dolenjskem, tik nove banovinske ceste, z vsem gospodarskim poslopjem, ki je v prilično dobrem stanju, za 75.000 din prodam. Redi se lahko 6-7 glav živine. Poleg je dobra studenčeva voda in jakko rodovitna zemlja. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Prilika za Notranjce« 530.

Do tristanovanjsko hišo

tudi nedovršeno, blizu tramvaja, kupim. Ponudbe z navedbo zadnje cene na upr. »Slov.« pod: »Do 220.000 št. 567.« p

Velik travnik

ali stavbni prostor, tik kolodvora Zlebič - Sodražica. Resne ponudbe na: Klun Silvo, Lipičeva 2, Ljubljana. p

Kompleks

Mk Tyr ve ceste, okoli 5000 m², zaradi nujne potrebe prodam izpod prave cene. Najboljša naložitev kapitala z visokim dobičkom. Ponudbe poslati na upr. »Slov.« pod »Kupim takoj« 498.

Kupimo

hišo novejšo zgradbe v ljubljanski okolici blizu tramvajske proge. Imeti mora najmanj dvoje stanovanj. Ponudbe z opisom in navedbo cene poslati upr. »Slovenca« pod »PA« št. 77. (p)

Vnajem**ISCEJO:****Lokal**

za delavnico, iscem. Ponudbe pod: »Specialna mehanika 535« na upravo »Slovenca«. m

Boljšo gostilno

ali restavracijo vzamem takoj v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Promet št. 406«.

ODDAJO:**Lokal**

prilagojen za pisarno, oddam. Informacije: Telefon 20-37. n

Lokal

posebno pripraven za konfekcijsko delavnico, velik in svetel, se odda. Poizve se: Poljanska cesta 29, I. nadst. n

Trgovino

z mešanim blagom zaradi preselitve oddam. Dopise na upr. »Sl.« pod »Dobra točka« 491.

Parno pekarno

v Ljubljani za mesečno 500 din — oddam. Ponudbe na Pekarna, Ljubljana — poštni predal 307.

ZAHTEVAJTE BREZPLACEN KATALOG**BREZPLACEN POUK V IGRANJU!****Dobro idočo gostilno**

na prometni cesti, blizu cerkve, trga, dam na račun ali v najem s 1. februarjem. Vprašati: Studenci p. Mariboru, Aleksandrova cesta 43. n

Lep trgovski lokal

v centru Ljubljane, poleg magistrata, oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 554. n

Velika skladišča

na vogalu Masarykove in Metelkove ulice (bivša tovarna parketov) se oddajo v najem. Vprašati: Krekov trg 11-I, od 11-14. n

Pekarna Čadež

z vsem inventarjem, v centru mesta Kranj, se odda s 1. marcem v najem. Lokal se odda tudi za trgovino. Informacije daje G. Likozar Josip, Kranj. n

Stanovanja**ISCEJO:****Dvosobno stanovanje**

v mestu, isče gospa. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Mesto« 486.

Stanovanje

1- ali 2-sobno, even. tudi garsonjero z vsemi pritlikinami za takoj ali pozneje iscem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod 405.

ODDAJO:**Trisobno stanovanje**

(vodovod, elektrika) oddam v Dev. Mar. v Polju, nebotičnik. c

Dvosobno stanovanje

komfortno, s kabineto, oddam. Vprašati Tržaška c. 14-II. nadst., levo.

Naročajte in širite**»Slovenca« !****Uradnica**

plemenitega srca, dobra gospodinja, želi spoznati zaradi pomanjkanja znanja inteligentnega, resnega gospoda z lepim značajem v svrhu ženitve. - Vdovci z majhnim otrokom niso izključeni. Ponudbe upravi »Slov.« pod: Plemenit značaj 379.

Vdova brez otrok

poročil držav. uslužbenca ali upokojenca. - Ponudbe upravi »Slov.« pod: »Posestnica 297«. 2

Mesarski pomočnik

28 let star, čedne zunanjosti, iz dobre hiše, s 60 tisoč din gotovine, se želi priženiti k dobri posestnici ali obrtnici do 30 let stari. Resne ponudbe pod »Pošten 294« upr. »Slov.«

Gospodična

čedne zunanjosti, značajna, v stalni službi, katera bo dedovala, želi spoznati najraje drž. uradnika od 34-45 let v svrhu kasnejše ženitve. Cenj. dopise na upravo Slovenca pod: »Topel domek 424«.

Auto-motor**Fiat Topolino**

ali D. K. V. v dobrem stanju — kupim. Plačam takoj. Ponudbe na podr. »Slovenca« Maribor pod »Topolino 79«.

Opel Olimpija

limuzina, dobro ohranjena, in več šival. strojev, pogreznjivih, prodam takoj zaradi odhoda. Ponudbe na Ru-Ma, Smlednik, Gorenjsko.

Poltovorni avto

»Skoda«, nosilnost 800 kg. zaprt, prodam ali zamenjam za luksuzni avto. - Gregorin Marija - Trzin št. 109 - gostilna.

Trgovci**in obrtniki, pozor!**

Prodam ugodno malo rabljen dobavni avto, zaprt, novejši model, znamke DKW, porabi 8 litrov benzina, nove gume, jeklena karoserija, ali zamenjam za nova kolesa ali kaj primerne! Ponudbe pod: »Dobavni avto 548« na upr. »Slovenca«. f

Avto »Fiat-Popolino«

nov, takoj prodam. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca št. 566«. f

Ford-Eifel

limuzina, brezhiben, skoraj nov, 81 100 km, štiri-sedežen, naprodati. Kurč, Vevče pri Ljubljani.

Tovorni avto

2- do 3-tonski, ali dobro ohranjen avto od 24 sedežev — kupim. Adolf Pozna — avtopodjetje — Plotnica.

[Pohištvo]**Mreže za postelje**

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andovc, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču).

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik Ljubljana, Mestni trg 13

Moderna spalnica

in kuhinja poceni naprodati. Mizarstvo Velkavrh, Krakovska ul. 7.

Vežano spalnico

v orehovi imitaciji izdeluje in kuhinjo prodaja Franc Burnik, mizar, Mengeš.

Kompletno spalnico

dobro ohranjeno, z modroci, damsko pupo in umivalnik, prodam. Cesta 29. oktobra 2, III. nadst., vrata 20.

Spalnico

moderno izdelano, pleskano na orehovo korenino, ugodno prodam. Kunčič Josip, Podgora 6, št. Vid nad Ljubljano.

STROJI**Diesel motor**

5-6 k. s., znamke Sendlings — kupim. Juvan Karol, Domžale.

Pletilni stroj

»Popova 8« prodam. Poizve se pri Gerdin, Smartno pri Litiji št. 55.

Diesel-motor

znamke »Lister«, 12 k. s., stabilen, v zelo dobrem stanju, prodam. Seliskar, Brezje 31, p. Dobrova.

Betonski mešalni stroj

250 l. in bob dvigalo, vse na elektr. pogon 220-330 V, kupimo. Ponudbe pod »Beton 534« na ogled, odelek »Slovenca«. k

Dobro ohranjene

in uporabne predmete, katere želite prodati, ponudite vedno najprej pri tvrdki »ABC«, Ljubljana, Medvedova c. 8, (poleg kolodvora Šiška). (k)

Razno

Kadar pridete v Ljubljano si lahko ogledati še vse slike (do 300 različnih) od pogrebnih svečanosti pokojnega dr. Korošca pri Foto Pavlovič, Poljanska cesta 12.

Telefon 22-75

Tehnična pisarna in posvetovalnica v Ljubljani, Františkanska ulica št. 10

Ing. Otáhal Josip

poob. gradbeni inženir se priporoča za vse v to stroko spadajoče posle.

Gumbnice, gube, plise,

monogrami, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Františkanska ulica nasproti hotela Union

Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Zaklonišča!

Specialist in strokovnjak z izvežbanom partijo, prevzame izkop in gradnjo podzemskih rovov v različnih dimenzijah — brez ozira, kakšen teren je — pesek, gramoz, glina, nasipi itd. — ne ovirajo dela. Cenj. ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Zaklonišča« 515.

SEDAJ JE ČAS!

da za mal denar hranite kolesa čez zimo, ako nimate doma prostora, da pustite vaša kolesa temeljito pregledati, popraviti — emajlirati, niklati ali kromirati. Zelo boste zadovoljni, ako jih tozadevno zaupate strokovno znani mehaniki delavnic!

Justina Gustinčič

Maribor, Kneza Koclja 14 (podružnica oglaš. Ptujske in Tržaške c.) Tel. 21-30. Oglejte si tudi bogato založeno trgovino koles — otroških vozičkov in njih nadomestnih delov.

OKAMA MAZILLO

Iz zdravilnih zelišč — Curovit uspeh pri ranah, opeklinah, ožuljenih — volku — turih in vnetih itd. za ugodno dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hkratno na temen, za razpoke prane bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glasba**IZDELOVANJE HARMONIK**

JOS. FLEISS LUBLJANA TYRŠEVA C. 35 ZAHTEVAJTE CENIK

Cenjena vprašanja nasloviti na

Jugoslovenska a.d. Zagreb

Boškovičeva 32

Takoj lahko dobavljamo:**Dieselove motorie:**

4, 8, 10, 16, 20, 24, 30, 48 in 60 KS

Drobitelce:

1,5—2,5 m³/uro in 6—9 m³/uro

Plinski motor: 100 KS**Zagoneina grofica**

(Roman iz londonkega življenja.)

»Okrog tretje ure jutraj,« se imenuje krasen nov slager, toda to ni pravi čas za kavalarje, da vdvirajo v sobe mladih dam. Kaj boš zdaj napravila, Loisa? Prihranila si pač denar za poštnino... No ali ne bi popili malo čaja?

Lizy je ob vsaki priliki mogla piti čaj. Tudi zdaj je odhitela v kuhinjo in se čez deset minut vrnila z vročim čajem, ki je bil njej kakor tudi Loisi dobrodošel. Izjemoma je Lizy prinesla tudi dovolj keksov.

»Ta zadeva se da razrešiti na dva načina. Prvič lahko obvestim policijo, drugič pa lahko obiščem Mr. Dorna in zahtevam od njega pojasnil. Mislim, da se bom odločila za zadnje. Prosim te, daj mi še enkrat njegov naslov.«

»Pa menda ne misliš takoj oditi?« vpraša Lizy plašno.

»Ne, šla bom k njemu jutraj pred službo.«

»No, takrat bo gotovo še v postelji in mu boš lahko zopet odvzela čokolado,« se pošali Lizy.

Hills Mansions je bila ulica lepih hiš z mnogimi stanovanji, med katerimi pa je stanovanje Mr. Dorna bilo skromnejše od vseh. Nahajalo se je v zadnjem nadstropju in je obsegalo le dve sobi, kopalnico in malo predsoba. Lift-boy* je bil še v pidžami in je čistil medeninate ključke, ko je Loisa zarana jutraj prišla. Niti najmanj se ni začudil njenemu vprašanju.

»Da, gospodična, Mr. Dorn stanuje v zadnjem nadstropju. Izvolite vstopiti v dvigalo... odpeljal vas bom gor.«

* uslužbenec pri dvigalu.

Dvigalo se ustavi v šestem nadstropju in lift-boy ji pokaže na ena od treh preprostih vrat, ki so se nahajala v istem hodniku. Loisa je oklevala za trenutek, potem pa srčno pozvonila. Misli je, da bo morala dolgo čakati, kajti če je Mr. Dorn bil snoči v njenem stanovanju, potem zdaj gotovo še spi. Toda komaj je spustila roko z gumba, so se vrata odprla in na njeno veliko začudenje je stal pred njo Mifnet Dorn.

Zdelo se je, da je že dolgo pokoncu, ker je bil popolnoma oblečen in celo obrat. Vendar je njegov obraz razodeval, da to nič ni spal.

»To je res nepričakovano presenečenje, Miss Reddle,« je vzkliknil. »Vstopite, prosim!«

Delovna soba, v katero sta vstopila, je bila mnogo večja, kot si je Loisa predstavljala. Na prvi pogled je tudi opazila, da je vse pohištvo staro in dragoceno. Pisalna miza, na kateri je ležal

Bele vode-Sv. Križ

Kronika naše gorate in majhne župnije je skromna, pa vseeno zelo zanimiva. Fara se je povečala za 11 prebivalcev, 8 se jih je pa preselilo v boljše življenje. Zadnji je odšel že 26. junija. Poroka je bila samo ena.

Naše prosvetno delo je bilo zelo živahno. Poleg rednih fantovskih in dekliških sestankov smo imeli tudi tele igre: »Lumpacij Vagabunde«, »Izvoljena Devica«, »Veriga«, »Žena s srečo« in »Trije kralji«, ki so vse zelo dobro uspeli. »Trije kralji« bomo ponovili na praznik sv. Treh kraljev po maši ob desetih. Vabimo sosede. Pri romarski cerkvi sv. Križa smo obhajali stoletnico stare romarske cerkve s sv. birmo. Za to slovesnost, ki bo ostala vsem romarjem in birmancem v trajnem spominu, smo Sv. Križ lepo prenovili. Ogrmne tisočake smo izdali za popravila, pa smo hvala Bogu vse plačali z darovi dobrih romarjev. Domačini so pa nad dvesto voženj darovali za svojo romarsko cerkev. Vsem, ki so kakorkoli pomagali pri prenavljanju božje poti, naj ljubi Bog tisočero poplača. Vse leto so iskali romarji pomoči v težkih dneh pri Sv. Križu. Sv. obhajil je bilo razdeljenih 6294. Letos bomo postavili k Sv. Križu križev pot. Radi bi tudi postavili še eno romarsko hišo. Zopet bomo trkali na dobra srca prijateljev.

Planina pri Rakeku

Naša občina gradi novi prepotrebni vodovod. Dosedanji vodovod, ki je star in z izvirkom izven državne meje, ne odgovarja prirastku prebivalstva, ki se je po vojni povečalo. Mislili smo, da bo novi vodovod že minulo jesen gotov. Zaradi deževnega poletja pa se delo ni moglo do konca izvršiti. Upajmo, da bo to delo končano pozimi, najkasneje pa zgodaj spomladi, kar bi celemu trgu in vsem slojem zelo koristilo. — Naša občina ima povsod napeljavno elektriko, razen v vasi Grčarevca. Da je to praktično, se je sedaj pokazalo ob pomanjkanju petroleja. Imamo pa tudi po našem trgu napeljavno električno razsvetljavo, ki gori vsak večer, četudi je mesečna noč, ko ne bi bilo potrebno. Veliko bolj bi bilo potrebno, da bi imeli razsvetljavo vsaj ob nedeljah in praznikih zjutraj, ko gredo ljudje k prvi sv. maši, da ne bi padali po zasneženih ledenih cestah. Kakor nam je znano, je občinski odbor o tem že večkrat razpravljal in sklenil, da se bodo ob nedeljah in praznikih prižigale luči tudi zjutraj, kar se pa ne vrši. Kaj more temu biti vzrok, ne vemo.

Nad vse žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi našo preljubo mamico, staro mamico, staro mater, sestro in teto, gospo

Jero Grnjak roj. Fošnerič

katera je danes, 11. januarja, po dolgi in mučni bolezni, v starosti 72 let, mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 13. januarja ob 15 iz mrtvašnice na Pobrežju na magdalensko pokopališče. — Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek ob 7 zj. v župni cerkvi sv. Magdalene. Maribor, 11. januarja 1941.

Žalujejo družina in sorodstvo.

Umrli nam je naša dobra mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

JERICA CIRMAN

roj. PETERNEL
nadučiteljeva vdova

danes ob pol treh popoldne, po kratki in mučni bolezni, v 73. letu starosti.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 13. januarja ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti v Št. Vidu nad Ljubljano na domače farno pokopališče.

Št. Vid nad Ljubljano, Ljubljana, dne 11. januarja 1941.

Dr. Ciril, zdravnik, Metod, zobotehnik, sinova; Vida por. Erjavec, Fanka por. Sircelj, Ana, učiteljica, hčere; Mojca, Sonja, Jelena in Fedja, vnukinje in vnuk. — Rodbine: Kremžar, Mejak in Peternel.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

javlja žalostno vest, da je dne 10. januarja 1941, umrl njen dolgoletni član upravnega sveta gospod

Anton Kralj

tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani i. t. d.

Blagemu pokojniku in poštvalnemu sodelavcu ohranimo časten spomin.

V Ljubljani dne 11. januarja 1941.

Kupimo
VSakovrstno
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINI
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Škarje

za pločevino ali lepenko.
1000 mm dolžine, kupim.
Ponudbe na Franc Šau-
berger, klepar, Laško.

Slamoreznico

na motorni pogon kupim.
Ponudbe na Alojz Led-
nek, Ribnica na Pohorju.

Kupujem

stare in nove volnene od-
padke, pletenine, stare
volnene jope itd. po naj-
višjih cenah. Florijanska
ul. 37, Ljubljana.

Gunje

krojaške odrezke, star
papir, tekstilne odpadke
ter ovčjo volno, govejo
dlako (arovec) — kupi
vsako množino Arbeiter,
Maribor, Dravska st. 5.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro
kupi po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciškanca ulica 2.

Tračno žago

(Bandsäge) — kompletno,
obrabljeno — kupim. Po-
nudbe: Antonič, Hajdina

Jesenove hlode

kupi in sprejme nakupo-
valce za nakup lesa. B.
Kolb, Št. Vid n. Lj. h

Venecijaner

na dve ojnici, ujem jar-
ma 130 cm, dobro ohran-
jen, kupim. Posredniki
izključeni. Ponudbe na:
D. Keber, Drežnica, via
Ogulin, Lika.

Poljsko kovačnico

dobro ohranjeno, pet do
10-tonsko vinto in drugo
orodje za kamnolom kupi
Vodnik, Podutik, p. Ljub-
ljana VII.

Veverice

In vse ostale kože divja-
čine kupuje po najvišjih
cenah krznar Josip Do-
lene, Ljubljana, Sv. Petra
cesta 19.

Najbolj aktualna knjiga je**Slovenčev koledar**

Kupujte ga!

Obsega 256 str. z nad 100 slikami.

Stane le 28 dinarjev!

TRANSFORMATORJE za**električno**

obločno, točkasto, topo
varenje in oddaljevalce
zamrznjenih cevi

izdeluje:

Furlan, Črnuče
pri Ljubljani

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorb!

Umrli nam je naš ljubljani soprog,
dobri oče, stari oče, brat in stric, gospod

Žagar Ivan

Pogreb nepozabnega pokojnika bo
v ponedeljek, dne 13. t. m., ob pol 3.
popoldne v Žal, kapela sv. Janeza, k
Sv. Križu.

Ljubljana, 11. januarja 1941.

Žalujejo ostali.

Vsakovrstno**zlato kupuje**

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Frigider

kupim. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 42. 1

Zdrav. instrumentarij

kupim. Ponudbe pod »Ma-
ribor« — takoj 108» upravi
»Slov.« Maribor. h

Kolovje za trte

ali late, 2—3 1/2 m dolge,
približno 2 1/2-4 1/2 cm moč-
ne, kupim večjo množino.
Ponudbe na upr. »Slov.«
pod »4000« 362.

Vsakovrstne**odpadke**

papirja in eunj kupuje in
plačuje po najvišjih cenah

B. ŽELEZNIK

trgov. vseh vrst surovin
Maribor - Pobrežje
Cankarjeva 16.
Nakupovalnica:
Kopališča ulica.
Telefon 27-43

**Staro zlato,
zlato zobovje**

in srebrne krone
kupujem po najvišjih cenah

A. KAJPEZ

Ugovina s urami in slatnine
precizna delavnica za
popravila vsakovrstnih ur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Objave

V upravi »Slovenca« naj
dvignejo inserenti sledeče
ponudbe:

Božič
Delavna 93
Dobro zaslužek 20221
Dobra oskrba 135
Mirna
Ne pod Ljubljano 84
Pošten 190
Premoženje ni važno
20130
Pridna in poštena 20280
Rentabilno 215
Stalna moč 20128
Star lokal 20261
Šivilja 19849
Veren in vreden 20041
Za takoj 19998
Zelen bi harmonijo

M.A.N.

MASCHINENFABRIK AUGSBURG-NÜRNBERG A.G.

DIESEL MOTORJI

stabilni in ladijski

PLINSKI MOTORJI

(SAUGGAS) na sesalni plin

Zahtevajte ponudbe od
zastopnika

M.A.G.

ZAGREB Varšavska ul. 11

Nova zaloga furnirja

Ljubljana, Tyrševa cesta 33
(Javna skladišča)

Tovarna furnirja in parna žaga
SAMSA BORIS, LITJA

Velika hiša

s trgovskimi lokali v prometni ulici mesta Celja,
naprodaj. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v
Celju pod »Naložitev kapitala«.

Veterni jopiči

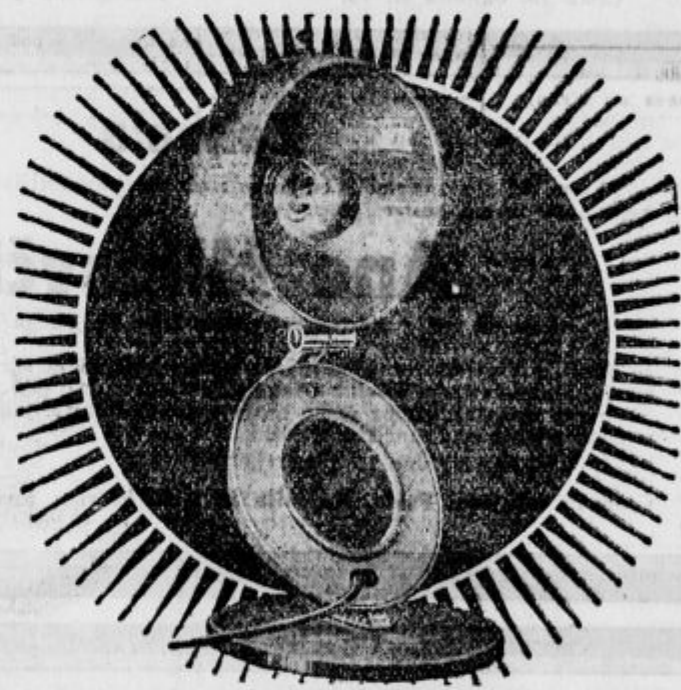
iz prvovrstne balonske svile,
najnovejši kroji v raznih barvah
in veliki izbiri pri

B. Kolb - Predalič

Ljubljana, Kongresni trg št. 4

Kupimo vsako količino**surovih svinjskih kož**

po najvišji dnevni ceni. Prevzem na licu mesta. Ponudbe z na-
vedbo količine na upravo »Slovenca« v Celju pod »Svinjske kože«.

**NOVO
POCENI**

„VIŠINSKO SONCE“ JE TU!

Nov tehnični napredek je dosežen z izumom
»malo višinskega sonca« — original Hanau — s
pravo kremenčevno žarnico tipa S 100. Zadošča
pritisk na gumb in ono bo takoj obsevalo s svojimi
zdravilnimi ultravioletnimi, milimi in toplimi žarki.
V svojem učinku enači prirodnemu soncu na visokih
planinah, daje koži rjavo barvo, varje nas bolezni
in ohranja zdravje.

Zaradi svoje nizke cene more nabaviti »malo višin-
sko sonce« vsaka rodbina in zato ga ne bi smela
pogrešati nobena hiša.

Cena kompletnih aparatov od Din 1.800.— naprej.

Zahtevajte
ponudbe in plačilne
pogoje!

Predvajanja in najnovejši prospekt zahtevajte od:
Jugoslovnsko Siemens
a. d., Beograd, Kralja
Aleksandra 8; Zagreb,
Bogovičeva ul. 1; Ljub-
ljana, Tyrševa 1a.
Jugoslovnsko AEG, Beo-
grad, Brankova 30. AEG
Unlon, Jugoslovnsko d.d.
Zagreb, Karadžićeva ul. 1;
Ljubljana, Livarska ul. 6.

Malo Višinsko Sonce

-Original
Hanau-

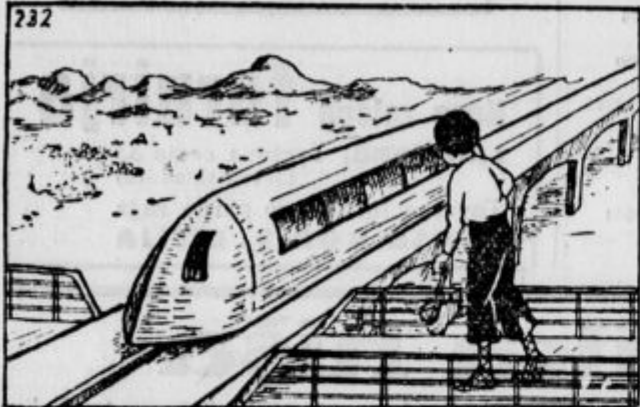
Prosim pošljite mi novi prospekt za »malo višinsko sonce«
S 100.

Ime: _____
Kraj: _____
Ulica: _____

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(231) Nazadnje se most neha manjšati. Kar pride Mihec do križišča. Prav tak most križa prvega, po njem pa vodi ena sama tračnica. »To mora tudi imeti kak namen,« si misli Mihec in sklence počakati.

(232) Iz daljave zagleda nekaj prihajati. Točka se bliža s silovito naglico in kmalu švigne mimo njega kot blisk. Tudi učinek na Mihca je bil podoben učinku bliška. Nekaj časa stoji kot omamljen.

Zahvala

Gosp. primarij dr. Meršol, šef infekcijskega oddelka ljubljanske splošne bolnišnice, me je rešil neizogibne smrti v najtežjem primeru meningitisa in to z veliko požrtvovalnostjo in visoko zdravniško umetnostjo, za kar mu na tem mestu in vedno izrekam iskreno zahvalo.

Mira Robar,
Škofja Loka, Dom slepih.

Dražba dveh kmetijskih posestev

pri Stični, vsako s hišo, gospodarskimi poslopji, gozdovi, njivami in travniki, bo 24. januarja 1941 ob pol 9 dopoldne pri okrajnem sodišču v Višnji gori. Prvo posestvo, ki sestoji iz 20 parcel, je cenjeno na 253.970 din in znaša najmanjši ponudek 173.314 din; drugo posestvo, sestojče iz 24 parcel, je cenjeno na 65.420 din, najmanjši ponudek znaša 42.280 din. Podrobnejša pojasnila pri okrajnem sodišču v Višnji gori ali odvetniški pisarni dr. Zitka v Ljubljani.

Žimo (konjski rep)

črne barve — takoj kupim.
V poštev pride vsaka količina.

Železnina Sekavčnik Filip, Ljubljana
Cesta 29. oktobra št. 19.

Rudarski inženir

mlajša moč, z nekaj dobre prakse na premogu, s poznanjem rudarskih strojnih in elektrostrojnih naprav, zanesljiv jamomerilec, se sprejme kot obratni asistent ali obratovodja na rudniku »Belokrajina«, Črnomelj. Ponudbe z življenjepisom, podatki dosedanje prakse itd. poslati na Premogovnik Jakl, Krmelj na Dolenjskem.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob nenadomestljivi izgubi naše zlate in nepozabne mame, sestre, gospe

Ane Miklavčič

vdove po vodju mestnega trošarinskega linijskega urada v pokoju

jo obsuli s cvetjem ter počastili na kateri koli način njen spomin, in vsem, ki ste jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti, naša pristrčna zahvala. Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 15. januarja ob pol 7 zjutraj v farni cerkvi sv. Frančiška v Šiški.

Ljubljana, dne 12. januarja 1941.

Globoko žalujejo: Pavla, Antonija in Ana, hčerke; Kastelic Antonija, sestra.

Umrli nam je, previden s tolažili evete vere, v 55. letu starosti naš dragi mož, oče, stari oče, stric in tast, gospod

Plečko Jože

mestni uslužbenec v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 2 popoldne z Jal, kapele sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 11. januarja 1941.

Žalujejo rodbine: Plečko, Čerček, Verčič, Valenčič.

ODBOR SLOVENSKEGA KATOLISKEGA AKADEMSKEGA STAREŠINSTVA

naznanja tužno vest, da je umrl naš zvesti tovariš

ANTON KRALJ

tajnik Zadrzne zveze v Ljubljani

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 12. januarja ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Strelška ulica 5, na pokopališče k Sv. Križu.

Ohranimo ga v trajnem spominu!

Ljubljana, 11. januarja 1941.

Nerazumljiva božja Previdnost nas je po kratkem času ponovno obiskala ter nam za vedno iztrgala, za večnost najlepše pripravljeno, zlato srce naše prelube mame, stare mame in sestre, gospe

Katarine Černič roj. Bučar

vdove po zastopniku Vzajemne zavarovalnice.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 13. januarja, ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti, Hrvatski trg 4, na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 20. t. m. ob pol sedmih zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1941.

Globoko žalujejo: Fani, Danilo, Ruža, otroci. — Mimi, snaha; Judita, vnukinja; Terezija Bučar, sestra.

IMPOZANTNA PALAČA V STROGEM CENTRU

zgrajena v najmodernejšem arhitektonskem slogu s pročeljem iz rimskega marmorja travertin. Nova, prosta davka, pritličje in 6 nadstropij je **naprodaj kot priložnost za 3.800.000 din** in nekaj zelo ugodne hipoteke Uprave fondov. Objekt je opremljen z najrazkošnejšim udobjem. Za lastnika večje, hipermoderno stanovanje. V stanovanjih centralna kurjava in topla voda, eksport parket in mavne stene ter stropi, zidane kadi in ploščice, zidani štedilniki, poleg teh pa tudi veliki električni štedilniki. Instalacije termalnih lokov, radia in telefona. Osebnost in tovarno dvigalo prvovrstne znamke. Vhod iz marmorja z vodomelom in raznimi dekoracijami. Glavna vrata iz antikorja. Zaklonišča proti napadom iz zraka in strupenim plinom. vodovodno preskrbo po najnovejših predpisih mobilizacijskega oddelka U. G. B. **Ta reprezentativna zgradba nudi kupcu sijajne pogoje za odlično naložitev denarja.** — Prodaja

CENTRALNI ZAVOD

BEOGRAD, Obiličev venac 38, nasproti »Ruskega carja«. Tel. 25-7-66

V naši podružnici v Celju

dobite vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za »Slovenca«

Potrli od neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljani soprog, ljubeči ata, brat, stric in svak, gospod

Valentin Erbežnik

trgovec in gostilničar

danes, dne 11. januarja, v 40. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče, po kratki mučni bolezni umrl. — Pogreb predragega pokojnika bo v ponedeljek ob 9 dopoldne iz hiše žalosti v Vnanjih goricah št. 84 na pokopališče pri Sv. Duhu.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Vnanje gorice, Ljubljana, dne 11. januarja 1941.

Frančiška soproga; Nada, Gusti in Pavlica, otroci — ter ostalo sorodstvo.

PROFESORSKI ZBOR ZADRUŽNE ŠOLE V LJUBLJANI
naznanja posebno absolventom šole, da je umrl gospod

ANTON KRALJ

tajnik Zadrzne zveze v Ljubljani itd.

Zadrzna šola, na kateri je pokojnik poučeval od njene ustanovitve do zadnjega udarca srca, je zgubila vestnega in rutiniranega učitelja, ki je od svojega temeljitega znanja in neprecenljivih izkušenj obilo dajal svojim učencem in izobraževal zadrzni naraščaj.

Blagega in iskrenega tovariša ter požrtvovalnega in dobrega profesorja bomo ohranili v trajnem hvalečnem spominu.

Pogreb bo v nedeljo, 12. januarja ob 15 iz hiše žalosti Strelška ulica 5.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1941.